De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000

Citation for published version (APA):

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, ROA. (1995). *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000: Statistische bijlage*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Faculteit der Economische Wetenschappen. ROA Reports No. 003B <https://doi.org/10.26481/umarep.1995003B>

Document status and date:

Published: 01/01/1995

DOI:

[10.26481/umarep.1995003B](https://doi.org/10.26481/umarep.1995003B)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Statistische Bijlage
De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000

ROA-R-1995/3B

$\begin{array}{r} \text{Rijde 1} \quad \begin{array}{c} \nearrow 16 \\ \leftarrow -11 \end{array} \\ \hline \text{Rijde 2} \quad \begin{array}{c} \nearrow 21 \end{array} \end{array}$

Nieuw

ACC.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde
Rijksuniversiteit Limburg

Maastricht, oktober 1995

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. In geval van overname van het data-materiaal moet telkens als bron worden vermeld: "Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt" of "ROA".

Hoewel de grootst mogelijke zorg is besteed aan de inhoud van dit rapport, kunnen er geen rechten aan worden ontleend.

CIP-gegevens Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Statistische

Statistische bijlage: de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000 / Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. - Maastricht : Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Rijksuniversiteit Limburg, Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde. - Tab. - ([Rapport] / Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, ISSN 0922-8098 ; ROA-R-1995/3B)
ISBN 90-5321-161-6

Trefw.: arbeidsmarkt ; Nederland ; toekomst / onderwijs en arbeidsmarkt ; Nederland ; toekomst.

Inhoudsopgave

Bladzijde

Voorwoord

i

1 INFORMATIE OVER BEDRIJVEN

Figuren

1.1	Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000	1
-----	---	---

Tabellen

1.1	Aantal werkenden per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	2
1.2	Percentage vrouwen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	2
1.3	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	3
1.4	Percentage allochtonen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	3
1.5	Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	4
1.6	Deeltijdarbeid per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	5
1.7	Zelfstandigen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	5
1.8	Flexibel werk per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	6
1.9	Percentage werknemers met vast werk per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	6
1.10	Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	7
1.11	Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994	9
1.12	Conjunctuurgevoeligheid per bedrijfssector	11
1.13	Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000	11

2 INFORMATIE OVER BEROEPEN

Figuren

2.1	Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per beroepssector, 1995-2000	15
-----	--	----

Tabellen

2.1	Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	16
2.2	Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	19
2.3	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	22
2.4	Percentage allochtonen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	27
2.5	Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	30
2.6	Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	35
2.7	Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	38
2.8	Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	41
2.9	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	51
2.10	Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	54

2.11	Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994	65
2.12	Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse	68
2.13	Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000	71
2.14	Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000	74
2.15	Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000	77

3 INFORMATIE OVER OPLEIDINGEN

Figuren

3.1	Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per opleidingscategorie, 1995-2000	85
3.2	Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingscategorie, 1995-2000	85
3.3	Arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters per opleidingscategorie in 2000	86

Tabellen

3.1	Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingsrichting, 1994	87
3.2	Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	90
3.3	Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	92
3.4	Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994	94
3.5	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	97
3.6	Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	101
3.7	Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994	103
3.8	Deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	106
3.9	Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994	108
3.10	Zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	111
3.11	Flexibel werk per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	113
3.12	Percentage werknemers met vast werk per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	115
3.13	Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1994	117
3.14	Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994	120
3.15	Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	123
3.16	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	131
3.17	Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	133
3.18	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994	144
3.19	Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden	146
3.20	Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype	158
3.21	Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1994	160
3.22	Percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1994	163
3.23	Percentage onderbenutting per opleidingstype, 1994	166

3.24	Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994	168
3.25	Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1994	171
3.26	Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1995-2000	174
3.27	Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1995-2000	176
3.28	Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1995-2000	178
3.29	Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000	180
3.30	Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) en Indicator toekomstige kans op knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2000	184

Bijlage A

A.1	Bedrijfssectoren	189
A.2	Beroepsklassen	190
A.3	Opleidingstypen	193

Voorwoord

Deze *Statistische Bijlage* bij het rapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000* geeft een systematisch overzicht van de arbeidsmarktgegevens die ten grondslag liggen aan het hoofdrapport. Er wordt vanuit het Informatiesysteem Onderwijs-Arbeidsmarkt van het ROA — over de volle breedte van de arbeidsmarkt — informatie gegeven, verbijzonderd naar 13 bedrijfssectoren, 93 beroepsklassen en 79 opleidingstypen. De opleidingeninformatie is aangevuld met meer specifieke arbeidsmarktinformatie over de schoolverlaters van het AVO, VBO, MBO en HBO. Terwijl het hoofdrapport elke twee jaar opnieuw wordt samengesteld, zal de *Statistische Bijlage* reeds volgend jaar worden geactualiseerd¹.

Deze *Statistische Bijlage* bestaat uit drie delen, die achtereenvolgens betrekking hebben op de arbeidsmarktinformatie naar bedrijfssector, beroep en opleiding. In deze drie delen wordt achtereenvolgens arbeidsmarktinformatie gepresenteerd met betrekking tot de persoonskenmerken van de werkenden, de functiekenmerken, de substitutiemogelijkheden op de arbeidsmarkt en de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid en de voor de periode 1995-2000 verwachte arbeidsmarktontwikkelingen. In aanvulling hierop wordt bij de opleidingen informatie gepresenteerd met betrekking tot de huidige en de toekomstige aansluitingsproblemen op de arbeidsmarkt. Tevens wordt de opleidingeninformatie op een aantal punten aangevuld met actuele schoolverlatersinformatie.

In de meeste tabellen wordt ook een kwalitatieve typering gegeven van de gepresenteerde informatie. Bij de actuele arbeidsmarktinformatie wordt tevens een indicatie gegeven van de trend in de afgelopen jaren. Het gaat hierbij in principe om de ontwikkeling in de periode 1990-1994. Door het ontbreken van de benodigde informatie is bij de opleidingen en bij enkele specifieke arbeidsmarktgegevens echter slechts gekeken naar de trendmatige ontwikkeling in de jaren 1992-1994². Deze trend heeft meestal betrekking op de ontwikkeling van het *aandeel* van de desbetreffende categorie. Alleen bij de tabellen 1.1, 2.1 en 3.2 gaat het om de ontwikkeling van het aantal werkenden.

De arbeidsmarktgegevens met betrekking tot de werkzame bevolking zijn afkomstig uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Om de robuustheid van de informatie te vergroten, hebben de gepresenteerde gegevens telkens betrekking op het gemiddelde van de jaren 1993 en 1994. Om de herkenbaarheid van individuele respondenten te voorkomen, heeft het CBS de restrictie gesteld dat

-
1. In de tussentijdse actualisering van de *Statistische Bijlage* zullen overigens geen nieuwe prognoses worden gepresenteerd.
 2. De wijze waarop deze typering en trendmatige ontwikkelingen zijn bepaald, wordt beschreven in het werkdocument *Methodiek van het informatiesysteem onderwijs-arbeidsmarkt 1995*, ROA-W-1995/3, Maastricht, 1995.

bij het publiceren van tweejaarlijkse gemiddelden alleen cijfers over categorieën mogen worden gepresenteerd die betrekking hebben op minimaal 2.500 personen.

De in het derde deel gepresenteerde schoolverlatersinformatie is afkomstig uit de grootschalige schoolverlatersenquêtes *Registratie Uitstroom en Bestemming van Schoolverlaters (RUBS)* en de *HBO-Monitor*. In deze onderzoeken worden de schoolverlaters respectievelijk driekwart en anderhalf jaar na het verlaten van de opleiding geënquêteerd. De in deze *Statistische Bijlage* gepresenteerde informatie heeft betrekking op de arbeidsmarktsituatie in 1994 van de gediplomeerden uit het leerjaar 1992-1993. Aan het presenteren van deze schoolverlatersinformatie is de restrictie gesteld dat de gepubliceerde informatie per categorie minimaal betrekking moet hebben op 25 respondenten.

In de tabellen met arbeidsmarktgegevens worden de volgende tekens gebruikt:

- . er wordt niet voldaan aan de ondergrens voor publikatie.
- typering of trend is onbekend.

Achterin het hoofdrapport worden de gehanteerde centrale begrippen gedefinieerd, waarbij telkens verwezen wordt naar de publikaties waarin nadere informatie te vinden is. Achterin de *Statistische Bijlage* wordt een overzicht gegeven van de onderscheiden bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen met bijbehorende codes.

1 INFORMATIE OVER BEDRIJVEN

Figuur 1.1

Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage per jaar)

Bron: ROA

Tabel 1.1

Aantal werkenden per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	aantal werkenden	trend 1990-'94
Landbouw en visserij	231.500	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	157.500	constant
Overige industrie	242.500	constant
Chemie	125.000	constant
Metaal en elektrotechniek	491.000	constant
Energie	65.000	constant
Bouw	428.500	constant
Handel	822.000	constant
Transport, opslag en communicatie	373.500	constant
Overige commerciële dienstverlening	756.500	constant
Bank- en verzekeringswezen	207.500	constant
Kwartaire diensten	937.000	constant
Overheid	609.500	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.2

Percentage vrouwen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	typering	trend 1990-'94
Landbouw en visserij	23	laag	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	27	gemiddeld	-
Overige industrie	25	laag	constant
Chemie	17	laag	constant
Metaal en elektrotechniek	14	laag	-
Energie	14	laag	-
Bouw	10	erg laag	stijgend
Handel	42	gemiddeld	constant
Transport, opslag en communicatie	21	laag	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	39	gemiddeld	-
Bank- en verzekeringswezen	44	gemiddeld	constant
Kwartaire diensten	69	hoog	constant
Overheid	43	gemiddeld	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.3

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	jongeren			ouderen		
	%	typering	trend 1990-'94	%	typering	trend 1990-'94
Landbouw en visserij	30	gemiddeld	constant	25	erg hoog	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	35	gemiddeld	constant	14	gemiddeld	constant
Overige industrie	32	gemiddeld	dalend	15	gemiddeld	-
Chemie	25	gemiddeld	dalend	17	gemiddeld	-
Metaal en elektrotechniek	28	gemiddeld	dalend	15	gemiddeld	-
Energie	15	laag	sterk dalend	21	hoog	stijgend
Bouw	32	gemiddeld	constant	15	gemiddeld	constant
Handel	41	hoog	constant	13	gemiddeld	-
Transport, opslag en communicatie	28	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	constant
Overige commerciële dienstverlening	38	hoog	constant	11	laag	-
Bank- en verzekeringswezen	32	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	stijgend
Kwartaire diensten	27	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	stijgend
Overheid	19	laag	dalend	17	gemiddeld	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.4

Percentage allochtonen* per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	typering	trend 1992-'94
Landbouw en visserij	2	laag	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	7	erg hoog	-
Overige industrie	4	gemiddeld	stijgend
Chemie	5	gemiddeld	-
Metaal en elektrotechniek	5	gemiddeld	stijgend
Energie	.	gemiddeld	-
Bouw	2	laag	sterk stijgend
Handel	3	gemiddeld	stijgend
Transport, opslag en communicatie	3	gemiddeld	-
Overige commerciële dienstverlening	4	gemiddeld	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	3	gemiddeld	-
Kwartaire diensten	3	gemiddeld	-
Overheid	3	gemiddeld	stijgend

Bron: CBS/ROA

* Het percentage heeft betrekking op de allochtonen die vallen onder de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen (WBEAA).

Tabel 1.5
Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/MVO %	MBO %	HBO %	WO %
Landbouw en visserij	11	6	32	2	46	3	·
Voedings- en genotmiddelenindustrie	16	8	24	4	37	8	2
Overige industrie	14	8	22	5	38	10	2
Chemie	11	6	15	4	39	17	7
Metaal en elektrotechniek	14	6	24	3	38	11	4
Energie	6	4	12	·	47	20	7
Bouw	13	4	28	2	46	6	1
Handel	9	11	19	6	44	8	2
Transport, opslag en communicatie	13	10	23	6	35	10	3
Overige commerciële dienstverlening	9	8	14	8	35	16	11
Bank- en verzekeringswezen	3	10	6	13	43	18	7
Kwartaire diensten	5	5	8	4	42	25	12
Overheid	3	5	6	4	29	36	17

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.6
Deeltijdarbeid per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	typering	trend 1992-'94
Landbouw en visserij	20	gemiddeld	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	14	laag	stijgend
Overige industrie	16	gemiddeld	stijgend
Chemie	8	laag	dalend
Metaal en elektrotechniek	9	laag	-
Energie	6	laag	-
Bouw	9	laag	stijgend
Handel	26	gemiddeld	stijgend
Transport, opslag en communicatie	15	laag	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	27	gemiddeld	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	18	gemiddeld	stijgend
Kwartaire diensten	50	hoog	constant
Overheid	25	gemiddeld	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.7
Zelfstandigen* per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	typering	trend 1992-'94
Landbouw en visserij	63	erg hoog	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4	erg laag	-
Overige industrie	7	laag	dalend
Chemie	.	-	-
Metaal en elektrotechniek	3	erg laag	sterk stijgend
Energie	.	-	-
Bouw	12	gemiddeld	sterk stijgend
Handel	15	gemiddeld	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	5	erg laag	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	20	hoog	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	3	erg laag	sterk dalend
Kwartaire diensten	9	gemiddeld	stijgend
Overheid	1	erg laag	sterk dalend

Bron: CBS/ROA

* Inclusief personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Tabel 1.8
Flexibel werk per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	typering	trend 1992-'94
Landbouw en visserij	8	gemiddeld	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie	9	gemiddeld	-
Overige industrie	6	gemiddeld	stijgend
Chemie	4	laag	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	4	laag	-
Energie	.	-	-
Bouw	3	laag	sterk stijgend
Handel	7	gemiddeld	-
Transport, opslag en communicatie	6	gemiddeld	constant
Overige commerciële dienstverlening	9	gemiddeld	constant
Bank- en verzekeringswezen	4	laag	sterk stijgend
Kwartaire diensten	8	gemiddeld	-
Overheid	5	laag	sterk stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.9
Percentage werknemers met vast werk per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	typering	trend 1992-'94
Landbouw en visserij	80	erg laag	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie	91	laag	-
Overige industrie	93	gemiddeld	-
Chemie	94	gemiddeld	-
Metaal en elektrotechniek	96	hoog	constant
Energie	96	hoog	-
Bouw	96	hoog	constant
Handel	92	laag	constant
Transport, opslag en communicatie	94	gemiddeld	constant
Overige commerciële dienstverlening	89	erg laag	constant
Bank- en verzekeringswezen	96	hoog	constant
Kwartaire diensten	92	laag	constant
Overheid	95	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.10

Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	trend 1990-'94
Landbouw en visserij		
Bedrijfsleiders in de landbouw	50	-
Uitvoerend agrarisch personeel	35	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie		
Voedings- en genotmiddelenbereiders	16	constant
Bakkers en chocolademakers	12	dalend
Expeditie-medewerkers	11	-
Verkooppersoneel	9	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	8	sterk stijgend
Commercieel-administratieve employées	5	-
Overige industrie		
Productiepersoneel grafische industrie	14	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	sterk stijgend
Timmerlieden	10	stijgend
Commercieel-administratieve employées	6	stijgend
Chemie		
Productiepersoneel chemische industrie	12	constant
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	12	sterk stijgend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	7	dalend
Commercieel-administratieve employées	6	-
Chemo-technici en laboranten	5	-
Expeditie-medewerkers	5	dalend
Metaal en elektrotechniek		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	sterk stijgend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	9	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	8	dalend
Commercieel-administratieve employées	5	-
Metaalbewerkers	5	dalend
Energie		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	sterk stijgend
Commercieel-administratieve employées	9	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	-
Administrateurs en bankemployées	6	dalend
Bouw		
Timmerlieden	16	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	12	sterk stijgend
Metselaars en stukadoors	9	-
Loodgieters en installateurs	7	constant
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	7	dalend

Tabel 1.10 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	trend 1990-'94
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	-
Schilders	6	-
Handel		
Verkooppersoneel	26	-
Winkeliers en handelaars	16	-
Administrateurs en bankemployées	8	stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	6	dalend
Commercieel-administratieve employées	6	-
Transport, opslag en communicatie		
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	30	stijgend
Commercieel-administratieve employées	9	dalend
Postbestellers en -sorteerders	7	dalend
Administrateurs en bankemployées	6	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	-
Overige commerciële dienstverlening		
Keuken- en serveerpersoneel	10	-
Portiers en schoonmaakpersoneel	8	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	stijgend
Administrateurs en bankemployées	7	stijgend
Leidinggevenden horeca	5	-
Programmeurs en systeemanalisten	5	-
Bank- en verzekeringswezen		
Administrateurs en bankemployées	39	-
Commercieel-administratieve employées	15	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	12	stijgend
Programmeurs en systeemanalisten	6	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	6	sterk stijgend
Kwartaire diensten		
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	13	stijgend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	12	-
Verpleegkundigen	11	dalend
Maatschappelijk werkers	5	-
Overheid		
Docenten voortgezet onderwijs	16	constant
Commercieel-administratieve employées	12	sterk stijgend
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	11	constant
Politie en beveiligingspersoneel	5	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.11

Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	trend 1992-'94
Landbouw en visserij		
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	32	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	17	sterk dalend
Basisonderwijs	12	dalend
VBO verzorging	7	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie		
Basisonderwijs	16	sterk dalend
MBO/LLW consumptieve techniek	10	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	-
MBO/LLW handel	6	sterk dalend
VBO verzorging	5	-
Overige industrie		
Basisonderwijs	14	dalend
MBO/LLW grafische techniek	9	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	dalend
VBO bouwtechniek	6	stijgend
MBO/LLW handel	5	-
Chemie		
Basisonderwijs	11	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	dalend
MBO/LLW procestechniek	6	-
Metaal en elektrotechniek		
Basisonderwijs	14	dalend
VBO mechanische techniek	10	-
MBO/LLW metaalkunde	6	-
MBO/LLW elektrotechniek	6	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	6	-
Energie		
MBO/LLW elektrotechniek	12	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	6	-
Basisonderwijs	6	-
MBO/LLW handel	5	-
Bouw		
MBO/LLW bouwkunde	22	stijgend
VBO bouwtechniek	13	dalend
Basisonderwijs	13	dalend
MBO/LLW elektrotechniek	6	-

Tabel 1.11 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1993-1994

Bedrijfssector	%	trend 1992-'94
Handel		
MBO/LLW handel	16	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	constant
Basisonderwijs	9	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	6	-
VBO verzorging	6	constant
Transport, opslag en communicatie		
Basisonderwijs	13	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	10	-
MBO/LLW haven en vervoer	7	-
HAVO/VWO bovenbouw	6	dalend
VBO haven en vervoer	5	-
Overige commerciële dienstverlening		
Basisonderwijs	9	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	8	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	-
MBO/LLW verzorging	6	stijgend
Bank- en verzekeringswezen		
HAVO/VWO bovenbouw	13	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	10	stijgend
MBO/LLW handel	7	constant
Kwartaire diensten		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	17	-
MBO/LLW verzorging	11	-
HBO verpleging en paramedisch	8	constant
HBO sociaal-cultureel	6	dalend
Overheid		
HBO onderwijs	21	constant
MBO politie en defensie	6	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.12

Conjunctuurgevoeligheid per bedrijfssector

Bedrijfssector	conjunctuurgevoeligheid	typering
Landbouw en visserij	0,33	erg laag
Voedings- en genotmiddelenindustrie	0,68	gemiddeld
Overige industrie	0,95	gemiddeld
Chemie	1,03	hoog
Metaal en elektrotechniek	1,39	hoog
Energie	1,13	hoog
Bouw	1,74	erg hoog
Handel	0,48	gemiddeld
Transport, opslag en communicatie	0,72	gemiddeld
Overige commerciële dienstverlening	0,46	laag
Bank- en verzekeringswezen	0,59	gemiddeld
Kwartaire diensten	0,41	laag
Overheid	0,47	laag

Bron: ROA

Tabel 1.13

Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000

Bedrijfssector	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Landbouw en visserij	-38.300	-14	-2,9	erg laag
Voedings- en genotmiddelenindustrie	-4.900	-3	-0,6	laag
Overige industrie	-3.000	-1	-0,3	gemiddeld
Chemie	11.400	10	1,8	hoog
Metaal en elektrotechniek	9.000	2	0,5	gemiddeld
Energie	1.300	2	0,4	gemiddeld
Bouw	13.000	3	0,6	gemiddeld
Handel	92.200	10	1,8	hoog
Transport, opslag en communicatie	12.800	4	0,7	gemiddeld
Overige commerciële dienstverlening	102.400	10	1,9	hoog
Bank- en verzekeringswezen	-5.600	-3	-0,6	laag
Kwartaire diensten	87.700	10	2,0	hoog
Overheid	-35.100	-5	-0,9	laag

Bron: ROA

2 INFORMATIE OVER BEROEPEN

Figuur 2.1

Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per beroepssector, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Tabel 2.1

Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	aantal werkenden	trend 1990-'94
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	98.500	constant
Docenten voortgezet onderwijs	159.500	constant
Onderwijskundigen	52.000	stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	11.500	stijgend
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	6.500	stijgend
Geestelijke verzorgers	7.000	constant
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	34.500	stijgend
Regisseurs en kunstenaars	32.500	constant
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	117.500	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	124.500	dalend
Landbouw en milieu-ingenieurs	5.500	sterk stijgend
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	25.000	stijgend
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	31.500	constant
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	325.000	constant
Technische en medische vertegenwoordigers	20.000	sterk stijgend
Technisch tekenaars	30.000	dalend
Chemo-technici en laboranten	27.000	dalend
Natuurkundigen, technologen en statistici	55.000	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	40.000	dalend
Bakkers en chocolademakers	20.500	dalend
Productiepersoneel textielindustrie	8.000	dalend
Stoffeerders en lederwarenmakers	19.000	constant
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	16.500	dalend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	10.500	dalend
Timmerlieden	123.000	constant
Productiepersoneel grafische industrie	46.000	dalend
Productiepersoneel chemische industrie	25.500	constant
Vakkrachten metaalindustrie	12.000	dalend
Metaalbewerkers	33.500	dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	58.000	constant
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	66.500	dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	65.500	constant
Automonteurs en herstellere	42.500	constant
Werktuigbouwkundigen	12.000	constant
Hogere werktuigkundigen	12.500	dalend
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	25.500	constant
Monteurs energievoorziening	3.000	dalend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	98.000	constant
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	4.500	constant
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	19.000	constant
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	36.500	dalend

Tabel 2.1 (vervolg)
Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	aantal werkenden	trend 1990-'94
Metselaars en stukadoors	44.500	constant
Betonwerkers en glaszetters	23.500	constant
Schilders	30.500	constant
Loodgieters en installateurs	40.500	dalend
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	63.000	dalend
Bouwkundige projectleiders	27.000	stijgend
Architecten en bouwkundige ingenieurs	36.500	stijgend
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	120.500	constant
Vissers en jachttopzieners	3.000	dalend
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	5.500	constant
Schippers, officieren en loodsen	9.000	stijgend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	176.000	stijgend
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	21.000	sterk dalend
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	107.000	dalend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	123.000	stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	21.500	constant
Opticiens en apothekersassistenten	17.500	stijgend
Paramedische en verwante functies	27.000	stijgend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	31.000	dalend
Analisten en laboranten	27.000	constant
Artsen, medische specialisten en apothekers	40.500	stijgend
Dierenartsen en diergeneeskundigen	3.000	constant
Tandheelkundigen	5.000	constant
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	93.500	constant
Postbestellers en -sorteerders	37.500	dalend
Operators en datatypisten	12.000	dalend
Leidinggevend administratief personeel	27.000	sterk dalend
Secretaresses en typisten	138.000	constant
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	19.500	constant
Administrateurs en bankemployées	351.500	constant
Commercieel-administratieve employées	358.000	stijgend
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	77.000	constant
Programmeurs en systeemanalisten	124.500	constant
Economen en accountants	62.500	stijgend
Verkooppersoneel	268.500	-
Winkeliers en handelaars	162.500	stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	134.500	constant
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	26.500	constant
Advocaten, rechters en notarissen	30.000	constant
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	34.000	constant

Tabel 2.1 (vervolg)

Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	aantal werkenden	trend 1990-'94
Bibliothecarissen en archivariissen	17.000	stijgend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	32.500	stijgend
Maatschappelijk werkers	68.000	stijgend
Sociale wetenschappers	22.500	constant
Huishoudkundige voorlichters	12.000	dalend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	129.500	constant
Leidinggevend horeca	60.500	constant
Portiers en schoonmaakpersoneel	149.000	constant
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	120.500	constant
Kappers en schoonheidsspecialisten	34.500	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	62.000	constant
Beroepsmilitairen	35.000	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.2

Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1990-'94
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	73	hoog	stijgend
Docenten voortgezet onderwijs	34	gemiddeld	-
Onderwijskundigen	33	gemiddeld	stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	41	gemiddeld	-
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	53	hoog	-
Geestelijke verzorgers	.	erg laag	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	33	gemiddeld	dalend
Regisseurs en kunstenaars	39	gemiddeld	dalend
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	27	gemiddeld	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	13	laag	sterk stijgend
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg laag	-
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	.	erg laag	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	laag	sterk stijgend
Technische en medische vertegenwoordigers	.	laag	-
Technisch tekenaars	.	erg laag	-
Chemo-technici en laboranten	31	gemiddeld	stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici	12	laag	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	14	laag	dalend
Bakkers en chocolademakers	14	laag	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	laag	-
Stoffeerders en lederwarenmakers	26	gemiddeld	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	79	erg hoog	constant
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	erg laag	-
Timmerlieden	.	erg laag	-
Productiepersoneel grafische industrie	21	laag	-
Productiepersoneel chemische industrie	.	erg laag	-
Vakkrachten metaalindustrie	.	-	-
Metaalbewerkers	.	erg laag	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	.	erg laag	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	.	erg laag	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	.	erg laag	-
Automonteurs en herstellere	.	erg laag	-
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	-	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	30	gemiddeld	-
Monteurs energievoorziening	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3	erg laag	dalend
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	erg laag	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	10	erg laag	-

Tabel 2.2 (vervolg)
 Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1990-'94
Metselaars en stukadoors	.	erg laag	-
Betonwerkers en glaszetters	.	erg laag	-
Schilders	.	erg laag	-
Loodgieters en installateurs	.	erg laag	-
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	4	erg laag	-
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	.	erg laag	-
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	27	gemiddeld	constant
Visseren en jachttopzieners	.	erg laag	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg laag	-
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	6	erg laag	stijgend
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	.	erg laag	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	79	erg hoog	constant
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	87	erg hoog	constant
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	99	erg hoog	-
Opticiërs en apothekersassistenten	84	erg hoog	-
Paramedische en verwante functies	72	hoog	-
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	62	hoog	constant
Analisten en laboranten	70	hoog	-
Artsen, medische specialisten en apothekers	37	gemiddeld	stijgend
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	laag	-
Tandheelkundigen	.	laag	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	17	laag	-
Postbestellers en -sorteerders	23	laag	-
Operators en datatypisten	57	hoog	-
Leidinggevend administratief personeel	40	gemiddeld	sterk stijgend
Secretarissen en typisten	98	erg hoog	constant
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	63	hoog	-
Administrateurs en bankemployées	56	hoog	constant
Commercieel-administratieve employées	52	hoog	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	76	erg hoog	constant
Programmeurs en systeemanalisten	12	laag	-
Economen en accountants	19	laag	-
Verkooppersoneel	63	hoog	-
Winkeliers en handelaars	26	gemiddeld	stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	23	laag	stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	21	laag	stijgend
Advocaten, rechters en notarissen	38	gemiddeld	stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	43	gemiddeld	-

Tabel 2.2 (vervolg)
 Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1990-'94
Bibliothecarissen en archivariissen	63	hoog	stijgend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	54	hoog	stijgend
Maatschappelijk werkers	67	hoog	stijgend
Sociale wetenschappers	52	hoog	-
Huishoudkundige voorlichters	25	laag	dalend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	55	hoog	-
Leidinggevenden horeca	39	gemiddeld	constant
Portiers en schoonmaakpersoneel	68	hoog	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	97	erg hoog	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	83	erg hoog	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	11	laag	stijgend
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.3

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1990-'94	%	ouderen typering	trend 1990-'94
PEDAGOGISCHE BEROEPEN						
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	17	laag	-	13	gemiddeld	sterk stijgend
Docenten voortgezet onderwijs	8	erg laag	-	24	hoog	stijgend
Onderwijskundigen	6	erg laag	sterk dalend	25	erg hoog	stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	40	hoog	-	.	gemiddeld	-
CULTURELE BEROEPEN						
Taalkundigen, tolken en vertalers	.	-	-	.	-	-
Geestelijke verzorgers	.	-	-	46	erg hoog	stijgend
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	34	gemiddeld	-	10	laag	-
Regisseurs en kunstenaars	14	erg laag	-	14	gemiddeld	dalend
AGRARISCHE BEROEPEN						
Uitvoerend agrarisch personeel	41	hoog	-	15	gemiddeld	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	14	erg laag	-	37	erg hoog	-
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	-	-	.	-	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN						
Heftruckrijders	37	hoog	constant	11	laag	-
Machinisten bouw en industrie	26	gemiddeld	-	18	gemiddeld	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	erg laag	dalend	24	hoog	constant
Technische en medische vertegenwoordigers	31	gemiddeld	-	19	gemiddeld	sterk stijgend
Technisch tekenaars	34	gemiddeld	dalend	11	laag	-

Tabel 2.3 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1990-94	%	ouderen typering	trend 1990-94
Chemo-technici en laboranten	36	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	dalend
Natuurkundigen, technologi en statistici	25	gemiddeld	-	15	gemiddeld	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	44	hoog	constant	9	laag	dalend
Bakkers en chocoladenmakers	44	hoog	-	.	laag	-
Productiepersoneel textielindustrie	34	gemiddeld	dalend	.	gemiddeld	-
Stoffeers en ledenwaremakers	35	gemiddeld	-	15	gemiddeld	dalend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	36	gemiddeld	constant	16	gemiddeld	stijgend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	37	hoog	dalend	.	laag	-
Timmerlieden	31	gemiddeld	-	13	gemiddeld	-
Productiepersoneel grafische industrie	37	hoog	constant	11	laag	-
Productiepersoneel chemische industrie	26	gemiddeld	dalend	17	gemiddeld	sterk stijgend
Vakkrachten metaalindustrie	32	gemiddeld	dalend	.	gemiddeld	-
Metaalbewerkers	38	hoog	dalend	11	laag	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	35	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	sterk stijgend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	37	hoog	constant	13	gemiddeld	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	27	gemiddeld	dalend	16	gemiddeld	stijgend
Automonteurs en herstellers	45	hoog	-	10	laag	-
Werktuigbouwkundigen	27	gemiddeld	-	.	gemiddeld	-
Hogere werktuigkundigen	24	gemiddeld	stijgend	.	gemiddeld	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	35	gemiddeld	dalend	15	gemiddeld	sterk stijgend
Monteurs energievoorziening	.	-	-	.	-	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	38	hoog	dalend	9	laag	stijgend
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	-	-	.	-	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	26	gemiddeld	constant	16	gemiddeld	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	40	hoog	dalend	11	laag	-
Meiselaars en stukadoors	34	gemiddeld	-	13	gemiddeld	-
Betonwerkers en glaszetters	41	hoog	-	.	laag	-

Tabel 2.3 (vervolg)

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1990-'94	%	ouderen typering	trend 1990-'94
Schilders	30	gemiddeld	dalend	14	gemiddeld	-
Loodgieters en installateurs	33	gemiddeld	dalend	15	gemiddeld	-
Wegenbouwvakkrachten en buitenleggers	33	gemiddeld	-	17	gemiddeld	-
Bouwkundige projectleiders	27	gemiddeld	-	18	gemiddeld	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	12	erg laag	-	24	hoog	stijgend
TRANSPORTBEROEPEN						
Expeditie-medewerkers	40	hoog	dalend	13	gemiddeld	stijgend
Visser en jachtopzieners	.	-	-	.	-	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg hoog	-	.	-	-
Schippers, officieren en loodsen	.	gemiddeld	-	32	erg hoog	-
Chaufeurs en spoorwegpersoneel	27	gemiddeld	-	15	gemiddeld	constant
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	16	laag	-	17	gemiddeld	dalend
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN						
Verpleegkundigen	26	gemiddeld	sterk dalend	8	laag	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	46	erg hoog	dalend	3	erg laag	stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	51	erg hoog	dalend	.	erg laag	-
Opticiens en apothekersassistenten	51	erg hoog	-	.	laag	-
Paramedische en verwante functies	26	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	dalend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	21	laag	sterk dalend	9	laag	stijgend
Analisten en laboranten	36	gemiddeld	dalend	.	laag	-
Artsen, medische specialisten en apothekers	10	erg laag	dalend	16	gemiddeld	sterk stijgend
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	-	-	.	-	-
Tandheelkundigen	.	-	-	.	-	-

Tabel 2.3 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1990-'94	%	ouderen typering	trend 1990-'94
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN						
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	10	erg laag	-	19	gemiddeld	-
Postbestellers en -sorteerders	21	laag	sterk dalend	16	gemiddeld	-
Operators en datatypisten	34	gemiddeld	sterk dalend	.	laag	-
Leidinggevend administratief personeel	14	erg laag	dalend	14	gemiddeld	dalend
Secretaresses en typisten	39	hoog	dalend	8	laag	stijgend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	24	gemiddeld	sterk dalend	17	gemiddeld	sterk stijgend
Administrateurs en bankemployées	37	hoog	dalend	11	laag	stijgend
Commercieel-administratieve employées	34	gemiddeld	dalend	11	laag	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	35	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	stijgend
Programmeurs en systeemanalisten	24	gemiddeld	sterk dalend	5	erg laag	stijgend
Economen en accountants	26	gemiddeld	-	16	gemiddeld	-
Verkooppersoneel	52	erg hoog	constant	11	laag	stijgend
Winkeliers en handelaars	17	laag	stijgend	26	erg hoog	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	29	gemiddeld	constant	16	gemiddeld	-
Beleidsmedewerkers en hoofdamtlenaren	.	erg laag	-	31	erg hoog	sterk stijgend
Advocaten, rechters en notarissen	17	laag	-	12	gemiddeld	stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN						
Journalisten en presentatoren	19	laag	dalend	13	gemiddeld	-
Bibliotheacarissen en archivariissen	18	laag	-	15	gemiddeld	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	31	gemiddeld	stijgend	11	laag	-
Maatschappelijk werkers	16	laag	stijgend	13	gemiddeld	sterk stijgend
Sociale wetenschappers	18	laag	-	13	gemiddeld	sterk stijgend
Huishoudkundige voorlichters	29	gemiddeld	-	.	gemiddeld	-

Tabel 2.3 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1990-'94	%	ouderen typering	trend 1990-'94
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN						
Keuken- en serveerpersoneel	47	erg hoog	constant	9	laag	-
Leidinggevenden horeca	20	laag	constant	15	gemiddeld	dalend
Portiers en schoonmaakpersoneel	24	gemiddeld	dalend	20	hoog	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	34	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	stijgend
Kappers en schoonheidsspecialisten	60	erg hoog	-	.	laag	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN						
Politie en beveiligingspersoneel	24	gemiddeld	-	11	laag	-
Beroepsmilitairen	36	gemiddeld	-	.	laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.4

Percentage allochtonen* per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	3	gemiddeld	-
Docenten voortgezet onderwijs	2	laag	-
Onderwijskundigen	.	erg laag	sterk stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	.	laag	-
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	.	laag	-
Geestelijke verzorgers	.	erg laag	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	.	gemiddeld	sterk stijgend
Regisseurs en kunstenaars	.	gemiddeld	sterk stijgend
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	3	gemiddeld	-
Bedrijfsleiders in de landbouw	.	erg laag	-
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	erg laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg hoog	sterk stijgend
Machinisten bouw en industrie	.	erg laag	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	1	erg laag	sterk stijgend
Technische en medische vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Technisch tekenaars	.	laag	sterk dalend
Chemo-technici en laboranten	.	laag	sterk stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici	.	erg laag	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenbereiders	11	erg hoog	sterk dalend
Bakkers en chocolademakers	.	gemiddeld	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	erg hoog	-
Stoffeerders en lederwaremakers	.	gemiddeld	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	.	erg hoog	sterk stijgend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	hoog	-
Timmerlieden	3	gemiddeld	-
Productiepersoneel grafische industrie	.	gemiddeld	-
Productiepersoneel chemische industrie	.	hoog	sterk stijgend
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg hoog	sterk stijgend
Metaalbewerkers	10	erg hoog	sterk dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	11	erg hoog	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	5	gemiddeld	sterk stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	gemiddeld	-
Automonteurs en herstellere	.	gemiddeld	sterk stijgend
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	laag	sterk stijgend
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	10	erg hoog	dalend
Monteurs energievoorziening	.	gemiddeld	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3	gemiddeld	-
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	gemiddeld	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	11	erg hoog	sterk stijgend

Tabel 2.4 (vervolg)
 Percentage allochtonen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
Metselaars en stukadoors	.	erg laag	-
Betonwerkers en glaszetters	.	gemiddeld	sterk stijgend
Schilders	.	laag	sterk stijgend
Loodgieters en installateurs	.	gemiddeld	sterk stijgend
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	4	gemiddeld	sterk dalend
Bouwkundige projectleiders	.	gemiddeld	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	.	erg laag	sterk stijgend
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	11	erg hoog	-
Vissers en jachtopzieners	.	erg laag	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg laag	-
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	2	laag	sterk stijgend
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	.	gemiddeld	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	.	laag	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	3	gemiddeld	sterk stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	.	laag	-
Opticiens en apothekersassistenten	.	laag	-
Paramedische en verwante functies	.	laag	-
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	.	erg laag	-
Analisten en laboranten	.	gemiddeld	-
Artsen, medische specialisten en apothekers	.	erg laag	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	erg laag	-
Tandheelkundigen	.	gemiddeld	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	.	laag	sterk dalend
Postbestellers en -sorteerders	.	gemiddeld	-
Operators en datatypisten	.	gemiddeld	-
Leidinggevend administratief personeel	.	laag	-
Secretaresses en typisten	2	laag	-
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	.	gemiddeld	sterk stijgend
Administrateurs en bankemployées	3	gemiddeld	-
Commercieel-administratieve employées	4	gemiddeld	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	.	laag	-
Programmeurs en systeemanalisten	.	erg laag	sterk stijgend
Economen en accountants	.	laag	-
Verkooppersoneel	2	laag	sterk stijgend
Winkeliers en handelaars	.	erg laag	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	.	erg laag	sterk stijgend
Advocaten, rechters en notarissen	.	erg laag	sterk dalend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	.	erg laag	-

Tabel 2.4 (vervolg)
 Percentage allochtonen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
Bibliothecarissen en archivariissen	.	erg laag	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	.	erg laag	sterk stijgend
Maatschappelijk werkers	.	gemiddeld	sterk dalend
Sociale wetenschappers	.	laag	-
Huishoudkundige voorlichters	.	laag	sterk stijgend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	4	gemiddeld	sterk stijgend
Leidinggevenden horeca	.	gemiddeld	-
Portiers en schoonmaakpersoneel	9	erg hoog	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	4	gemiddeld	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	.	laag	dalend
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	5	gemiddeld	-
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

* Het percentage heeft betrekking op allochtonen uit de landen die vallen onder de WBEEA.

Tabel 2.5

Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/VWO %	MBO %	HBO %	WO %	Typering gemiddeld opleidingsniveau
PEDAGOGISCHE BEROEPEN								
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	.	.	.	.	7	90	.	hoog
Docenten voortgezet onderwijs	.	.	.	.	6	53	39	erg hoog
Onderwijskundigen	.	.	.	.	9	60	27	hoog
Sportdocenten en -instructeurs	.	.	.	.	47	.	.	erg laag
CULTURELE BEROEPEN								
Taalkundigen, tolken en vertalers	0	.	.	.	.	.	52	laag
Geestelijke verzorgers	.	.	.	.	.	36	58	erg hoog
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	.	.	.	.	43	33	.	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	.	.	.	8	13	59	.	hoog
AGRARISCHE BEROEPEN								
Uitvoerend agrarisch personeel	19	7	32	.	38	.	.	laag
Bedrijfsleiders in de landbouw	8	3	32	.	53	4	.	gemiddeld
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	.	.	.	.	.	.	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN								
Heftruckrijders	36	.	37	.	17	.	.	erg laag
Machinisten bouw en industrie	24	.	31	.	36	.	.	laag
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	4	3	9	3	44	23	11	hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	.	.	.	.	52	23	.	laag
Technisch tekenaars	.	.	.	.	69	18	.	gemiddeld

Tabel 2.5 (vervolg)
Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/VWO %	MBO %	HBO %	WO %	Typering gemiddeld opleidingsniveau
Chemo-technici en laboranten	.	.	.	.	45	40	.	gemiddeld
Natuurkundigen, technologiën en statistici	.	.	.	.	18	31	49	erg hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	27	9	28	.	33	.	.	laag
Bakkers en chocolademakers	.	.	27	.	57	.	.	laag
Productiepersoneel textielindustrie	35	.	.	.	.	.	.	erg laag
Stoffeers en lederwarenmakers	21	.	34	.	34	.	.	laag
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	24	.	31	.	34	.	.	laag
Houtzagers, papier- en kartonmakers	27	.	34	.	27	.	.	erg laag
Timmerlieden	12	3	39	.	43	.	.	laag
Productiepersoneel grafische industrie	10	8	24	.	51	.	.	laag
Productiepersoneel chemische industrie	14	.	20	.	51	.	.	laag
Vakkrachten metaalindustrie	25	.	38	.	26	.	.	laag
Metaalbewerkers	20	.	36	.	34	.	.	laag
Lassers, constructeurs en edelsmeden	12	.	47	.	37	.	.	laag
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	10	.	31	.	53	.	.	laag
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	6	.	26	.	63	.	.	gemiddeld
Automonteurs en herstellers	7	.	33	.	56	.	.	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	.	.	.	.	54	27	.	gemiddeld
Hogere werktuigkundigen	.	.	.	.	40	38	.	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	25	11	26	.	33	.	.	laag
Monteurs energievoorziening	.	.	.	.	.	.	.	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	4	3	23	.	62	5	.	gemiddeld
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	.	.	.	60	.	.	erg laag
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	.	.	.	35	47	17	hoog
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	29	8	34	.	25	.	.	laag
Metselaars en stukadoors	23	.	43	.	28	.	.	laag
Betonwerkers en glaszetters	27	.	43	.	21	.	.	laag

Tabel 2.5 (vervolg)
 Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/VWO %	MBO %	HBO %	WO %	Typering gemiddeld opleidingsniveau
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN								
Keuken- en serveerpersoneel	16	11	27	9	34	2	.	laag
Leidinggevenden horeca	12	6	16	5	47	13	.	gemiddeld
Portiers en schoonmaakpersoneel	32	9	30	3	21	3	.	laag
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	10	7	15	3	58	7	.	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	.	.	.	.	83	.	.	gemiddeld
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN								
Politie en beveiligingspersoneel	.	5	18	.	64	4	.	gemiddeld
Beroepsmilitairen	.	10	12	.	52	14	.	gemiddeld

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.6
Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	38	hoog	sterk stijgend
Docenten voortgezet onderwijs	33	gemiddeld	-
Onderwijskundigen	19	gemiddeld	stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	43	hoog	sterk stijgend
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	44	hoog	-
Geestelijke verzorgers	.	gemiddeld	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	18	gemiddeld	dalend
Regisseurs en kunstenaars	34	gemiddeld	-
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	23	gemiddeld	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	12	laag	sterk stijgend
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	laag	-
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	.	erg laag	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	6	laag	sterk stijgend
Technische en medische vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Technisch tekenaars	.	erg laag	-
Chemo-technici en laboranten	16	gemiddeld	sterk stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici	7	laag	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	9	laag	sterk stijgend
Bakkers en chocolademakers	13	laag	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	laag	-
Stoffeerders en lederwarenmakers	16	gemiddeld	sterk dalend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	42	hoog	-
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	laag	-
Timmerlieden	8	laag	sterk stijgend
Productiepersoneel grafische industrie	11	laag	dalend
Productiepersoneel chemische industrie	.	laag	-
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg laag	-
Metaalbewerkers	.	erg laag	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	.	erg laag	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	4	erg laag	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	5	erg laag	stijgend
Automonteurs en herstellere	10	laag	-
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	18	gemiddeld	-
Monteurs energievoorziening	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	laag	stijgend
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	erg laag	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	9	laag	sterk stijgend

Tabel 2.6 (vervolg)
Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
Metselaars en stukadoors	5	erg laag	sterk stijgend
Betonwerkers en glaszetters	.	erg laag	-
Schilders	.	erg laag	-
Loodgieters en installateurs	.	erg laag	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	7	laag	-
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	10	laag	sterk stijgend
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	19	gemiddeld	-
Vissers en jachttopzieners	.	erg laag	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg laag	sterk dalend
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	10	laag	constant
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	.	laag	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	54	erg hoog	stijgend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	53	erg hoog	stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	63	erg hoog	stijgend
Opticiëns en apothekersassistenten	42	hoog	sterk stijgend
Paramedische en verwante functies	48	hoog	stijgend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	47	hoog	dalend
Analisten en laboranten	37	hoog	constant
Artsen, medische specialisten en apothekers	21	gemiddeld	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	gemiddeld	-
Tandheelkundigen	.	laag	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	7	laag	sterk stijgend
Postbestellers en -sorteerders	25	gemiddeld	-
Operators en datatypisten	37	hoog	dalend
Leidinggevend administratief personeel	11	laag	sterk stijgend
Secretaresses en typisten	42	hoog	constant
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	48	hoog	-
Administrateurs en bankemployées	30	gemiddeld	stijgend
Commercieel-administratieve employées	26	gemiddeld	constant
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	46	hoog	-
Programmeurs en systeemanalisten	6	laag	-
Economen en accountants	10	laag	-
Verkooppersoneel	44	hoog	stijgend
Winkeliers en handelaars	11	laag	sterk stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	9	laag	sterk stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	12	laag	dalend
Advocaten, rechters en notarissen	16	gemiddeld	sterk stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	26	gemiddeld	stijgend

Tabel 2.6 (vervolg)
Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
Bibliothecarissen en archivariissen	42	hoog	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	22	gemiddeld	-
Maatschappelijk werkers	57	erg hoog	stijgend
Sociale wetenschappers	47	hoog	stijgend
Huishoudkundige voorlichters	.	gemiddeld	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	50	hoog	stijgend
Leidinggevenden horeca	14	laag	-
Portiers en schoonmaakpersoneel	59	erg hoog	constant
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	78	erg hoog	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	49	hoog	constant
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	7	laag	-
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.7
Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	.	erg laag	-
Docenten voortgezet onderwijs	3	erg laag	sterk stijgend
Onderwijskundigen	.	erg laag	-
Sportdocenten en -instructeurs	28	erg hoog	sterk stijgend
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	51	erg hoog	stijgend
Geestelijke verzorgers	.	erg hoog	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	42	erg hoog	stijgend
Regisseurs en kunstenaars	60	erg hoog	stijgend
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	24	hoog	sterk dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	94	erg hoog	constant
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	-	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg laag	-
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	.	-	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	22	hoog	sterk stijgend
Technische en medische vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Technisch tekenaars	.	erg laag	-
Chemo-technici en laboranten	.	erg laag	-
Natuurkundigen, technologen en statistici	.	erg laag	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	.	erg laag	-
Bakkers en chocolademakers	17	hoog	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	-	-
Stoffeerders en lederwarenmakers	24	hoog	sterk stijgend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	18	hoog	stijgend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	-	-
Timmerlieden	12	gemiddeld	dalend
Productiepersoneel grafische industrie	7	laag	-
Productiepersoneel chemische industrie	.	erg laag	-
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg laag	-
Metaalbewerkers	.	erg laag	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	4	erg laag	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	5	erg laag	sterk stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	5	erg laag	-
Automonteurs en herstellere	11	gemiddeld	sterk dalend
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	.	-	-
Monteurs energievoorziening	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	5	erg laag	-

Tabel 2.7 (vervolg)
Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	erg laag	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	.	erg laag	-
Metselaars en stukadoors	12	gemiddeld	sterk stijgend
Betonwerkers en glaszetters	.	laag	-
Schilders	11	gemiddeld	-
Loodgieters en installateurs	8	laag	sterk stijgend
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	4	erg laag	sterk dalend
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	19	hoog	-
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	.	erg laag	-
Vissers en jachtopzieners	.	-	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	-	-
Schippers, officieren en loodsen	.	-	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	8	laag	-
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	.	erg laag	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	.	erg laag	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	.	erg laag	-
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	.	erg laag	-
Opticiens en apothekersassistenten	.	-	-
Paramedische en verwante functies	25	erg hoog	stijgend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	39	erg hoog	stijgend
Analisten en laboranten	.	erg laag	-
Artsen, medische specialisten en apothekers	36	erg hoog	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	erg hoog	-
Tandheelkundigen	91	erg hoog	constant
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	.	erg laag	-
Postbestellers en -sorteerders	.	erg laag	-
Operators en datatypisten	.	-	-
Leidinggevend administratief personeel	.	erg laag	-
Secretaresses en typisten	2	erg laag	-
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	.	erg laag	-
Administrateurs en bankemployées	3	erg laag	-
Commercieel-administratieve employées	2	erg laag	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	3	erg laag	-
Programmeurs en systeemanalisten	4	erg laag	-
Economen en accountants	20	hoog	constant
Verkooppersoneel	8	laag	-
Winkeliers en handelaars	67	erg hoog	constant
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	10	gemiddeld	sterk dalend

Tabel 2.7 (vervolg)
Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	typering	trend 1992-'94
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	.	laag	-
Advocaten, rechters en notarissen	22	hoog	stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	18	hoog	-
Bibliothecarissen en archivariissen	.	erg laag	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	.	-	-
Maatschappelijk werkers	.	erg laag	-
Sociale wetenschappers	.	gemiddeld	-
Huishoudkundige voorlichters	.	-	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	3	erg laag	sterk dalend
Leidinggevenden horeca	51	erg hoog	-
Portiers en schoonmaakpersoneel	5	erg laag	sterk stijgend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	5	erg laag	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	41	erg hoog	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	.	erg laag	-
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: ROA/CBS

* Inclusief personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Tabel 2.8
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs		
Overheid	97	constant
Docenten voortgezet onderwijs		
Overheid	87	dalend
Onderwijskundigen		
Overheid	71	stijgend
Kwartaire diensten	12	-
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk dalend
Sportdocenten en -instructeurs		
Kwartaire diensten	76	-
Taalkundigen, tolken en vertalers		
Overige commerciële dienstverlening	50	dalend
Geestelijke verzorgers		
Kwartaire diensten	95	constant
Fotografen, ontwerpers en vormgevers		
Overige commerciële dienstverlening	43	-
Handel	22	-
Kwartaire diensten	11	sterk stijgend
Overige industrie	8	sterk dalend
Regisseurs en kunstenaars		
Kwartaire diensten	81	constant
Uitvoerend agrarisch personeel		
Landbouw en visserij	70	constant
Metaal en elektrotechniek	11	sterk stijgend
Overheid	8	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw		
Landbouw en visserij	93	constant
Hefftruckrijders		
Handel	19	constant
Transport, opslag en communicatie	16	-
Overige industrie	15	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Metaal en elektrotechniek	14	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	13	dalend
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie		
Bouw	40	-
Transport, opslag en communicatie	12	-
Landbouw en visserij	11	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen		
Overige commerciële dienstverlening	17	-
Metaal en elektrotechniek	16	constant
Bouw	15	-
Overige industrie	7	-
Handel	7	dalend
Kwartaire diensten	7	dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Technische en medische vertegenwoordigers		
Handel	61	dalend
Technisch tekenaars		
Overige commerciële dienstverlening	37	constant
Metaal en elektrotechniek	19	sterk dalend
Overheid	12	-
Bouw	11	-
Chemo-technici en laboranten		
Chemie	25	-
Overheid	23	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	11	dalend
Kwartaire diensten	10	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	10	-
Natuurkundigen, technologen en statistici		
Overheid	22	-
Overige commerciële dienstverlening	21	stijgend
Kwartaire diensten	17	-
Metaal en elektrotechniek	11	-
Chemie	10	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	64	-
Handel	32	-

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Bakkers en chocolademakers		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	91	-
Productiepersoneel textielindustrie		
Overige industrie	74	constant
Stoffeerders en lederwarenmakers		
Overige industrie	44	-
Handel	34	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers		
Overige industrie	54	dalend
Handel	18	sterk stijgend
Houtzagers, papier- en kartonmakers		
Overige industrie	79	-
Timmerlieden		
Bouw	56	constant
Overige industrie	19	-
Metaal en elektrotechniek	7	-
Productiepersoneel grafische industrie		
Overige industrie	71	constant
Metaal en elektrotechniek	12	stijgend
Productiepersoneel chemische industrie		
Chemie	61	-
Energie	11	sterk stijgend
Vakkrachten metaalindustrie		
Metaal en elektrotechniek	79	constant
Metaalbewerkers		
Metaal en elektrotechniek	78	dalend
Handel	10	sterk stijgend
Lassers, constructeurs en edelsmeden		
Metaal en elektrotechniek	77	constant
Bouw	7	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Machinebank-, plaatwerkers en smeden		
Metaal en elektrotechniek	59	constant
Handel	14	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	9	-
Bouw	7	stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs		
Metaal en elektrotechniek	26	dalend
Handel	19	stijgend
Overige industrie	9	-
Chemie	9	-
Transport, opslag en communicatie	9	stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	8	sterk dalend
Automonteurs en herstellere		
Overige commerciële dienstverlening	60	-
Handel	18	-
Transport, opslag en communicatie	7	-
Hogere werktuigkundigen		
Metaal en elektrotechniek	49	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	23	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten		
Metaal en elektrotechniek	59	-
Overige industrie	14	dalend
Chemie	10	sterk stijgend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties		
Bouw	28	constant
Metaal en elektrotechniek	24	dalend
Handel	11	-
Transport, opslag en communicatie	10	-
Overige commerciële dienstverlening	6	-
Kwartaire diensten	6	stijgend
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs		
Metaal en elektrotechniek	42	-
Overige commerciële dienstverlening	13	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie		
Chemie	25	-
Metaal en elektrotechniek	24	-
Overige industrie	24	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Overige commerciële dienstverlening	14	sterk stijgend
Handel	7	stijgend
Metselaars en stukadoors		
Bouw	90	-
Betonwerkers en glaszetters		
Bouw	86	-
Schilders		
Bouw	88	constant
Loodgieters en installateurs		
Bouw	77	constant
Metaal en elektrotechniek	9	dalend
Energie	6	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers		
Bouw	46	-
Metaal en elektrotechniek	14	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	13	sterk dalend
Overheid	10	stijgend
Bouwkundige projectleiders		
Bouw	43	-
Overheid	25	dalend
Overige commerciële dienstverlening	17	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs		
Overige commerciële dienstverlening	49	constant
Overheid	24	dalend
Bouw	14	stijgend
Expeditie-medewerkers		
Handel	33	constant
Metaal en elektrotechniek	15	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15	dalend
Transport, opslag en communicatie	11	-
Overige commerciële dienstverlening	6	-
Overige industrie	6	dalend
Chemie	5	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel		
Transport, opslag en communicatie	76	-
Schippers, officieren en loodsen		
Transport, opslag en communicatie	77	constant
Chauffeurs en spoorwegpersoneel		
Transport, opslag en communicatie	65	constant
Handel	11	dalend
Overheid	6	-
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs		
Transport, opslag en communicatie	66	stijgend
Verpleegkundigen		
Kwartaire diensten	97	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden		
Kwartaire diensten	98	constant
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten		
Kwartaire diensten	96	constant
Opticiens en apothekersassistenten		
Handel	84	constant
Kwartaire diensten	15	-
Paramedische en verwante functies		
Kwartaire diensten	81	constant
Overheid	12	dalend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten		
Kwartaire diensten	97	-
Analisten en laboranten		
Kwartaire diensten	82	constant
Artsen, medische specialisten en apothekers		
Kwartaire diensten	81	constant
Overheid	9	sterk stijgend

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Handel	6	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen		
Kwartaire diensten	92	constant
Tandheelkundigen		
Kwartaire diensten	99	-
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.		
Kwartaire diensten	21	dalend
Handel	14	-
Metaal en elektrotechniek	10	-
Overheid	10	-
Overige commerciële dienstverlening	9	-
Transport, opslag en communicatie	9	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	5	stijgend
Postbestellers en -sorteerders		
Transport, opslag en communicatie	73	-
Overheid	12	-
Operators en datatypisten		
Overige commerciële dienstverlening	23	-
Leidinggevend administratief personeel		
Overheid	33	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	13	stijgend
Kwartaire diensten	13	-
Secretaresses en typisten		
Kwartaire diensten	25	constant
Overige commerciële dienstverlening	19	-
Overheid	19	stijgend
Handel	8	dalend
Metaal en elektrotechniek	6	dalend
Bank- en verzekeringswezen	6	dalend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers		
Overheid	43	stijgend
Kwartaire diensten	34	-
Administrateurs en bankemployées		
Bank- en verzekeringswezen	23	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Handel	20	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	16	stijgend
Overheid	12	-
Transport, opslag en communicatie	6	-
Kwartaire diensten	6	stijgend
Commercieel-administratieve employées		
Overheid	30	stijgend
Handel	14	constant
Transport, opslag en communicatie	9	dalend
Bank- en verzekeringswezen	8	dalend
Overige commerciële dienstverlening	8	dalend
Metaal en elektrotechniek	7	dalend
Kwartaire diensten	7	dalend
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs		
Overheid	20	stijgend
Transport, opslag en communicatie	19	-
Kwartaire diensten	18	-
Overige commerciële dienstverlening	17	dalend
Handel	8	constant
Programmeurs en systeemanalisten		
Overige commerciële dienstverlening	32	constant
Overheid	14	-
Metaal en elektrotechniek	11	dalend
Handel	10	-
Bank- en verzekeringswezen	10	dalend
Transport, opslag en communicatie	6	-
Kwartaire diensten	5	sterk stijgend
Economen en accountants		
Overige commerciële dienstverlening	48	constant
Overheid	10	dalend
Bank- en verzekeringswezen	8	-
Handel	7	dalend
Kwartaire diensten	5	-
Verkooppersoneel		
Handel	79	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	5	-
Winkeliers en handelaars		
Handel	80	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers		
Handel	38	dalend
Bank- en verzekeringswezen	18	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	9	stijgend
Overige industrie	6	-
Bouw	6	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	-
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren		
Overheid	90	constant
Advocaten, rechters en notarissen		
Overige commerciële dienstverlening	44	-
Overheid	35	-
Journalisten en presentatoren		
Overige industrie	35	-
Kwartaire diensten	19	dalend
Overige commerciële dienstverlening	15	dalend
Overheid	13	-
Bibliothecarissen en archivariissen		
Kwartaire diensten	42	-
Overheid	34	stijgend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen		
Overige commerciële dienstverlening	33	constant
Overheid	32	stijgend
Kwartaire diensten	12	-
Maatschappelijk werkers		
Kwartaire diensten	72	-
Overheid	19	dalend
Sociale wetenschappers		
Kwartaire diensten	69	stijgend
Overheid	25	dalend
Huishoudkundige voorlichters		
Overheid	37	-
Kwartaire diensten	25	-

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1990-'94
Keuken- en serveerpersoneel		
Overige commerciële dienstverlening	59	constant
Kwartaire diensten	21	constant
Overheid	5	-
Leidinggevenden horeca		
Overige commerciële dienstverlening	66	-
Kwartaire diensten	22	-
Portiers en schoonmaakpersoneel		
Overige commerciële dienstverlening	38	-
Kwartaire diensten	29	constant
Overheid	13	constant
Transport, opslag en communicatie	6	stijgend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden		
Kwartaire diensten	91	constant
Kappers en schoonheidsspecialisten		
Overige commerciële dienstverlening	97	constant
Politie en beveiligingspersoneel		
Overheid	70	constant
Overige commerciële dienstverlening	17	sterk stijgend
Beroepsmilitairen		
Overheid	100	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.9

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0,20	erg laag
Docenten voortgezet onderwijs	0,22	laag
Onderwijskundigen	0,57	gemiddeld
Sportdocenten en -instructeurs	0,48	laag
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	0,72	gemiddeld
Geestelijke verzorgers	0,35	laag
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	0,86	hoog
Regisseurs en kunstenaars	0,38	laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	0,52	gemiddeld
Bedrijfsleiders in de landbouw	0,10	erg laag
Landbouw en milieu-ingenieurs	0,90	hoog
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	0,97	erg hoog
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	0,86	hoog
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	0,97	erg hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	0,78	gemiddeld
Technisch tekenaars	0,84	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	0,91	erg hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	0,92	erg hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	0,72	gemiddeld
Bakkers en chocolademakers	0,20	erg laag
Productiepersoneel textielindustrie	0,60	gemiddeld
Stoffeerders en lederwarenmakers	0,84	gemiddeld
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	0,80	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	0,56	gemiddeld
Timmerlieden	0,68	gemiddeld
Productiepersoneel grafische industrie	0,58	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	0,73	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	0,76	gemiddeld
Metaalbewerkers	0,89	hoog
Lassers, constructeurs en edelsmeden	0,82	gemiddeld
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	0,88	hoog
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	0,97	erg hoog
Automonteurs en herstellere	0,63	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	0,94	erg hoog
Hogere werktuigkundigen	0,88	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	0,83	gemiddeld
Monteurs energievoorziening	0,84	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	0,90	hoog
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	0,87	hoog
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	0,87	hoog
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	0,90	hoog

Tabel 2.9 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
Metselaars en stukadoors	0,18	erg laag
Betonwerkers en glaszetters	0,44	laag
Schilders	0,29	laag
Loodgieters en installateurs	0,52	gemiddeld
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	0,78	gemiddeld
Bouwkundige projectleiders	0,83	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	0,72	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	0,95	erg hoog
Vissers en jachtopzieners	0,50	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	0,71	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	0,82	gemiddeld
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	0,67	gemiddeld
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	0,91	erg hoog
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	0,23	laag
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	0,40	laag
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	0,06	erg laag
Opticiens en apothekersassistenten	0,55	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	0,40	laag
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	0,19	erg laag
Analisten en laboranten	0,45	laag
Artsen, medische specialisten en apothekers	0,42	laag
Dierenartsen en diergeneeskundigen	0,19	erg laag
Tandheelkundigen	0,24	laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	0,97	erg hoog
Postbestellers en -sorteerders	0,49	laag
Operators en datatypisten	0,91	erg hoog
Leidinggevend administratief personeel	0,91	erg hoog
Secretaresses en typisten	0,92	erg hoog
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	0,83	gemiddeld
Administrateurs en bankemployées	0,92	erg hoog
Commercieel-administratieve employées	0,92	erg hoog
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	0,94	erg hoog
Programmeurs en systeemanalisten	0,88	hoog
Economen en accountants	0,78	gemiddeld
Verkooppersoneel	0,75	gemiddeld
Winkeliers en handelaars	0,78	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	0,93	erg hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	0,20	erg laag
Advocaten, rechters en notarissen	0,70	gemiddeld
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	0,83	gemiddeld

Tabel 2.9 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
Bibliothecarissen en archivariissen	0,86	hoog
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	0,82	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	0,72	gemiddeld
Sociale wetenschappers	0,78	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	0,91	erg hoog
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	0,66	gemiddeld
Leidinggevenden horeca	0,55	gemiddeld
Portiers en schoonmaakpersoneel	0,89	hoog
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	0,37	laag
Kappers en schoonheidsspecialisten	0,06	erg laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	0,48	laag
Beroepsmilitairen	0,00	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.10
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs		
HBO onderwijs	88	constant
Docenten voortgezet onderwijs		
HBO onderwijs	45	-
WO letteren	8	-
WO sociaal-cultureel	7	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	6	sterk dalend
Onderwijskundigen		
HBO onderwijs	43	stijgend
WO sociaal-cultureel	12	constant
Sportdocenten en -instructeurs		
-	-	-
Taalkundigen, tolken en vertalers		
WO letteren	39	-
Geestelijke verzorgers		
WO theologisch	54	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers		
HBO kunst	23	stijgend
MBO/LLW grafische techniek	13	dalend
Regisseurs en kunstenaars		
HBO kunst	44	stijgend
HBO onderwijs	11	-
HAVO/VWO bovenbouw	8	-
Uitvoerend agrarisch personeel		
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	27	stijgend
Basisonderwijs	19	constant
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	13	dalend
VBO verzorging	8	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	-
Bedrijfsleiders in de landbouw		
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	41	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	23	sterk dalend
Basisonderwijs	8	sterk dalend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Landbouw en milieu-ingenieurs		
-	-	-
Hefftruckrijders		
Basisonderwijs	36	sterk dalend
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie		
Basisonderwijs	24	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	16	-
VBO mechanische techniek	10	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen		
MBO/LLW bouwkunde	7	stijgend
MBO/LLW handel	5	sterk stijgend
Technische en medische vertegenwoordigers		
-	-	-
Technisch tekenaars		
MBO/LLW bouwkunde	19	sterk stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	17	-
MBO/LLW elektrotechniek	14	sterk stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	10	stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	8	-
Chemo-technici en laboranten		
HBO technisch laboratorium	30	sterk stijgend
MBO technisch laboratorium	22	sterk stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	18	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders		
Basisonderwijs	27	sterk dalend
MBO/LLW consumptieve techniek	18	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	sterk dalend
Bakkers en chocolademakers		
MBO/LLW consumptieve techniek	46	sterk stijgend
VBO consumptieve techniek	17	sterk dalend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Productiepersoneel textielindustrie		
Basisonderwijs	35	-
Stoffeerders en lederwarenmakers		
Basisonderwijs	21	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	15	sterk stijgend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers		
Basisonderwijs	24	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	21	-
VBO verzorging	16	-
Houtzagers, papier- en kartonmakers		
Basisonderwijs	27	-
Timmerlieden		
MBO/LLW bouwkunde	33	stijgend
VBO bouwtechniek	31	dalend
Basisonderwijs	12	constant
Productiepersoneel grafische industrie		
MBO/LLW grafische techniek	34	-
Basisonderwijs	11	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/MWO	8	-
VBO grafische techniek	7	sterk dalend
Productiepersoneel chemische industrie		
MBO/LLW procestechniek	24	stijgend
Basisonderwijs	14	-
Vakkrachten metaalindustrie		
Basisonderwijs	25	sterk dalend
Metaalbewerkers		
Basisonderwijs	20	sterk dalend
VBO mechanische techniek	17	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden		
VBO mechanische techniek	36	stijgend
MBO/LLW metaalkunde	20	stijgend
Basisonderwijs	12	sterk dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	6	sterk stijgend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Machinebank-, plaatwerkers en smeden		
VBO mechanische techniek	20	stijgend
MBO/LLW metaalkunde	18	-
Basisonderwijs	10	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	9	sterk stijgend
MBO/LLW elektrotechniek	7	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	5	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs		
MBO/LLW werktuigbouwkunde	17	-
MBO/LLW elektrotechniek	14	sterk stijgend
VBO mechanische techniek	13	-
MBO/LLW metaalkunde	9	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	6	-
Basisonderwijs	6	-
Automonteurs en herstellere		
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	45	dalend
VBO motorvoertuigentechniek	23	sterk stijgend
Basisonderwijs	7	sterk dalend
Werktuigbouwkundigen		
-	-	-
Hogere werktuigkundigen		
HBO werktuigbouwkunde	21	sterk dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	20	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten		
Basisonderwijs	25	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	sterk dalend
Monteurs energievoorziening		
-	-	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties		
MBO/LLW elektrotechniek	50	-
VBO elektrotechniek	16	-
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders		
-	-	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs		
HBO elektrotechniek en technische informatica	34	constant
MBO/LLW elektrotechniek	26	-
WO elektrotechniek en technische informatica	13	sterk dalend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie		
Basisonderwijs	29	-
VBO mechanische techniek	9	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	sterk stijgend
VBO bouwtechniek	8	stijgend
Metselaars en stukadoors		
VBO bouwtechniek	32	-
Basisonderwijs	23	sterk dalend
MBO/LLW bouwkunde	19	constant
Betonwerkers en glaszetters		
Basisonderwijs	27	sterk dalend
VBO bouwtechniek	18	sterk stijgend
Schilders		
MBO/LLW bouwkunde	45	sterk stijgend
VBO bouwtechniek	24	sterk dalend
Basisonderwijs	18	-
Loodgieters en installateurs		
MBO/LLW bouwkunde	30	-
VBO mechanische techniek	14	-
Basisonderwijs	12	-
VBO installatietechniek	10	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers		
Basisonderwijs	38	-
VBO bouwtechniek	11	stijgend
VBO mechanische techniek	7	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	sterk dalend
Bouwkundige projectleiders		
MBO/LLW bouwkunde	34	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	16	sterk stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	12	dalend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Architecten en bouwkundige ingenieurs		
HBO (weg- en water)bouwkunde	27	stijgend
WO (weg- en water)bouwkunde	24	dalend
MBO/LLW bouwkunde	17	-
Expeditie-medewerkers		
Basisonderwijs	31	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	13	stijgend
VBO verzorging	7	stijgend
MBO/LLW handel	6	sterk stijgend
VBO bouwtechniek	5	sterk stijgend
Vissers en jachtopziers		
-	-	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel		
-	-	-
Schippers, officieren en loodsen		
MBO/LLW haven en vervoer	44	-
HBO haven en vervoer	28	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel		
Basisonderwijs	22	stijgend
VBO haven en vervoer	12	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	6	-
VBO mechanische techniek	6	-
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs		
HBO haven en vervoer	19	sterk stijgend
Basisonderwijs	13	-
Verpleegkundigen		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	60	stijgend
HBO verpleging en paramedisch	23	dalend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	43	dalend
MBO/LLW verzorging	22	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	-
MBO sociaal-cultureel	5	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	51	-
Opticiens en apothekersassistenten		
MBO/LLW medisch laboratorium	80	constant
Paramedische en verwante functies		
HBO verpleging en paramedisch	43	constant
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	14	sterk dalend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten		
HBO verpleging en paramedisch	75	sterk stijgend
Analisten en laboranten		
HBO medisch laboratorium	46	stijgend
HBO technisch laboratorium	14	dalend
MBO/LLW medisch laboratorium	10	sterk stijgend
Artsen, medische specialisten en apothekers		
WO dier-, genees- en tandheelkunde	83	-
WO farmacie	7	sterk dalend
Dierenartsen en diergeneeskundigen		
WO dier-, genees- en tandheelkunde	98	-
Tandheelkundigen		
WO dier-, genees- en tandheelkunde	98	constant
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.		
HBO sociaal-cultureel	7	stijgend
MBO/LLW administratief	6	-
HAVO/WVO bovenbouw	6	sterk dalend
Postbestellers en -sorteerders		
Basisonderwijs	22	-
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	12	sterk dalend
MBO/LLW handel	7	-
Operators en datatypisten		
-	-	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Leidinggevend administratief personeel		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	-
Secretaresses en typisten		
MBO/LLW secretariaal	24	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	12	-
HAVO/VWO bovenbouw	12	-
MBO/LLW handel	7	dalend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	15	sterk dalend
MBO sociaal-cultureel	14	-
HBO sociaal-cultureel	14	-
Administrateurs en bankemployées		
MBO/LLW administratief	14	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	14	constant
HAVO/VWO bovenbouw	11	dalend
MBO/LLW handel	9	-
Commercieel-administratieve employées		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	13	-
HAVO/VWO bovenbouw	11	-
MBO/LLW handel	10	dalend
MBO/LLW secretariaal	5	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	15	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	9	sterk dalend
MBO/LLW secretariaal	8	-
MBO/LLW handel	8	-
MBO toerisme en recreatie	7	-
VBO verzorging	5	-
Programmeurs en systeemanalisten		
HBO bedrijfsinformatica	16	-
HAVO/VWO bovenbouw	11	stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	10	-
Economen en accountants		
WO econom(etr)ie en accountancy	21	-
HBO accountancy	13	stijgend
MBO/LLW administratief	7	-
HAVO/VWO bovenbouw	7	sterk stijgend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
Verkooppersoneel		
MBO/LLW handel	15	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	14	dalend
VBO verzorging	11	stijgend
Basisonderwijs	10	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	6	-
Winkeliers en handelaars		
MBO/LLW handel	31	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	-
Basisonderwijs	7	sterk dalend
HAVO/VWO bovenbouw	6	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers		
MBO/LLW handel	16	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	stijgend
HAVO/VWO bovenbouw	7	-
MBO/LLW commercieel	5	sterk stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren		
HBO bestuurlijk-juridisch	14	sterk stijgend
WO sociaal-cultureel	11	-
WO juridisch	10	-
Advocaten, rechters en notarissen		
WO juridisch	73	constant
Journalisten en presentatoren		
HAVO/VWO bovenbouw	16	-
HBO sociaal-cultureel	12	constant
WO letteren	10	-
Bibliothecarissen en archivariissen		
HBO sociaal-cultureel	47	sterk stijgend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen		
HBO sociaal-cultureel	36	-
MBO sociaal-cultureel	8	-
Maatschappelijk werkers		
HBO sociaal-cultureel	42	-
WO sociaal-cultureel	12	sterk dalend
MBO sociaal-cultureel	11	sterk stijgend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	7	sterk stijgend
Sociale wetenschappers		
WO sociaal-cultureel	51	dalend
HBO sociaal-cultureel	13	sterk dalend
Huishoudkundige voorlichters		
-	-	-
Keuken- en serveerpersoneel		
MBO/LLW verzorging	19	-
VBO verzorging	17	constant
Basisonderwijs	16	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	stijgend
HAVO/VWO bovenbouw	9	sterk stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	6	sterk stijgend
Leidinggevenden horeca		
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	18	stijgend
Basisonderwijs	12	-
MBO/LLW verzorging	11	sterk stijgend
VBO verzorging	9	sterk dalend
MBO/LLW handel	6	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	-
Portiers en schoonmaakpersoneel		
Basisonderwijs	32	dalend
VBO verzorging	18	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	10	stijgend
MBO/LLW verzorging	6	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden		
MBO/LLW verzorging	41	constant
VBO verzorging	11	sterk dalend
Basisonderwijs	10	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	sterk stijgend
MBO sociaal-cultureel	5	sterk stijgend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	5	-
Kappers en schoonheidsspecialisten		
MBO/LLW verzorging	50	sterk stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	31	-
Politie en beveiligingspersoneel		
MBO politie en defensie	49	dalend

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	%	trend 1992-'94
VBO bewaking	9	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	sterk stijgend
Beroepsmilitairen		
MBO politie en defensie	40	stijgend
HBO politie en defensie	11	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	10	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.11

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0,33	erg laag
Docenten voortgezet onderwijs	0,95	hoog
Onderwijskundigen	0,92	hoog
Sportdocenten en -instructeurs	0,93	hoog
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	0,79	laag
Geestelijke verzorgers	0,61	laag
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	0,91	hoog
Regisseurs en kunstenaars	0,78	laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	0,93	hoog
Bedrijfsleiders in de landbouw	0,93	hoog
Landbouw en milieu-ingenieurs	0,83	gemiddeld
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	0,85	gemiddeld
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	0,89	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	0,98	erg hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	0,96	erg hoog
Technisch tekenaars	0,89	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	0,85	gemiddeld
Natuurkundigen, technologen en statistici	0,93	hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	0,87	gemiddeld
Bakkers en chocolademakers	0,74	laag
Productiepersoneel textielindustrie	0,85	gemiddeld
Stoffeerders en lederwaremakers	0,90	gemiddeld
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	0,86	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	0,89	gemiddeld
Timmerlieden	0,78	laag
Productiepersoneel grafische industrie	0,86	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	0,91	hoog
Vakkrachten metaalindustrie	0,90	gemiddeld
Metaalbewerkers	0,91	hoog
Lassers, constructeurs en edelsmeden	0,81	gemiddeld
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	0,90	gemiddeld
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	0,92	hoog
Automonteurs en herstellende	0,74	laag
Werktuigbouwkundigen	0,92	hoog
Hogere werktuigkundigen	0,89	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	0,91	hoog
Monteurs energievoorziening	0,79	laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	0,72	laag
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	0,71	laag
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	0,80	laag

Tabel 2.11 (vervolg)

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	0,89	gemiddeld
Metselaars en stukadoors	0,81	gemiddeld
Betonwerkers en glaszetters	0,87	gemiddeld
Schilders	0,71	laag
Loodgieters en installateurs	0,86	gemiddeld
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	0,83	gemiddeld
Bouwkundige projectleiders	0,83	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	0,83	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	0,88	gemiddeld
Vissers en jachtopzieners	0,81	gemiddeld
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	0,86	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	0,71	laag
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	0,92	hoog
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	0,92	hoog
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	0,59	erg laag
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	0,78	laag
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	0,72	laag
Opticiens en apothekersassistenten	0,35	erg laag
Paramedische en verwante functies	0,88	gemiddeld
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	0,45	erg laag
Analisten en laboranten	0,85	gemiddeld
Artsen, medische specialisten en apothekers	0,31	erg laag
Dierenartsen en diergeneeskundigen	0,04	erg laag
Tandheelkundigen	0,04	erg laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	0,97	erg hoog
Postbestellers en -sorteerders	0,92	hoog
Operators en datatypisten	0,92	hoog
Leidinggevend administratief personeel	0,95	hoog
Secretaresses en typisten	0,88	gemiddeld
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	0,92	hoog
Administrateurs en bankemployées	0,93	hoog
Commercieel-administratieve employées	0,95	hoog
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	0,94	hoog
Programmeurs en systeemanalisten	0,93	hoog
Economen en accountants	0,91	hoog
Verkooppersoneel	0,93	hoog
Winkeliers en handelaars	0,89	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	0,94	hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	0,95	hoog
Advocaten, rechters en notarissen	0,47	erg laag

Tabel 2.11 (vervolg)

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1993-1994

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	0,94	hoog
Bibliothecarissen en archivarissen	0,77	laag
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	0,88	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	0,82	gemiddeld
Sociale wetenschappers	0,87	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	0,96	erg hoog
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	0,91	hoog
Leidinggevenden horeca	0,93	hoog
Portiers en schoonmaakpersoneel	0,86	gemiddeld
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	0,87	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	0,66	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	0,75	laag
Beroepsmilitairen	0,86	gemiddeld
Bron: ROA		

Tabel 2.12
Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse

Beroepsklasse	conjunctuurgevoeligheid	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0,47	laag
Docenten voortgezet onderwijs	1,07	gemiddeld
Onderwijskundigen	0,46	laag
Sportdocenten en -instructeurs	0,43	laag
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	0,21	erg laag
Geestelijke verzorgers	0,41	laag
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	0,54	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	0,21	erg laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	0,49	gemiddeld
Bedrijfsleiders in de landbouw	0,65	gemiddeld
Landbouw en milieu-ingenieurs	0,67	gemiddeld
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	1,26	hoog
Machinisten bouw en industrie	0,70	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	1,22	hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	0,88	gemiddeld
Technisch tekenaars	0,84	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	1,32	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	0,75	gemiddeld
Voedings- en genotmiddelenbereiders	0,65	gemiddeld
Bakkers en chocolademakers	0,62	gemiddeld
Productiepersoneel textielindustrie	0,96	gemiddeld
Stoffeerders en lederwarenmakers	0,61	gemiddeld
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	0,92	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	0,93	gemiddeld
Timmerlieden	1,63	hoog
Productiepersoneel grafische industrie	2,54	erg hoog
Productiepersoneel chemische industrie	1,00	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	0,46	laag
Metaalbewerkers	1,39	hoog
Lassers, constructeurs en edelsmeden	1,48	hoog
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	0,84	gemiddeld
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	0,84	gemiddeld
Automonteurs en herstellende	0,46	laag
Werktuigbouwkundigen	0,90	gemiddeld
Hogere werktuigkundigen	1,70	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	0,84	gemiddeld
Monteurs energievoorziening	1,74	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	1,92	erg hoog
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	2,36	erg hoog
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	2,79	erg hoog
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	0,91	gemiddeld
Metselaars en stukadoors	1,70	hoog

Tabel 2.12 (vervolg)
Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse

Beroepsklasse	conjunctuurgevoeligheid	typering
Betonwerkers en glaszetters	1,68	hoog
Schilders	1,73	hoog
Loodgieters en installateurs	4,54	erg hoog
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	3,20	erg hoog
Bouwkundige projectleiders	1,25	hoog
Architecten en bouwkundige ingenieurs	1,39	hoog
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	1,15	gemiddeld
Vissers en jachtopzieners	0,33	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	0,72	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	0,24	erg laag
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	0,85	gemiddeld
Vliegers, verkeersleiders en expeditiepersoneel	0,32	laag
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	0,46	laag
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	0,14	erg laag
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	0,14	erg laag
Opticiens en apothekersassistenten	0,59	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	0,41	laag
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	0,14	erg laag
Analisten en laboranten	0,14	erg laag
Artsen, medische specialisten en apothekers	0,33	laag
Dierenartsen en diergeneeskundigen	0,64	gemiddeld
Tandheelkundigen	0,41	laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	0,94	gemiddeld
Postbestellers en -sorteerders	0,67	gemiddeld
Operators en datatypisten	0,68	gemiddeld
Leidinggevend administratief personeel	0,60	gemiddeld
Secretaresses en typisten	0,77	gemiddeld
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	0,66	gemiddeld
Administrateurs en bankemployées	0,64	gemiddeld
Commercieel-administratieve employées	1,03	gemiddeld
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	0,68	gemiddeld
Programmeurs en systeemanalisten	0,85	gemiddeld
Economen en accountants	0,60	gemiddeld
Verkooppersoneel	0,53	gemiddeld
Winkeliers en handelaars	0,85	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	0,76	gemiddeld
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	0,43	laag
Advocaten, rechters en notarissen	0,54	gemiddeld
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	0,41	laag
Bibliothecarissen en archivariissen	0,39	laag
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	0,28	laag

Tabel 2.12 (vervolg)
 Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse

Beroepsklasse	conjunctuurgevoeligheid	typering
Maatschappelijk werkers	0,36	laag
Sociale wetenschappers	0,46	laag
Huishoudkundige voorlichters	0,32	laag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	0,32	laag
Leidinggevenden horeca	0,38	laag
Portiers en schoonmaakpersoneel	0,82	gemiddeld
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	0,42	laag
Kappers en schoonheidsspecialisten	0,42	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	0,16	erg laag
Beroepsmilitairen	0,00	erg laag
Bron: ROA		

Tabel 2.13

Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	-3.200	-3	-0,7	laag
Docenten voortgezet onderwijs	11.100	7	1,3	gemiddeld
Onderwijskundigen	1.600	3	0,6	gemiddeld
Sportdocenten en -instructeurs	500	4	0,7	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN				
Taalkundigen, tolken en vertalers	600	9	1,7	hoog
Geestelijke verzorgers	200	2	0,4	gemiddeld
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	2.400	6	1,2	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	6.000	17	3,1	hoog
AGRARISCHE BEROEPEN				
Uitvoerend agrarisch personeel	-14.400	-13	-2,8	erg laag
Bedrijfsleiders in de landbouw	-15.300	-12	-2,5	erg laag
Landbouw en milieu-ingenieurs	1.100	25	4,5	erg hoog
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Hefttruckrijders	1.200	5	1,0	gemiddeld
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	700	2	0,4	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	50.600	15	2,9	hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	1.200	5	1,0	gemiddeld
Technisch tekenaars	4.000	12	2,4	hoog
Chemo-technici en laboranten	3.700	12	2,3	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	10.000	18	3,3	erg hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	-2.500	-6	-1,2	laag
Bakkers en chocolademakers	-1.100	-5	-1,0	laag
Productiepersoneel textielindustrie	-1.100	-12	-2,6	erg laag
Stoffeerders en lederwarenmakers	-2.100	-12	-2,4	erg laag
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	-1.900	-11	-2,4	erg laag
Houtzagers, papier- en kartonmakers	-300	-3	-0,6	laag
Timmerlieden	-6.700	-5	-1,1	laag
Productiepersoneel grafische industrie	100	0	0,0	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	400	1	0,3	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	-600	-5	-1,1	laag
Metaalbewerkers	-1.500	-5	-1,0	laag
Lassers, constructeurs en edelsmeden	-2.100	-4	-0,7	laag
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	-2.000	-3	-0,7	laag
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	-1.800	-3	-0,6	laag
Automonteurs en herstellere	-1.800	-4	-0,8	laag
Werktuigbouwkundigen	-1.200	-9	-1,9	laag
Hogere werktuigkundigen	-700	-7	-1,5	laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	500	2	0,3	gemiddeld
Monteurs energievoorziening	100	4	0,8	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	400	0	0,1	gemiddeld
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	-400	-8	-1,6	laag
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	2.700	19	3,5	erg hoog

Tabel 2.13 (vervolg)
Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	-2.300	-7	-1,3	laag
Metselaars en stukadoors	-2.800	-6	-1,3	laag
Betonwerkers en glaszetters	-2.200	-9	-1,8	laag
Schilders	-2.500	-8	-1,6	laag
Loodgieters en installateurs	-3.100	-8	-1,6	laag
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	-4.000	-7	-1,4	laag
Bouwkundige projectleiders	-400	-2	-0,3	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	1.600	5	0,9	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN				
Expeditie-medewerkers	2.100	2	0,3	gemiddeld
Visserij en jachttopzieners	-100	-5	-1,1	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	-100	-2	-0,3	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	200	2	0,3	gemiddeld
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	2.300	1	0,3	gemiddeld
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	600	3	0,6	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleegkundigen	16.600	15	2,8	hoog
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	13.600	11	2,1	hoog
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	2.300	10	1,9	hoog
Opticiens en apothekersassistenten	1.000	5	1,1	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	2.600	10	2,0	hoog
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	6.600	20	3,8	erg hoog
Analisten en laboranten	2.500	9	1,7	hoog
Artsen, medische specialisten en apothekers	5.000	12	2,3	hoog
Dierenartsen en diergeneeskundigen	300	10	1,9	hoog
Tandheelkundigen	500	9	1,8	hoog
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	18.100	18	3,4	erg hoog
Postbestellers en -sorteerders	-1.000	-3	-0,5	laag
Operators en datatypisten	-1.500	-13	-2,8	erg laag
Leidinggevend administratief personeel	800	3	0,6	gemiddeld
Secretaresses en typisten	-2.900	-2	-0,4	gemiddeld
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	-900	-4	-0,9	laag
Administrateurs en bankemployées	-6.700	-2	-0,4	gemiddeld
Commercieel-administratieve employées	-23.000	-6	-1,3	laag
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	1.400	2	0,3	gemiddeld
Programmeurs en systeemanalisten	66.700	50	8,4	erg hoog
Economen en accountants	15.700	26	4,7	erg hoog
Verkooppersoneel	42.300	16	3,0	hoog
Winkeliers en handelaars	15.700	9	1,8	hoog
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	13.700	11	2,0	hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	-5.100	-19	-4,0	erg laag
Advocaten, rechters en notarissen	400	1	0,3	gemiddeld

Tabel 2.13 (vervolg)
Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Journalisten en presentatoren	7.200	21	4,0	erg hoog
Bibliothecarissen en archivarissen	2.700	16	3,0	hoog
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	2.700	8	1,5	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	4.200	6	1,2	gemiddeld
Sociale wetenschappers	600	3	0,6	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	1.100	8	1,5	gemiddeld
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Keuken- en serveerpersoneel	1.100	1	0,2	gemiddeld
Leidinggevenden horeca	1.200	2	0,4	gemiddeld
Portiers en schoonmaakpersoneel	-17.000	-11	-2,3	laag
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	7.400	6	1,2	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	-3.800	-11	-2,3	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Politie en beveiligingspersoneel	3.600	6	1,1	gemiddeld
Beroepsmilitairen	-8.800	-28	-6,4	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.14

Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	24.100	25	4,5	hoog
Docenten voortgezet onderwijs	37.600	23	4,3	gemiddeld
Onderwijskundigen	8.900	17	3,2	laag
Sportdocenten en -instructeurs	1.900	15	2,8	laag
CULTURELE BEROEPEN				
Taalkundigen, tolken en vertalers	1.400	22	4,0	gemiddeld
Geestelijke verzorgers	2.300	29	5,3	erg hoog
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	6.800	18	3,4	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	5.300	15	2,8	laag
AGRARISCHE BEROEPEN				
Uitvoerend agrarisch personeel	12.300	11	2,2	erg laag
Bedrijfsleiders in de landbouw	22.100	17	3,2	laag
Landbouw en milieu-ingenieurs	600	13	2,4	laag
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Heftruckrijders	5.300	22	4,1	gemiddeld
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	6.800	20	3,7	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	76.100	23	4,2	gemiddeld
Technische en medische vertegenwoordigers	2.300	10	1,9	erg laag
Technisch tekenaars	6.700	21	3,9	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	7.400	24	4,5	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	12.000	21	3,9	gemiddeld
Voedings- en genotmiddelenbereiders	9.700	24	4,3	hoog
Bakkers en chocolademakers	3.300	15	2,9	laag
Productiepersoneel textielindustrie	2.000	22	4,1	gemiddeld
Stoffeerdiers en lederwarenmakers	3.000	16	3,1	laag
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	3.800	23	4,2	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	2.000	19	3,5	gemiddeld
Timmerlieden	23.800	19	3,6	gemiddeld
Productiepersoneel grafische industrie	8.700	20	3,7	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	4.400	17	3,3	laag
Vakkrachten metaalindustrie	1.800	16	3,0	laag
Metaalbewerkers	5.400	17	3,1	laag
Lassers, constructeurs en edelsmeden	8.600	15	2,8	laag
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	14.000	24	4,3	hoog
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	19.300	30	5,4	erg hoog
Automonteurs en herstellere	9.700	22	4,1	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	3.200	25	4,5	hoog
Hogere werktuigkundigen	1.900	19	3,5	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	4.800	17	3,1	laag
Monteurs energievoorziening	400	12	2,4	erg laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	20.300	21	3,9	gemiddeld
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	1.800	33	5,9	erg hoog

Tabel 2.14 (vervolg)
Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	3.000	20	3,8	gemiddeld
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	6.500	18	3,4	gemiddeld
Metselaars en stukadoors	12.000	26	4,8	hoog
Betonwerkers en glaszetters	4.400	17	3,2	laag
Schilders	9.500	29	5,2	erg hoog
Loodgieters en installateurs	7.100	17	3,3	laag
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	7.100	12	2,3	erg laag
Bouwkundige projectleiders	5.500	20	3,8	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	4.300	13	2,5	laag
TRANSPORTBEROEPEN				
Expeditie-medewerkers	18.500	16	2,9	laag
Visseren en jachtopzieners	300	10	2,0	erg laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	600	11	2,1	erg laag
Schippers, officieren en loodsen	1.500	15	2,7	laag
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	45.900	25	4,5	hoog
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	3.700	19	3,6	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleegkundigen	29.600	27	4,8	hoog
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	38.900	31	5,6	erg hoog
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	6.000	26	4,7	hoog
Optici en apothekersassistenten	3.500	18	3,4	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	4.200	17	3,2	laag
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	7.200	22	4,1	gemiddeld
Analisten en laboranten	7.200	25	4,6	hoog
Artsen, medische specialisten en apothekers	10.300	25	4,6	hoog
Dierenartsen en diergeneeskundigen	600	18	3,3	gemiddeld
Tandheelkundigen	1.200	23	4,3	gemiddeld
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	26.300	26	4,8	hoog
Postbestellers en -sorteerders	9.000	24	4,4	hoog
Operators en datatypisten	1.200	11	2,0	erg laag
Leidinggevend administratief personeel	5.300	22	4,0	gemiddeld
Secretaresses en typisten	36.600	27	4,9	hoog
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	4.900	24	4,3	hoog
Administrateurs en bankemployées	63.200	18	3,3	gemiddeld
Commercieel-administratieve employées	49.900	14	2,6	laag
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	17.200	21	3,9	gemiddeld
Programmeurs en systeemanalisten	30.800	23	4,2	gemiddeld
Economen en accountants	11.800	20	3,6	gemiddeld
Verkooppersoneel	48.000	18	3,4	gemiddeld
Winkeliers en handelaars	32.300	19	3,5	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	31.100	24	4,4	hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	9.000	33	5,8	erg hoog
Advocaten, rechters en notarissen	8.100	25	4,6	hoog

Tabel 2.14 (vervolg)
Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Journalisten en presentatoren	8.200	24	4,5	hoog
Bibliothecarissen en archivariissen	3.100	18	3,4	gemiddeld
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	4.900	14	2,7	laag
Maatschappelijk werkers	17.900	26	4,7	hoog
Sociale wetenschappers	4.600	21	3,9	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	2.700	20	3,7	gemiddeld
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Keuken- en serveerpersoneel	28.200	21	3,8	gemiddeld
Leidinggevenden horeca	18.200	27	4,9	hoog
Portiers en schoonmaakpersoneel	31.500	21	3,8	gemiddeld
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	26.100	21	3,9	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	4.900	14	2,7	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Politie en beveiligingspersoneel	14.500	23	4,2	gemiddeld
Beroepsmilitairen	3.800	12	2,3	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.15
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
PEDAGOGISCHE BEROEPEN					
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	24.100	25	4,5	gemiddeld	0
Docenten voortgezet onderwijs	48.700	30	5,6	gemiddeld	23
Onderwijskundigen	10.500	20	3,8	gemiddeld	15
Sportdocenten en -instructeurs	2.400	18	3,5	gemiddeld	21
CULTURELE BEROEPEN					
Taalkundigen, tolken en vertalers	2.000	31	5,7	gemiddeld	30
Geestelijke verzorgers	2.500	31	5,7	gemiddeld	8
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	9.200	25	4,6	gemiddeld	26
Regisseurs en kunstenaars	11.300	31	5,9	gemiddeld	53
AGRARISCHE BEROEPEN					
Uitvoerend agrarisch personeel	12.300	11	2,2	erg laag	0
Bedrijfsleiders in de landbouw	22.100	17	3,2	laag	0
Landbouw en milieu-ingenieurs	1.700	38	6,9	hoog	65
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN					
Heftruckrijders	6.500	27	5,1	gemiddeld	18
Machinisten bouw en industrie	7.500	22	4,1	gemiddeld	9
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	126.700	38	7,1	hoog	40
Technische en medische vertegenwoordigers	3.500	15	2,9	laag	34
Technisch tekenaars	10.700	34	6,3	hoog	37

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
Chemo-technici en laboranten	11.100	37	6,8	hoog	33
Natuurkundigen, technologen en statistici	22.000	39	7,2	hoog	45
Voedings- en genotmiddelenbereiders	9.700	24	4,3	gemiddeld	0
Bakkers en chocolademakers	3.300	15	2,9	laag	0
Productiepersoneel textielindustrie	2.000	22	4,1	gemiddeld	0
Stoffeerders en lederwarenmakers	3.000	16	3,1	laag	0
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	3.800	23	4,2	gemiddeld	0
Houtzagers, papier- en kartonmakers	2.000	19	3,5	gemiddeld	0
Timmerlieden	23.800	19	3,6	gemiddeld	0
Productiepersoneel grafische industrie	8.800	20	3,7	gemiddeld	1
Productiepersoneel chemische industrie	4.800	19	3,6	gemiddeld	8
Vakkrachten metaalindustrie	1.800	16	3,0	laag	0
Metaalbewerkers	5.400	17	3,1	laag	0
Lassers, constructeurs en edelsmeden	8.600	15	2,8	laag	0
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	14.000	24	4,3	gemiddeld	0
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	19.300	30	5,4	gemiddeld	0
Automonteurs en herstellers	9.700	22	4,1	gemiddeld	0
Werktuigbouwkundigen	3.200	25	4,5	gemiddeld	0
Hogere werktuigkundigen	1.900	19	3,5	gemiddeld	0
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	5.300	18	3,4	gemiddeld	9
Monteurs energievoorziening	500	16	3,2	laag	20
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	20.700	22	4,0	gemiddeld	2
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	1.800	33	5,9	hoog	0
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	5.700	39	7,3	hoog	47
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	6.500	18	3,4	gemiddeld	0
Metselaars en stukadoors	12.000	26	4,8	gemiddeld	0
Betonwerkers en glaszetters	4.400	17	3,2	laag	0

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
Schilders	9.500	29	5,2	gemiddeld	0
Loodgieters en installateurs	7.100	17	3,3	laag	0
Wegenbouwvakkrachten en buitenleggers	7.100	12	2,3	erg laag	0
Bouwkundige projectleiders	5.500	20	3,8	gemiddeld	0
Architecten en bouwkundige ingenieurs	5.900	18	3,4	gemiddeld	27
TRANSPORTBEROEPEN					
Expeditie-medewerkers	20.600	17	3,2	laag	10
Visser en jachtopzieners	300	10	2,0	erg laag	0
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	600	11	2,1	erg laag	0
Schippers, officieren en loodsen	1.700	16	3,0	laag	12
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	48.200	26	4,8	gemiddeld	5
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	4.300	23	4,2	gemiddeld	14
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN					
Verpleegkundigen	46.200	42	7,6	hoog	36
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	52.500	42	7,7	hoog	26
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	8.300	36	6,6	hoog	28
Opticiens en apothekersassistenten	4.500	24	4,5	gemiddeld	22
Paramedische en verwante functies	6.800	27	5,2	gemiddeld	38
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	13.800	42	7,9	hoog	48
Analisten en laboranten	9.700	34	6,3	hoog	26
Artsen, medische specialisten en apothekers	15.300	38	6,9	hoog	33
Dierenartsen en diergeneeskundigen	900	28	5,2	gemiddeld	33
Tandheelkundigen	1.700	33	6,1	hoog	29

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN					
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	44.400	44	8,2	hoog	41
Postbestellers en -sorteerders	9.000	24	4,4	gemiddeld	0
Operators en datatypisten	1.200	11	2,0	erg laag	0
Leidinggevend administratief personeel	6.100	25	4,6	gemiddeld	13
Secretarissen en typisten	36.600	27	4,9	gemiddeld	0
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	4.900	24	4,3	gemiddeld	0
Administrateurs en bankemployées	63.200	18	3,3	gemiddeld	0
Commercieel-administratieve employées	49.900	14	2,6	laag	0
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	18.600	23	4,2	gemiddeld	8
Programmeurs en systeemanalisten	97.500	73	12,6	erg hoog	68
Economen en accountants	27.500	46	8,3	erg hoog	57
Verkooppersoneel	90.300	34	6,4	hoog	47
Winkeliers en handelaars	48.000	28	5,3	gemiddeld	33
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	44.800	35	6,4	hoog	31
Beleidsmedewerkers en hoofdamtbanen	9.000	33	5,8	hoog	0
Advocaten, rechters en notarissen	8.500	27	4,9	gemiddeld	5
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN					
Journalisten en presentatoren	15.400	46	8,5	erg hoog	47
Bibliothecarissen en archivariissen	5.800	34	6,4	hoog	47
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	7.600	22	4,2	gemiddeld	36
Maatschappelijk werkers	22.100	32	5,9	hoog	19
Sociale wetenschappers	5.200	24	4,5	gemiddeld	12
Huishoudkundige voorlichters	3.800	28	5,2	gemiddeld	29

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN					
Keuken- en serveerpersoneel	29.300	21	4,0	gemiddeld	4
Leidinggevenden horeca	19.400	29	5,3	gemiddeld	6
Portiers en schoonmaakpersoneel	31.500	21	3,8	gemiddeld	0
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	33.500	27	5,1	gemiddeld	22
Kappers en schoonheidsspecialisten	4.900	14	2,7	laag	0
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN					
Politie en beveiligingspersoneel	18.100	28	5,3	gemiddeld	20
Beroepsmilitairen	3.800	12	2,3	erg laag	0

Bron: ROA

3 INFORMATIE OVER OPLEIDINGEN

Figuur 3.1

Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per opleidingscategorie, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Figuur 3.2

Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingscategorie, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Figuur 3.3

Arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters per opleidingscategorie in 2000

Bron: ROA

Tabel 3.1

Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	studie %	typering	LLW/Inservice %	typering
MAVO, VBO				
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	91	erg hoog	4	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	70	erg hoog	19	gemiddeld
<i>VBO technisch</i>				
VBO bouwtechniek	37	gemiddeld	43	erg hoog
VBO installatietechniek	42	gemiddeld	46	erg hoog
VBO metaalkunde	45	hoog	40	hoog
VBO motorvoertuigentechniek	42	gemiddeld	45	erg hoog
VBO elektrotechniek	66	erg hoog	26	hoog
VBO grafische techniek	64	hoog	21	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	42	gemiddeld	39	hoog
VBO textiel- en ledertechniek	55	hoog	18	gemiddeld
<i>VBO economisch-administratief</i>				
VBO kantoorpraktijk	78	erg hoog	9	gemiddeld
VBO verkooppraktijk	71	erg hoog	13	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>				
VBO verzorging	74	erg hoog	14	gemiddeld
VBO uiterlijke verzorging	39	gemiddeld	42	erg hoog
HAVO/VWO, MBO				
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>				
HAVO	92	erg hoog	1	erg laag
VWO	94	erg hoog	0	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>				
KMBO agrarisch	25	gemiddeld	32	hoog
MBO MAS-A land- en tuinbouw	63	hoog	0	erg laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	11	erg laag	12	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>				
KMLO	25	gemiddeld	2	laag
MBO chemisch laboratorium	45	hoog	0	erg laag
<i>MBO technisch</i>				
KMBO metaalbewerking	18	laag	10	gemiddeld
KMBO motorvoertuigentechniek	16	laag	38	hoog
KMBO elektrotechniek	28	gemiddeld	27	hoog
KMBO consumptieve techniek	20	laag	40	hoog
MBO bouwkunde	43	hoog	1	erg laag
MBO weg- en waterbouwkunde	33	gemiddeld	0	erg laag
MBO metaalkunde	35	gemiddeld	2	laag
MBO werktuigbouwkunde	45	hoog	1	erg laag
MBO motorvoertuigentechniek	43	hoog	2	laag
MBO elektrotechniek	46	hoog	2	laag
MBO procestechniek	52	hoog	0	erg laag
MBO textiel- en ledertechniek	27	gemiddeld	2	laag

Tabel 3.1 (vervolg)

Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	studie %	typering	LLW/Inservice %	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	25	gemiddeld	1	erg laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>				
MBO verpl. en ziekenverzorging	49	hoog	24	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	44	hoog	9	gemiddeld
<i>MBO medisch laboratorium</i>	27	gemiddeld	5	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>				
KMBO detailhandel	27	gemiddeld	13	gemiddeld
KMBO administratie	34	gemiddeld	8	gemiddeld
MBO handel	32	gemiddeld	2	laag
MBO administratie	61	hoog	1	erg laag
MBO commercieel	50	hoog	2	laag
MBO secretariaat	25	gemiddeld	1	erg laag
<i>MBO bestuurlijk</i>	54	hoog	0	erg laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	62	hoog	2	laag
<i>MBO verzorgend</i>				
KMBO verzorging	31	gemiddeld	28	hoog
MBO agogisch werk	41	gemiddeld	11	gemiddeld
MBO verzorging	11	erg laag	31	hoog
MBO mode en kleding	40	gemiddeld	5	gemiddeld
MBO activiteitenbegeleiding	27	gemiddeld	3	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>				
MBO horeca	29	gemiddeld	0	erg laag
MBO civ. en cons.-techn. diensten	33	gemiddeld	8	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	22	gemiddeld	6	gemiddeld
HBO				
<i>HBO onderwijs</i>				
HBO basisonderwijzer	9	erg laag	n.v.t.	n.v.t.
HBO leraar agrarisch	5	erg laag		
HBO leraar kunst/expressie	20	laag		
HBO leraar voortgezet onderwijs	15	laag		
<i>HBO tolk en vertaler</i>	31	gemiddeld		
<i>HBO agrarisch</i>	17	laag		
<i>HBO technisch laboratorium</i>	23	gemiddeld		
<i>HBO technisch</i>				
HBO (weg- en water)bouwkunde	17	laag		
HBO werktuigbouwkunde	13	laag		
HBO elektrotechniek	16	laag		
<i>HBO haven en vervoer</i>	8	erg laag		

Tabel 3.1 (vervolg)

Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	studie %	typering	LLW/Inservice %	typering
<i>HBO medisch analist</i>	8	erg laag	n.v.t.	n.v.t.
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>				
HBO verpleegkunde	12	laag		
HBO (fysio-)therapie	9	erg laag		
<i>HBO economisch-administratief</i>				
HBO bedrijfseconomie	22	gemiddeld		
HBO accountancy	2	erg laag		
HBO bedrijfsinformatica	19	laag		
HBO toerisme	14	laag		
HBO commerciële economie	21	gemiddeld		
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	23	gemiddeld		
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	30	gemiddeld		
<i>HBO sociaal-cultureel</i>				
HBO welzijnswerk/sociaal	12	laag		
HBO personeelswerk	12	laag		
HBO journalistiek	15	laag		
<i>HBO kunst</i>	9	erg laag		

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.2
Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	aantal werkenden	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	508.000	dalend
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	408.500	constant
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	78.000	sterk dalend
VBO bouwtechniek	136.500	-
VBO installatietechniek	11.000	-
VBO mechanische techniek	139.000	-
VBO motorvoertuigentechniek	46.500	-
VBO elektrotechniek	61.500	constant
VBO grafische techniek	7.500	sterk dalend
VBO consumptieve techniek	21.500	sterk dalend
VBO textiel- en ledertechniek	23.000	dalend
VBO haven en vervoer	35.500	dalend
VBO administratie	60.500	dalend
VBO verkoop en handel	32.500	dalend
VBO verzorging	199.500	constant
VBO bewaking	9.000	sterk stijgend
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	294.000	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	133.000	stijgend
MBO technisch laboratorium	13.500	sterk stijgend
MBO/LLW bouwkunde	162.500	stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	20.500	-
MBO/LLW metaalkunde	60.000	dalend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	15.000	stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	87.500	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	62.000	-
MBO/LLW elektrotechniek	143.000	constant
MBO/LLW grafische techniek	37.000	dalend
MBO/LLW consumptieve techniek	37.500	-
MBO/LLW procestechniek	17.500	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	35.000	stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	48.000	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	183.500	-
MBO/LLW medisch laboratorium	28.000	stijgend
MBO/LLW handel	314.000	-
MBO/LLW administratief	94.500	-
MBO toerisme en recreatie	15.000	sterk stijgend
MBO/LLW commercieel	33.000	sterk stijgend
MBO/LLW secretariaal	94.500	stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	44.500	-
MBO sociaal-cultureel	52.500	stijgend
MBO/LLW verzorging	212.500	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	53.000	sterk stijgend
MBO politie en defensie	82.500	constant

Tabel 3.2
Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	aantal werkenden	trend 1992-'94
HBO		
HBO onderwijs	258.500	constant
HBO tolk en vertaler	7.500	sterk stijgend
HBO landbouw en milieukunde	20.000	-
HBO technisch laboratorium	26.500	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	34.000	constant
HBO werktuigbouwkunde	29.500	constant
HBO elektrotechniek en technische informatica	39.000	-
HBO haven en vervoer	26.500	stijgend
HBO medisch laboratorium	20.500	stijgend
HBO verpleging en paramedisch	84.000	constant
HBO bedrijfseconomie	21.500	-
HBO accountancy	26.000	stijgend
HBO bedrijfsinformatica	27.500	sterk stijgend
HBO toerisme en recreatie	7.500	stijgend
HBO commerciële economie	19.000	stijgend
HBO technische bedrijfskunde	13.000	-
HBO bestuurlijk-juridisch	25.500	sterk stijgend
HBO sociaal-cultureel	118.000	constant
HBO kunst	41.000	sterk stijgend
HBO politie en defensie	9.000	-
WO		
WO letteren	40.500	-
WO theologisch	6.000	sterk dalend
WO landbouw en milieukunde	12.000	sterk stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	39.000	stijgend
WO (weg- en water)bouwkunde	18.000	-
WO werktuigbouwkunde	8.500	constant
WO elektrotechniek en technische informatica	12.500	sterk stijgend
WO dier-, genees- en tandheelkunde	51.500	stijgend
WO farmacie	5.500	-
WO econom(etr)ie en accountancy	40.500	-
WO bedrijfskunde	11.000	dalend
WO informatica	4.500	-
WO juridisch	46.500	-
WO bestuurlijk	10.000	sterk stijgend
WO sociaal-cultureel	81.500	constant
WO kunst	8.500	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.3
Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	30	gemiddeld	-
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	49	gemiddeld	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	8	erg laag	-
VBO bouwtechniek	.	erg laag	-
VBO installatietechniek	.	erg laag	-
VBO mechanische techniek	.	erg laag	-
VBO motorvoertuigentechniek	.	erg laag	-
VBO elektrotechniek	.	erg laag	-
VBO grafische techniek	.	laag	-
VBO consumptieve techniek	12	laag	sterk stijgend
VBO textiel- en ledertechniek	76	erg hoog	constant
VBO haven en vervoer	.	erg laag	-
VBO administratie	61	hoog	-
VBO verkoop en handel	63	hoog	-
VBO verzorging	90	erg hoog	constant
VBO bewaking	.	erg laag	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	46	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	12	laag	stijgend
MBO technisch laboratorium	41	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW bouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW metaalkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	laag	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	.	-	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	.	-	-
MBO/LLW elektrotechniek	.	erg laag	-
MBO/LLW grafische techniek	11	laag	-
MBO/LLW consumptieve techniek	8	erg laag	-
MBO/LLW procestechniek	.	erg laag	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	77	erg hoog	-
MBO/LLW haven en vervoer	10	erg laag	stijgend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	89	erg hoog	-
MBO/LLW medisch laboratorium	75	hoog	-
MBO/LLW handel	40	gemiddeld	-
MBO/LLW administratief	31	gemiddeld	stijgend
MBO toerisme en recreatie	87	erg hoog	constant
MBO/LLW commercieel	33	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW secretariaat	97	erg hoog	constant
MBO bestuurlijk-juridisch	26	gemiddeld	stijgend
MBO sociaal-cultureel	68	hoog	constant
MBO/LLW verzorging	81	erg hoog	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	51	hoog	-
MBO politie en defensie	6	erg laag	-

Tabel 3.3 (vervolg)
Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
HBO			
HBO onderwijs	55	hoog	-
HBO tolk en vertaler	53	hoog	-
HBO landbouw en milieukunde	15	laag	-
HBO technisch laboratorium	34	gemiddeld	stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-
HBO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
HBO haven en vervoer	.	erg laag	-
HBO medisch laboratorium	73	hoog	constant
HBO verpleging en paramedisch	71	hoog	-
HBO bedrijfseconomie	19	laag	-
HBO accountancy	10	erg laag	-
HBO bedrijfsinformatica	13	laag	-
HBO toerisme en recreatie	87	erg hoog	stijgend
HBO commerciële economie	24	laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	erg laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	22	laag	sterk stijgend
HBO sociaal-cultureel	58	hoog	stijgend
HBO kunst	41	gemiddeld	stijgend
HBO politie en defensie	.	erg laag	-
WO			
WO letteren	48	gemiddeld	dalend
WO theologisch	.	laag	-
WO landbouw en milieukunde	21	laag	sterk stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	14	laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-
WO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	30	gemiddeld	-
WO farmacie	.	gemiddeld	-
WO econom(etr)ie en accountancy	11	laag	stijgend
WO bedrijfskunde	.	laag	-
WO informatica	.	erg laag	-
WO juridisch	37	gemiddeld	stijgend
WO bestuurlijk	30	gemiddeld	-
WO sociaal-cultureel	47	gemiddeld	stijgend
WO kunst	41	gemiddeld	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.4

Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	61	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	40	gemiddeld
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	0	erg laag
VBO installatietechniek	.	erg laag
VBO metaalkunde	3	erg laag
VBO motorvoertuigentechniek	3	erg laag
VBO elektrotechniek	5	erg laag
VBO grafische techniek	.	laag
VBO consumptieve techniek	20	laag
VBO textiel- en ledertechniek	97	hoog
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	81	hoog
VBO verkooppraktijk	65	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	94	hoog
VBO uiterlijke verzorging	100	erg hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	gemiddeld
VWO	.	gemiddeld
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	49	gemiddeld
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	erg laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	16	laag
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	77	hoog
MBO chemisch laboratorium	59	gemiddeld
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	2	erg laag
KMBO motorvoertuigentechniek	18	laag
KMBO elektrotechniek	0	erg laag
KMBO consumptieve techniek	33	laag
MBO bouwkunde	22	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	6	erg laag
MBO metaalkunde	.	laag
MBO werktuigbouwkunde	2	erg laag
MBO motorvoertuigentechniek	4	erg laag
MBO elektrotechniek	5	erg laag
MBO procestechniek	9	erg laag
MBO textiel- en ledertechniek	95	hoog

Tabel 3.4 (vervolg)

Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	9	erg laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	93	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	97	hoog
<i>MBO medisch laboratorium</i>	89	hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	64	gemiddeld
KMBO administratie	88	hoog
MBO handel	67	gemiddeld
MBO administratie	68	gemiddeld
MBO commercieel	85	hoog
MBO secretariaat	100	erg hoog
<i>MBO bestuurlijk</i>	80	hoog
<i>MBO sociale arbeid</i>	89	hoog
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	96	hoog
MBO agogisch werk	95	hoog
MBO verzorging	99	erg hoog
MBO mode en kleding	96	hoog
MBO activiteitenbegeleiding	97	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	61	gemiddeld
MBO civ. en cons.-techn. diensten	69	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	100	erg hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	90	hoog
HBO leraar agrarisch	35	laag
HBO leraar kunst/expressie	62	gemiddeld
HBO leraar voortgezet onderwijs	71	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	81	hoog
<i>HBO agrarisch</i>	22	laag
<i>HBO technisch laboratorium</i>	47	gemiddeld
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	17	laag
HBO werktuigbouwkunde	6	erg laag
HBO elektrotechniek	4	erg laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	7	erg laag

Tabel 3.4 (vervolg)
 Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	84	hoog
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	88	hoog
HBO (fysio-)therapie	66	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	33	laag
HBO accountancy	31	laag
HBO bedrijfsinformatica	27	laag
HBO toerisme	82	hoog
HBO commerciële economie	48	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	23	laag
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	48	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	91	hoog
HBO personeelswerk	66	gemiddeld
HBO journalistiek	68	gemiddeld
<i>HBO kunst</i>	62	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.5

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	jongeren		ouderen		trend	
	%	typering	%	typering	1992-'94	1992-'94
BASISONDERWIJS						
Basisonderwijs	21	laag	22	hoog	constant	constant
MAVO, VBO						
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	37	hoog	14	gemiddeld	dalend	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	29	gemiddeld	35	erg hoog	-	-
VBO bouwtechniek	34	gemiddeld	12	gemiddeld	-	-
VBO installatietechniek	42	hoog	.	laag	-	-
VBO mechanische techniek	29	gemiddeld	15	gemiddeld	-	-
VBO motorvoertuigtechniek	46	erg hoog	11	laag	constant	-
VBO elektrotechniek	41	hoog	9	laag	sterk dalend	-
VBO grafische techniek	46	erg hoog	.	hoog	sterk stijgend	-
VBO consumptieve techniek	56	erg hoog	.	laag	constant	-
VBO textiel- en ledertechniek	24	gemiddeld	33	erg hoog	-	sterk stijgend
VBO haven en vervoer	36	gemiddeld	8	laag	constant	-
VBO administratie	36	gemiddeld	11	laag	dalend	sterk stijgend
VBO verkoop en handel	57	erg hoog	.	erg laag	constant	-
VBO verzorging	31	gemiddeld	17	gemiddeld	dalend	sterk stijgend
VBO bewaking	32	gemiddeld	.	laag	sterk stijgend	-
HAVO/VWO, MBO/LLW						
HAVO/VWO bovenbouw	49	erg hoog	6	laag	dalend	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	39	hoog	17	gemiddeld	constant	-
MBO technisch laboratorium	47	erg hoog	.	laag	-	-

Tabel 3.5 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	jongeren		ouderen		trend	
	%	typering	%	typering	1992-'94	1992-'94
MBO/LLW bouwkunde	25	gemiddeld	17	gemiddeld	constant	sterk stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	30	gemiddeld	.	laag	dalend	-
MBO/LLW metaalkunde	28	gemiddeld	17	gemiddeld	-	dalend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	22	laag	21	hoog	sterk stijgend	sterk stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	31	gemiddeld	14	gemiddeld	stijgend	stijgend
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	35	gemiddeld	12	gemiddeld	-	-
MBO/LLW elektrotechniek	33	gemiddeld	12	gemiddeld	dalend	-
MBO/LLW grafische techniek	24	gemiddeld	18	gemiddeld	-	stijgend
MBO/LLW consumptieve techniek	33	gemiddeld	14	gemiddeld	dalend	sterk stijgend
MBO/LLW procestechniek	28	gemiddeld	.	laag	-	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	50	erg hoog	14	gemiddeld	dalend	-
MBO/LLW haven en vervoer	26	gemiddeld	17	gemiddeld	dalend	st. dalend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	34	gemiddeld	7	laag	dalend	stijgend
MBO/LLW medisch laboratorium	36	gemiddeld	10	laag	stijgend	-
MBO/LLW handel	31	gemiddeld	21	hoog	-	-
MBO/LLW administratief	38	hoog	13	gemiddeld	-	stijgend
MBO toerisme en recreatie	71	erg hoog	.	-	constant	-
MBO/LLW commercieel	60	erg hoog	.	laag	dalend	-
MBO/LLW secretariaat	45	hoog	8	laag	dalend	stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	15	laag	14	gemiddeld	sterk dalend	-
MBO sociaal-cultureel	36	gemiddeld	11	laag	-	-
MBO/LLW verzorging	44	hoog	7	laag	dalend	stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	35	gemiddeld	11	laag	-	st. dalend
MBO politie en defensie	16	laag	11	laag	dalend	st. dalend

Tabel 3.5 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	jongeren		ouderen		trend 1992-'94
	%	typering	%	typering	
HBO					
HBO onderwijs	13	erg laag	18	gemiddeld	stijgend
HBO tolk en vertaler	.	-	.	-	-
HBO landbouw en milieukunde	36	gemiddeld	.	laag	-
HBO technisch laboratorium	23	laag	12	gemiddeld	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	15	laag	23	hoog	-
HBO werktuigbouwkunde	22	laag	21	hoog	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	27	gemiddeld	14	gemiddeld	-
HBO haven en vervoer	12	erg laag	30	erg hoog	-
HBO medisch laboratorium	24	gemiddeld	.	laag	-
HBO verpleging en paramedisch	25	gemiddeld	7	laag	sterk stijgend
HBO bedrijfseconomie	45	hoog	.	laag	-
HBO accountancy	17	laag	27	erg hoog	sterk stijgend
HBO bedrijfsinformatica	21	laag	.	laag	-
HBO toerisme en recreatie	73	erg hoog	.	erg laag	-
HBO commerciële economie	44	hoog	.	erg laag	-
HBO technische bedrijfskunde	37	hoog	.	laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	20	laag	12	gemiddeld	-
HBO sociaal-cultureel	19	laag	11	laag	st. stijgend
HBO kunst	16	laag	14	gemiddeld	dalend
HBO politie en defensie	.	-	.	-	-
WO					
WO letteren	18	laag	13	gemiddeld	dalend
WO theologisch	.	erg laag	.	erg hoog	-

Tabel 3.5 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	jongeren typering	trend 1992-'94	%	ouderen typering	trend 1992-'94
WO landbouw en milieukunde	25	gemiddeld	-	.	laag	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	15	laag	stijgend	16	-	-
WO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-	19	gemiddeld	-
WO werktuigbouwkunde	.	gemiddeld	-	.	gemiddeld	-
WO elektrotechniek en technische informatica	27	gemiddeld	-	.	gemiddeld	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	9	erg laag	sterk dalend	21	hoog	sterk stijgend
WO farmacie	.	-	-	.	-	-
WO econom(etr)ie en accountancy	28	gemiddeld	-	14	gemiddeld	sterk stijgend
WO bedrijfskunde	30	gemiddeld	sterk dalend	.	laag	-
WO informatica	.	erg hoog	-	.	erg laag	-
WO juridisch	18	laag	-	11	laag	-
WO bestuurlijk	35	gemiddeld	-	.	-	-
WO sociaal-cultureel	13	erg laag	sterk stijgend	12	gemiddeld	dalend
WO kunst	.	-	-	.	-	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.6
Percentage allochtonen* per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	11	erg hoog	-
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	gemiddeld	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	.	erg laag	-
VBO bouwtechniek	2	laag	-
VBO installatietechniek	.	hoog	-
VBO mechanische techniek	6	hoog	-
VBO motorvoertuigentechniek	.	gemiddeld	-
VBO elektrotechniek	7	erg hoog	-
VBO grafische techniek	.	gemiddeld	-
VBO consumptieve techniek	.	gemiddeld	-
VBO textiel- en ledertechniek	.	hoog	-
VBO haven en vervoer	.	laag	-
VBO administratie	6	hoog	stijgend
VBO verkoop en handel	.	laag	-
VBO verzorging	1	erg laag	-
VBO bewaking	.	hoog	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	3	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	.	erg laag	-
MBO technisch laboratorium	.	laag	-
MBO/LLW bouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW metaalkunde	5	gemiddeld	-
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	erg laag	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	.	laag	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	.	gemiddeld	-
MBO/LLW elektrotechniek	2	laag	sterk stijgend
MBO/LLW grafische techniek	.	gemiddeld	-
MBO/LLW consumptieve techniek	.	erg laag	-
MBO/LLW procestechniek	.	gemiddeld	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	.	laag	-
MBO/LLW haven en vervoer	.	erg laag	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	2	laag	-
MBO/LLW medisch laboratorium	.	gemiddeld	-
MBO/LLW handel	2	laag	sterk stijgend
MBO/LLW administratief	3	gemiddeld	sterk stijgend
MBO toerisme en recreatie	.	gemiddeld	-
MBO/LLW commercieel	.	laag	-
MBO/LLW secretariaat	3	gemiddeld	-
MBO bestuurlijk-juridisch	.	laag	-
MBO sociaal-cultureel	.	gemiddeld	-
MBO/LLW verzorging	2	laag	sterk stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	.	laag	-
MBO politie en defensie	.	laag	-

Tabel 3.6 (vervolg)
Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
HBO			
HBO onderwijs	3	gemiddeld	-
HBO tolk en vertaler	.	gemiddeld	-
HBO landbouw en milieukunde	.	erg laag	-
HBO technisch laboratorium	.	laag	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	-
HBO werktuigbouwkunde	.	laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
HBO haven en vervoer	.	gemiddeld	-
HBO medisch laboratorium	.	laag	-
HBO verpleging en paramedisch	.	erg laag	-
HBO bedrijfseconomie	.	laag	-
HBO accountancy	.	erg laag	-
HBO bedrijfsinformatica	.	erg laag	-
HBO toerisme en recreatie	.	erg laag	-
HBO commerciële economie	.	erg laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	erg laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	.	laag	-
HBO sociaal-cultureel	.	laag	-
HBO kunst	.	laag	-
HBO politie en defensie	.	erg laag	-
WO			
WO letteren	.	laag	-
WO theologisch	.	erg laag	-
WO landbouw en milieukunde	.	erg laag	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	.	erg laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-
WO werktuigbouwkunde	.	laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	.	erg laag	-
WO farmacie	.	laag	-
WO econom(etr)ie en accountancy	.	gemiddeld	-
WO bedrijfskunde	.	laag	-
WO informatica	.	gemiddeld	-
WO juridisch	.	laag	-
WO bestuurlijk	.	gemiddeld	-
WO sociaal-cultureel	.	laag	-
WO kunst	.	laag	-

Bron: CBS/ROA

* Het percentage heeft betrekking op allochtonen uit de landen die vallen onder de WBEEA.

Tabel 3.7

Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	3	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	0	erg laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	0	erg laag
VBO installatietechniek	.	erg hoog
VBO metaalkunde	4	hoog
VBO motorvoertuigentechniek	4	hoog
VBO elektrotechniek	0	erg laag
VBO grafische techniek	.	erg laag
VBO consumptieve techniek	0	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	1	laag
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	10	erg hoog
VBO verkooppraktijk	3	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	1	laag
VBO uiterlijke verzorging	7	erg hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	erg laag
VWO	.	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	2	gemiddeld
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	erg laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	0	erg laag
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	3	gemiddeld
MBO chemisch laboratorium	1	laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	0	erg laag
KMBO motorvoertuigentechniek	1	laag
KMBO elektrotechniek	1	laag
KMBO consumptieve techniek	0	erg laag
MBO bouwkunde	0	erg laag
MBO weg- en waterbouwkunde	0	erg laag
MBO metaalkunde	.	erg laag
MBO werktuigbouwkunde	1	laag
MBO motorvoertuigentechniek	1	laag
MBO elektrotechniek	2	gemiddeld
MBO procestechniek	.	erg laag
MBO textiel- en ledertechniek	5	erg hoog

Tabel 3.7 (vervolg)

Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	.	erg laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	1	laag
MBO assistent gezondheidszorg	3	gemiddeld
<i>MBO medisch laboratorium</i>	.	erg laag
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	2	gemiddeld
KMBO administratie	3	gemiddeld
MBO handel	1	laag
MBO administratie	2	gemiddeld
MBO commercieel	3	gemiddeld
MBO secretarieel	1	laag
<i>MBO bestuurlijk</i>	.	erg laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	4	hoog
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	.	erg laag
MBO agogisch werk	2	gemiddeld
MBO verzorging	1	laag
MBO mode en kleding	1	laag
MBO activiteitenbegeleiding	.	erg laag
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	.	erg laag
MBO civ. en cons.-techn. diensten	.	erg laag
MBO uiterlijke verzorging	.	erg laag
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	.	-
HBO leraar agrarisch	.	-
HBO leraar kunst/expressie	.	-
HBO leraar voortgezet onderwijs	.	-
<i>HBO tolk en vertaler</i>	.	-
<i>HBO agrarisch</i>	.	-
<i>HBO technisch laboratorium</i>	.	-
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	-
HBO werktuigbouwkunde	.	-
HBO elektrotechniek	.	-

Tabel 3.7 (vervolg)

Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO haven en vervoer</i>	.	-
<i>HBO medisch analist</i>	.	-
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	1	laag
HBO (fysio-)therapie	.	-
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	.	-
HBO accountancy	1	laag
HBO bedrijfsinformatica	.	-
HBO toerisme	.	-
HBO commerciële economie	.	-
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	.	-
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	.	-
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	2	gemiddeld
HBO personeelswerk	1	laag
HBO journalistiek	.	-
<i>HBO kunst</i>	1	laag

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* Het percentage heeft betrekking op allochtonen uit de landen die vallen onder de WBEAA.

Tabel 3.8
Deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	25	gemiddeld	-
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	34	gemiddeld	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	12	laag	constant
VBO bouwtechniek	8	laag	-
VBO installatietechniek	.	erg laag	-
VBO mechanische techniek	6	laag	sterk stijgend
VBO motorvoertuigentechniek	8	laag	sterk dalend
VBO elektrotechniek	6	laag	-
VBO grafische techniek	.	laag	-
VBO consumptieve techniek	16	gemiddeld	sterk stijgend
VBO textiel- en ledertechniek	51	erg hoog	-
VBO haven en vervoer	.	erg laag	-
VBO administratie	38	hoog	-
VBO verkoop en handel	37	hoog	-
VBO verzorging	62	erg hoog	constant
VBO bewaking	.	laag	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	31	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	9	laag	-
MBO technisch laboratorium	17	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW bouwkunde	4	erg laag	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	laag	-
MBO/LLW metaalkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	laag	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	3	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	6	laag	sterk stijgend
MBO/LLW elektrotechniek	4	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW grafische techniek	.	erg laag	-
MBO/LLW consumptieve techniek	.	erg laag	-
MBO/LLW procestechniek	.	laag	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	39	hoog	stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	11	laag	stijgend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	60	erg hoog	stijgend
MBO/LLW medisch laboratorium	44	hoog	sterk stijgend
MBO/LLW handel	23	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW administratief	13	laag	sterk stijgend
MBO toerisme en recreatie	24	gemiddeld	-
MBO/LLW commercieel	11	laag	sterk stijgend
MBO/LLW secretariaal	45	hoog	stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	17	gemiddeld	sterk stijgend
MBO sociaal-cultureel	44	hoog	constant
MBO/LLW verzorging	53	erg hoog	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	26	gemiddeld	-
MBO politie en defensie	5	erg laag	-

Tabel 3.8 (vervolg)
Deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
HBO			
HBO onderwijs	35	gemiddeld	constant
HBO tolk en vertaler	41	hoog	sterk stijgend
HBO landbouw en milieukunde	.	laag	-
HBO technisch laboratorium	20	gemiddeld	sterk stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-
HBO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
HBO haven en vervoer	.	laag	-
HBO medisch laboratorium	45	hoog	-
HBO verpleging en paramedisch	47	hoog	-
HBO bedrijfseconomie	.	laag	-
HBO accountancy	.	laag	-
HBO bedrijfsinformatica	.	laag	-
HBO toerisme en recreatie	.	gemiddeld	-
HBO commerciële economie	.	erg laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	erg laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	12	laag	sterk stijgend
HBO sociaal-cultureel	42	hoog	stijgend
HBO kunst	35	gemiddeld	-
HBO politie en defensie	.	laag	-
WO			
WO letteren	37	hoog	sterk stijgend
WO theologisch	.	gemiddeld	-
WO landbouw en milieukunde	19	gemiddeld	sterk stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	15	laag	dalend
WO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	-
WO werktuigbouwkunde	.	laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	20	gemiddeld	-
WO farmacie	.	laag	-
WO econom(etr)ie en accountancy	10	laag	stijgend
WO bedrijfskunde	.	erg laag	-
WO informatica	.	laag	-
WO juridisch	16	gemiddeld	stijgend
WO bestuurlijk	.	laag	-
WO sociaal-cultureel	36	hoog	-
WO kunst	44	hoog	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.9

Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	72	hoog
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	79	erg hoog
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	68	hoog
VBO installatietechniek	.	erg hoog
VBO metaalkunde	74	erg hoog
VBO motorvoertuigentechniek	80	erg hoog
VBO elektrotechniek	75	erg hoog
VBO grafische techniek	.	hoog
VBO consumptieve techniek	82	erg hoog
VBO textiel- en ledertechniek	69	hoog
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	62	hoog
VBO verkooppraktijk	60	hoog
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	59	hoog
VBO uiterlijke verzorging	94	erg hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	hoog
VWO	.	hoog
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	67	hoog
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	35	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	32	gemiddeld
MBO chemisch laboratorium	11	laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	19	gemiddeld
KMBO motorvoertuigentechniek	70	hoog
KMBO elektrotechniek	49	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	78	erg hoog
MBO bouwkunde	7	erg laag
MBO weg- en waterbouwkunde	7	erg laag
MBO metaalkunde	.	laag
MBO werktuigbouwkunde	12	laag
MBO motorvoertuigentechniek	6	erg laag
MBO elektrotechniek	16	gemiddeld
MBO procestechniek	9	laag
MBO textiel- en ledertechniek	36	gemiddeld

Tabel 3.9 (vervolg)
Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	14	laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	27	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	33	gemiddeld
<i>MBO medisch laboratorium</i>	25	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	65	hoog
KMBO administratie	39	gemiddeld
MBO handel	22	gemiddeld
MBO administratie	23	gemiddeld
MBO commercieel	22	gemiddeld
MBO secretarieel	16	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	24	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	39	gemiddeld
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	54	gemiddeld
MBO agogisch werk	54	gemiddeld
MBO verzorging	40	gemiddeld
MBO mode en kleding	47	gemiddeld
MBO activiteitenbegeleiding	66	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	7	erg laag
MBO civ. en cons.-techn. diensten	58	hoog
MBO uiterlijke verzorging	57	hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	28	gemiddeld
HBO leraar agrarisch	25	gemiddeld
HBO leraar kunst/expressie	72	hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	42	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	21	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	12	laag
<i>HBO technisch laboratorium</i>	8	laag
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	8	laag
HBO werktuigbouwkunde	7	erg laag
HBO elektrotechniek	6	erg laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	3	erg laag

Tabel 3.9 (vervolg)
Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	8	laag
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	47	gemiddeld
HBO (fysio-)therapie	57	hoog
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	7	erg laag
HBO accountancy	3	erg laag
HBO bedrijfsinformatica	3	erg laag
HBO toerisme	14	laag
HBO commerciële economie	10	laag
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	6	erg laag
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	9	laag
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	55	hoog
HBO personeelswerk	24	gemiddeld
HBO journalistiek	35	gemiddeld
<i>HBO kunst</i>	51	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.10
Zelfstandigen* per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	11	gemiddeld	stijgend
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	laag	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	43	erg hoog	-
VBO bouwtechniek	8	laag	sterk stijgend
VBO installatietechniek	.	-	-
VBO mechanische techniek	6	laag	-
VBO motorvoertuigentechniek	7	laag	-
VBO elektrotechniek	5	erg laag	sterk stijgend
VBO grafische techniek	.	-	-
VBO consumptieve techniek	.	-	-
VBO textiel- en ledertechniek	13	gemiddeld	-
VBO haven en vervoer	.	laag	-
VBO administratie	8	laag	-
VBO verkoop en handel	.	laag	-
VBO verzorging	15	gemiddeld	-
VBO bewaking	.	-	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	9	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	47	erg hoog	constant
MBO technisch laboratorium	.	-	-
MBO/LLW bouwkunde	16	hoog	stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	-	-
MBO/LLW metaalkunde	5	erg laag	stijgend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	20	hoog	sterk stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	4	erg laag	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	16	hoog	dalend
MBO/LLW elektrotechniek	5	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW grafische techniek	13	gemiddeld	-
MBO/LLW consumptieve techniek	23	hoog	sterk stijgend
MBO/LLW procestechniek	.	erg laag	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	14	gemiddeld	-
MBO/LLW haven en vervoer	13	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	5	erg laag	-
MBO/LLW medisch laboratorium	11	gemiddeld	-
MBO/LLW handel	24	hoog	-
MBO/LLW administratief	4	erg laag	-
MBO toerisme en recreatie	.	-	-
MBO/LLW commercieel	9	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW secretariaal	3	erg laag	sterk stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	.	erg laag	-
MBO sociaal-cultureel	.	erg laag	-
MBO/LLW verzorging	9	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	35	erg hoog	dalend
MBO politie en defensie	.	erg laag	-

Tabel 3.10 (vervolg)
Zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
HBO			
HBO onderwijs	5	erg laag	stijgend
HBO tolk en vertaler	.	-	-
HBO landbouw en milieukunde	20	hoog	sterk stijgend
HBO technisch laboratorium	.	-	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	10	gemiddeld	sterk dalend
HBO werktuigbouwkunde	10	gemiddeld	sterk stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	-
HBO haven en vervoer	.	laag	-
HBO medisch laboratorium	.	-	-
HBO verpleging en paramedisch	19	hoog	dalend
HBO bedrijfseconomie	.	-	-
HBO accountancy	12	gemiddeld	-
HBO bedrijfsinformatica	.	-	-
HBO toerisme en recreatie	.	-	-
HBO commerciële economie	.	-	-
HBO technische bedrijfskunde	.	-	-
HBO bestuurlijk-juridisch	.	gemiddeld	-
HBO sociaal-cultureel	6	laag	-
HBO kunst	44	erg hoog	stijgend
HBO politie en defensie	.	-	-
WO			
WO letteren	11	gemiddeld	-
WO theologisch	.	-	-
WO landbouw en milieukunde	.	-	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	.	erg laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	24	hoog	-
WO werktuigbouwkunde	.	-	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	-	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	40	erg hoog	constant
WO farmacie	.	-	-
WO econom(etr)ie en accountancy	12	gemiddeld	-
WO bedrijfskunde	.	hoog	-
WO informatica	.	-	-
WO juridisch	17	hoog	stijgend
WO bestuurlijk	.	-	-
WO sociaal-cultureel	8	laag	-
WO kunst	.	-	-

Bron: CBS/ROA

* Inclusief personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Tabel 3.11
Flexibel werk per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	8	gemiddeld	-
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	hoog	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	5	laag	-
VBO bouwtechniek	5	laag	sterk stijgend
VBO installatietechniek	.	gemiddeld	-
VBO mechanische techniek	5	laag	sterk stijgend
VBO motorvoertuigentechniek	6	gemiddeld	sterk stijgend
VBO elektrotechniek	6	gemiddeld	sterk dalend
VBO grafische techniek	.	laag	-
VBO consumptieve techniek	.	gemiddeld	-
VBO textiel- en ledertechniek	.	hoog	-
VBO haven en vervoer	.	laag	-
VBO administratie	9	gemiddeld	-
VBO verkoop en handel	11	hoog	stijgend
VBO verzorging	12	erg hoog	constant
VBO bewaking	.	laag	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	16	erg hoog	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	4	laag	-
MBO technisch laboratorium	.	gemiddeld	-
MBO/LLW bouwkunde	2	laag	stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	laag	-
MBO/LLW metaalkunde	.	laag	-
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	laag	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	5	laag	sterk stijgend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	.	laag	-
MBO/LLW elektrotechniek	4	laag	sterk stijgend
MBO/LLW grafische techniek	.	laag	-
MBO/LLW consumptieve techniek	.	laag	-
MBO/LLW procestechniek	.	laag	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	9	gemiddeld	-
MBO/LLW haven en vervoer	.	laag	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	10	hoog	-
MBO/LLW medisch laboratorium	.	laag	-
MBO/LLW handel	6	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW administratief	4	laag	-
MBO toerisme en recreatie	.	erg hoog	-
MBO/LLW commercieel	8	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW secretariaat	9	gemiddeld	-
MBO bestuurlijk-juridisch	.	laag	-
MBO sociaal-cultureel	7	gemiddeld	-
MBO/LLW verzorging	10	hoog	-
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	5	laag	-
MBO politie en defensie	.	laag	-

Tabel 3.11 (vervolg)
Flexibel werk per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering 1992-'94	trend
HBO			
HBO onderwijs	7	gemiddeld	-
HBO tolk en vertaler	.	erg hoog	-
HBO landbouw en milieukunde	.	laag	-
HBO technisch laboratorium	.	laag	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	-
HBO werktuigbouwkunde	.	laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	-
HBO haven en vervoer	.	laag	-
HBO medisch laboratorium	.	laag	-
HBO verpleging en paramedisch	10	hoog	sterk stijgend
HBO bedrijfseconomie	.	gemiddeld	-
HBO accountancy	.	laag	-
HBO bedrijfsinformatica	.	laag	-
HBO toerisme en recreatie	.	gemiddeld	-
HBO commerciële economie	.	gemiddeld	-
HBO technische bedrijfskunde	.	laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	.	laag	-
HBO sociaal-cultureel	6	gemiddeld	sterk stijgend
HBO kunst	.	laag	-
HBO politie en defensie	.	laag	-
WO			
WO letteren	10	hoog	sterk stijgend
WO theologisch	.	laag	-
WO landbouw en milieukunde	.	laag	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	.	laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	-
WO werktuigbouwkunde	.	gemiddeld	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	.	laag	-
WO farmacie	.	laag	-
WO econom(etr)ie en accountancy	6	gemiddeld	sterk stijgend
WO bedrijfskunde	.	laag	-
WO informatica	.	gemiddeld	-
WO juridisch	.	laag	-
WO bestuurlijk	.	laag	-
WO sociaal-cultureel	5	laag	-
WO kunst	.	gemiddeld	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.12

Percentage werknemers met vast werk per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	91	laag	constant
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	88	erg laag	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	92	laag	-
VBO bouwtechniek	95	gemiddeld	constant
VBO installatietechniek	94	gemiddeld	constant
VBO mechanische techniek	95	gemiddeld	constant
VBO motorvoertuigentechniek	94	gemiddeld	constant
VBO elektrotechniek	93	gemiddeld	-
VBO grafische techniek	94	gemiddeld	-
VBO consumptieve techniek	91	laag	-
VBO textiel- en ledertechniek	88	erg laag	-
VBO haven en vervoer	95	gemiddeld	stijgend
VBO administratie	91	laag	-
VBO verkoop en handel	88	erg laag	constant
VBO verzorging	86	erg laag	constant
VBO bewaking	95	gemiddeld	dalend
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	82	erg laag	constant
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	92	laag	constant
MBO technisch laboratorium	92	laag	dalend
MBO/LLW bouwkunde	97	hoog	constant
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	94	gemiddeld	-
MBO/LLW metaalkunde	97	hoog	constant
MBO/LLW fijnmechanische techniek	96	hoog	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	95	gemiddeld	constant
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	96	hoog	-
MBO/LLW elektrotechniek	95	gemiddeld	-
MBO/LLW grafische techniek	97	hoog	-
MBO/LLW consumptieve techniek	95	gemiddeld	dalend
MBO/LLW procestechniek	96	hoog	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	89	erg laag	-
MBO/LLW haven en vervoer	94	gemiddeld	constant
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	90	laag	-
MBO/LLW medisch laboratorium	95	gemiddeld	-
MBO/LLW handel	92	laag	constant
MBO/LLW administratief	96	hoog	constant
MBO toerisme en recreatie	88	erg laag	dalend
MBO/LLW commercieel	91	laag	constant
MBO/LLW secretariaat	91	laag	constant
MBO bestuurlijk-juridisch	98	erg hoog	-
MBO sociaal-cultureel	92	laag	-
MBO/LLW verzorging	90	laag	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	93	gemiddeld	stijgend
MBO politie en defensie	98	erg hoog	constant

Tabel 3.12 (vervolg)

Percentage werknemers met vast werk per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	typering	trend 1992-'94
HBO			
HBO onderwijs	93	gemiddeld	-
HBO tolk en vertaler	86	erg laag	stijgend
HBO landbouw en milieukunde	96	hoog	-
HBO technisch laboratorium	97	hoog	stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	98	hoog	constant
HBO werktuigbouwkunde	95	gemiddeld	constant
HBO elektrotechniek en technische informatica	98	erg hoog	-
HBO haven en vervoer	96	hoog	constant
HBO medisch laboratorium	96	hoog	constant
HBO verpleging en paramedisch	87	erg laag	-
HBO bedrijfseconomie	92	laag	dalend
HBO accountancy	98	erg hoog	-
HBO bedrijfsinformatica	98	erg hoog	constant
HBO toerisme en recreatie	90	laag	constant
HBO commerciële economie	94	gemiddeld	-
HBO technische bedrijfskunde	94	gemiddeld	dalend
HBO bestuurlijk-juridisch	95	gemiddeld	dalend
HBO sociaal-cultureel	93	gemiddeld	constant
HBO kunst	91	laag	constant
HBO politie en defensie	98	erg hoog	constant
WO			
WO letteren	89	erg laag	-
WO theologisch	94	gemiddeld	-
WO landbouw en milieukunde	94	gemiddeld	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	96	hoog	-
WO (weg- en water)bouwkunde	94	gemiddeld	-
WO werktuigbouwkunde	95	gemiddeld	-
WO elektrotechniek en technische informatica	93	gemiddeld	dalend
WO dier-, genees- en tandheelkunde	93	gemiddeld	constant
WO farmacie	97	hoog	constant
WO econom(etr)ie en accountancy	93	gemiddeld	constant
WO bedrijfskunde	96	hoog	-
WO informatica	93	gemiddeld	dalend
WO juridisch	95	gemiddeld	constant
WO bestuurlijk	95	gemiddeld	-
WO sociaal-cultureel	95	gemiddeld	-
WO kunst	88	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.13

Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	50	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	56	gemiddeld
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	64	hoog
VBO installatietechniek	.	hoog
VBO metaalkunde	47	laag
VBO motorvoertuigentechniek	57	gemiddeld
VBO elektrotechniek	49	laag
VBO grafische techniek	.	erg hoog
VBO consumptieve techniek	37	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	65	hoog
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	42	erg laag
VBO verkooppraktijk	69	hoog
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	65	hoog
VBO uiterlijke verzorging	.	erg hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	erg hoog
VWO	.	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	63	gemiddeld
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	gemiddeld
MBO MAS-B land- en tuinbouw	77	erg hoog
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	48	laag
MBO chemisch laboratorium	43	laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	55	gemiddeld
KMBO motorvoertuigentechniek	48	laag
KMBO elektrotechniek	56	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	33	erg laag
MBO bouwkunde	65	hoog
MBO weg- en waterbouwkunde	61	gemiddeld
MBO metaalkunde	.	gemiddeld
MBO werktuigbouwkunde	62	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	64	hoog
MBO elektrotechniek	57	gemiddeld
MBO procestechniek	.	laag
MBO textiel- en ledertechniek	75	erg hoog

Tabel 3.13 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	66	hoog
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	65	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	77	erg hoog
<i>MBO medisch laboratorium</i>	65	hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	70	hoog
KMBO administratie	51	gemiddeld
MBO handel	72	erg hoog
MBO administratie	61	gemiddeld
MBO commercieel	63	gemiddeld
MBO secretariael	60	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	55	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	39	erg laag
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	58	gemiddeld
MBO agogisch werk	71	hoog
MBO verzorging	72	erg hoog
MBO mode en kleding	69	hoog
MBO activiteitenbegeleiding	71	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	51	gemiddeld
MBO civ. en cons.-techn. diensten	48	laag
MBO uiterlijke verzorging	79	erg hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	53	gemiddeld
HBO leraar agrarisch	43	laag
HBO leraar kunst/expressie	47	laag
HBO leraar voortgezet onderwijs	41	erg laag
<i>HBO tolk en vertaler</i>	48	laag
<i>HBO agrarisch</i>	47	laag
<i>HBO technisch laboratorium</i>	46	erg laag
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	58	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	45	laag
HBO elektrotechniek	47	laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	93	erg hoog

Tabel 3.13 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	55	gemiddeld
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	70	hoog
HBO (fysio-)therapie	59	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	53	gemiddeld
HBO accountancy	80	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	59	gemiddeld
HBO toerisme	55	gemiddeld
HBO commerciële economie	55	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	48	laag
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	56	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	63	gemiddeld
HBO personeelswerk	46	laag
HBO journalistiek	45	laag
<i>HBO kunst</i>	58	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.14

Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	1.189	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	1.151	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	1.300	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO installatietechniek	.	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO metaalkunde	1.133	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO motorvoertuigentechniek	1.166	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO elektrotechniek	1.046	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO grafische techniek	.	hoog voor mavo/vbo
VBO consumptieve techniek	1.287	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO textiel- en ledertechniek	1.048	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	1.124	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO verkooppraktijk	1.203	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	1.075	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO uiterlijke verzorging	1.000	gemiddeld voor mavo/vbo
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	laag voor havo/vwo/mbo
VWO	.	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	.	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO MAS-B land- en tuinbouw	2.111	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	2.485	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO chemisch laboratorium	2.450	hoog voor havo/vwo/mbo
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	.	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
KMBO motorvoertuigentechniek	1.855	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
KMBO elektrotechniek	.	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
KMBO consumptieve techniek	.	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO bouwkunde	2.393	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO weg- en waterbouwkunde	2.509	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO metaalkunde	.	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO werktuigbouwkunde	2.263	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO motorvoertuigentechniek	2.314	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO elektrotechniek	2.290	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO procestechniek	.	erg hoog voor havo/vwo/mbo

Tabel 3.14 (vervolg)

Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
MBO textiel- en ledertechniek	2.270	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO haven en vervoer</i>	2.186	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	2.314	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO assistent gezondheidszorg	2.072	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO medisch laboratorium</i>	2.674	hoog voor havo/vwo/mbo
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	1.888	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
KMBO administratie	1.610	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO handel	2.033	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO administratie	1.923	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO commercieel	1.938	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO secretariaat	1.852	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO bestuurlijk</i>	2.171	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO sociale arbeid</i>	2.234	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	1.683	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO agogisch werk	2.070	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO verzorging	2.099	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO mode en kleding	1.823	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO activiteitenbegeleiding	2.617	hoog voor havo/vwo/mbo
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	2.732	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO civ. en cons.-techn. diensten	2.066	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO uiterlijke verzorging	1.749	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	3.170	gemiddeld voor hbo
HBO leraar agrarisch	3.293	gemiddeld voor hbo
HBO leraar kunst/expressie	3.212	gemiddeld voor hbo
HBO leraar voortgezet onderwijs	2.918	gemiddeld voor hbo
<i>HBO tolk en vertaler</i>	3.247	gemiddeld voor hbo
<i>HBO agrarisch</i>	3.086	gemiddeld voor hbo
<i>HBO technisch laboratorium</i>	3.106	gemiddeld voor hbo
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	3.333	gemiddeld voor hbo
HBO werktuigbouwkunde	3.237	gemiddeld voor hbo

Tabel 3.14 (vervolg)

Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
MBO textiel- en ledertechniek		
HBO elektrotechniek	3.273	gemiddeld voor hbo
<i>HBO haven en vervoer</i>	2.769	gemiddeld voor hbo
<i>HBO medisch analist</i>	2.984	gemiddeld voor hbo
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	3.405	gemiddeld voor hbo
HBO (fysio-)therapie	4.078	hoog voor hbo
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	3.100	gemiddeld voor hbo
HBO accountancy	3.267	gemiddeld voor hbo
HBO bedrijfsinformatica	3.253	gemiddeld voor hbo
HBO toerisme	2.576	laag voor hbo
HBO commerciële economie	3.115	gemiddeld voor hbo
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	3.222	gemiddeld voor hbo
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	3.076	gemiddeld voor hbo
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	3.227	gemiddeld voor hbo
HBO personeelswerk	3.487	gemiddeld voor hbo
HBO journalistiek	3.415	gemiddeld voor hbo
<i>HBO kunst</i>	3.383	gemiddeld voor hbo

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.15
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS		
<i>Basisonderwijs</i>		
Portiers en schoonmaakpersoneel	9	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	8	stijgend
Expeditie-medewerkers	7	-
Verkooppersoneel	5	-
MAVO, VBO		
<i>MAVO, onderbouw HAVO/VWO</i>		
Administrateurs en bankemployées	12	-
Commercieel-administratieve employées	11	-
Verkooppersoneel	9	dalend
<i>VBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Bedrijfsleiders in de landbouw	37	-
Uitvoerend agrarisch personeel	19	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	5	-
<i>VBO bouwtechniek</i>		
Timmerlieden	28	-
Metselaars en stukadoors	10	stijgend
Schilders	5	sterk dalend
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	5	stijgend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	5	sterk dalend
<i>VBO installatietechniek</i>		
Loodgieters en installateurs	38	-
<i>VBO mechanische techniek</i>		
Lassers, constructeurs en edelsmeden	15	stijgend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	9	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	7	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	6	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	6	stijgend
<i>VBO motorvoertuigtechniek</i>		
Automonteurs en herstellere	21	sterk stijgend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	16	-
<i>VBO elektrotechniek</i>		
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	26	dalend
<i>VBO grafische techniek</i>		
Productiepersoneel grafische industrie	44	dalend
<i>VBO consumptieve techniek</i>		
Bakkers en chocolademakers	16	sterk dalend
Keuken- en serveerpersoneel	13	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>VBO textiel- en ledertechniek</i>		
Verkooppersoneel	15	-
<i>VBO haven en vervoer</i>		
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	59	-
<i>VBO administratie</i>		
Administrateurs en bankemployées	23	-
Commercieel-administratieve employées	14	-
Verkooppersoneel	10	-
<i>VBO verkoop en handel</i>		
Verkooppersoneel	26	-
Administrateurs en bankemployées	9	dalend
<i>VBO verzorging</i>		
Verkooppersoneel	15	stijgend
Portiers en schoonmaakpersoneel	13	-
Keuken- en serveerpersoneel	11	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	7	sterk dalend
Administrateurs en bankemployées	7	-
<i>VBO bewaking</i>		
Politie en beveiligingspersoneel	63	stijgend
HAVO/VWO, MBO/LLW		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
Commercieel-administratieve employées	14	-
Administrateurs en bankemployées	13	dalend
Verkooppersoneel	6	-
Secretaresses en typisten	5	stijgend
<i>MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Bedrijfsleiders in de landbouw	40	stijgend
Uitvoerend agrarisch personeel	24	dalend
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
Chemo-technici en laboranten	45	sterk stijgend
<i>MBO/LLW bouwkunde</i>		
Timmerlieden	25	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	14	-
Schilders	8	stijgend
Loodgieters en installateurs	7	-
Bouwkundige projectleiders	6	dalend
Metselaars en stukadoors	5	constant
<i>MBO/LLW weg- en waterbouwkunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	17	-
Bouwkundige projectleiders	16	-
Technisch tekenaars	12	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>MBO/LLW metaalkunde</i>		
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	21	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	19	sterk stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	9	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	9	dalend
<i>MBO/LLW fijnmechanische techniek</i>		
-	-	-
<i>MBO/LLW werktuigbouwkunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	14	dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	13	dalend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	7	constant
Technisch tekenaars	6	-
Machinisten bouw en industrie bouw en industrie	6	-
<i>MBO/LLW motorvoertuigentechniek</i>		
Automonteurs en herstellere	30	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	12	dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	8	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	6	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	6	-
<i>MBO/LLW elektrotechniek</i>		
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	34	constant
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	6	sterk stijgend
<i>MBO/LLW grafische techniek</i>		
Productiepersoneel grafische industrie	42	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	18	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	12	dalend
<i>MBO/LLW consumptieve techniek</i>		
Bakkers en chocolademakers	25	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	20	stijgend
Winkeliers en handelaars	13	sterk stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	8	sterk dalend
<i>MBO/LLW procestechniek</i>		
Productiepersoneel chemische industrie	36	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	15	-
<i>MBO/LLW textiel- en ledertechniek</i>		
Verkooppersoneel	18	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	10	-
Stoffeerders en lederwarenmakers	8	-
<i>MBO/LLW haven en vervoer</i>		
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	23	-
Commercieel-administratieve employées	10	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	9	dalend

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Schippers, officieren en loodsen	8	sterk stijgend
Administrateurs en bankemployées	6	-
<i>MBO/LLW verpleging en medische assistentie</i>		
Verpleegkundigen	35	constant
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	29	constant
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	6	-
<i>MBO/LLW medisch laboratorium</i>		
Opticiens en apothekersassistenten	51	-
Analisten en laboranten	10	sterk stijgend
<i>MBO/LLW handel</i>		
Winkeliers en handelaars	16	stijgend
Verkooppersoneel	13	-
Commercieel-administratieve employées	11	constant
Administrateurs en bankemployées	10	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	7	constant
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	sterk stijgend
<i>MBO/LLW administratief</i>		
Administrateurs en bankemployées	52	-
Commercieel-administratieve employées	13	dalend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	6	sterk dalend
<i>MBO toerisme en recreatie</i>		
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	33	-
Administrateurs en bankemployées	17	-
<i>MBO/LLW commercieel</i>		
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	22	constant
Commercieel-administratieve employées	19	-
Administrateurs en bankemployées	15	-
<i>MBO/LLW secretariael</i>		
Secretaresses en typisten	35	-
Commercieel-administratieve employées	20	-
Administrateurs en bankemployées	12	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	7	-
<i>MBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Administrateurs en bankemployées	31	dalend
Commercieel-administratieve employées	29	stijgend
<i>MBO sociaal-cultureel</i>		
Maatschappelijk werkers	14	stijgend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	13	sterk stijgend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	12	dalend
Commercieel-administratieve employées	9	stijgend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	5	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>MBO/LLW verzorging</i>		
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	23	stijgend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	13	stijgend
Keuken- en serveerpersoneel	11	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	8	stijgend
Verkooppersoneel	5	sterk dalend
<i>MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging</i>		
Leidinggevenden horeca	21	stijgend
Kappers en schoonheidsspecialisten	20	sterk dalend
Keuken- en serveerpersoneel	15	sterk stijgend
Verkooppersoneel	6	-
<i>MBO politie en defensie</i>		
Politie en beveiligingspersoneel	37	-
Beroepsmilitairen	17	-
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	34	constant
Docenten voortgezet onderwijs	28	constant
Onderwijskundigen	9	stijgend
<i>HBO tolk en vertaler</i>		
-	-	-
<i>HBO landbouw en milieukunde</i>		
-	-	-
<i>HBO technisch laboratorium</i>		
Chemo-technici en laboranten	31	-
Analisten en laboranten	15	dalend
Natuurkundigen, technologen en statistici	10	-
<i>HBO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Architecten en bouwkundige ingenieurs	29	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	20	-
Bouwkundige projectleiders	13	sterk stijgend
Technisch tekenaars	9	-
<i>HBO werktuigbouwkunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	28	-
Hogere werktuigkundigen	9	sterk dalend
<i>HBO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Programmeurs en systeemanalisten	31	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	17	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	13	-
<i>HBO haven en vervoer</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	17	sterk dalend

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	15	-
Schippers, officieren en loodsen	10	-
<i>HBO medisch laboratorium</i>		
Analisten en laboranten	60	constant
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
Verpleegkundigen	30	dalend
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	28	sterk stijgend
Paramedische en verwante functies	14	-
<i>HBO bedrijfseconomie</i>		
Administrateurs en bankemployées	32	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	13	-
<i>HBO accountancy</i>		
Economen en accountants	32	-
Administrateurs en bankemployées	29	-
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	15	-
<i>HBO bedrijfsinformatica</i>		
Programmeurs en systeemanalisten	70	dalend
<i>HBO toerisme en recreatie</i>		
-	-	-
<i>HBO commerciële economie</i>		
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	20	-
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	29	-
Secretaresses en typisten	21	sterk dalend
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Commercieel-administratieve employées	20	-
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	14	sterk stijgend
Economen en accountants	10	sterk dalend
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
Maatschappelijk werkers	24	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	10	constant
Bibliothecarissen en archivariissen	7	sterk stijgend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	6	-
<i>HBO kunst</i>		
Regisseurs en kunstenaars	35	stijgend
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	20	dalend
Docenten voortgezet onderwijs	7	-
<i>HBO politie en defensie</i>		
Beroepsmilitairen	42	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
WO		
<i>WO letteren</i>		
Docenten voortgezet onderwijs	33	dalend
Journalisten en presentatoren	8	-
<i>WO theologisch</i>		
Geestelijke verzorgers	63	-
<i>WO landbouw en milieukunde</i>		
-	-	-
<i>WO wiskunde en natuurwetenschappen</i>		
Natuurkundigen, technologen en statistici	25	constant
Docenten voortgezet onderwijs	23	sterk dalend
Programmeurs en systeemanalisten	10	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	sterk stijgend
<i>WO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Architecten en bouwkundige ingenieurs	49	-
<i>WO werktuigbouwkunde</i>		
-	-	-
<i>WO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Programmeurs en systeemanalisten	27	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	21	sterk dalend
<i>WO dier-, genees- en tandheelkunde</i>		
Artsen, medische specialisten en apothekers	65	-
Tandheelkundigen	10	dalend
Dierenartsen en diergeneeskundigen	6	dalend
<i>WO farmacie</i>		
Artsen, medische specialisten en apothekers	53	sterk dalend
<i>WO econom(etr)ie en accountancy</i>		
Economen en accountants	32	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	14	dalend
Administrateurs en bankemployées	11	-
Docenten voortgezet onderwijs	8	stijgend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	7	sterk dalend
<i>WO bedrijfskunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	36	dalend
<i>WO informatica</i>		
-	-	-
<i>WO juridisch</i>		
Advocaten, rechters en notarissen	47	-
Commercieel-administratieve employées	10	sterk stijgend

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	sterk dalend
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	5	-
<i>WO bestuurlijk</i>		
Economen en accountants	31	-
<i>WO sociaal-cultureel</i>		
Sociale wetenschappers	14	dalend
Docenten voortgezet onderwijs	13	-
Maatschappelijk werkers	10	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	-
Onderwijskundigen	8	stijgend
Commercieel-administratieve employées	7	stijgend
<i>WO kunst</i>		
Docenten voortgezet onderwijs	40	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.16

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0,98	erg hoog
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,95	hoog
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,73	laag
VBO bouwtechniek	0,86	gemiddeld
VBO installatietechniek	0,63	erg laag
VBO mechanische techniek	0,97	erg hoog
VBO motorvoertuigentechniek	0,85	gemiddeld
VBO elektrotechniek	0,93	hoog
VBO grafische techniek	0,88	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	0,87	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	0,95	hoog
VBO haven en vervoer	0,96	erg hoog
VBO administratie	0,88	gemiddeld
VBO verkoop en handel	0,95	hoog
VBO verzorging	0,94	hoog
VBO bewaking	0,91	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	0,95	hoog
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,75	laag
MBO technisch laboratorium	0,65	laag
MBO/LLW bouwkunde	0,89	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,89	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	0,93	hoog
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,93	hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,95	hoog
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,80	laag
MBO/LLW elektrotechniek	0,93	hoog
MBO/LLW grafische techniek	0,92	hoog
MBO/LLW consumptieve techniek	0,90	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	0,84	gemiddeld
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,95	hoog
MBO/LLW haven en vervoer	0,93	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,74	laag
MBO/LLW medisch laboratorium	0,73	laag
MBO/LLW handel	0,96	erg hoog
MBO/LLW administratief	0,71	laag
MBO toerisme en recreatie	0,79	laag
MBO/LLW commercieel	0,92	hoog
MBO/LLW secretarieel	0,64	erg laag
MBO bestuurlijk-juridisch	0,84	gemiddeld
MBO sociaal-cultureel	0,89	gemiddeld
MBO/LLW verzorging	0,86	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,86	gemiddeld
MBO politie en defensie	0,85	gemiddeld

Tabel 3.16 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
HBO		
HBO onderwijs	0,80	laag
HBO tolk en vertaler	0,86	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	0,94	hoog
HBO technisch laboratorium	0,82	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,88	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	0,95	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,87	gemiddeld
HBO haven en vervoer	0,93	hoog
HBO medisch laboratorium	0,72	laag
HBO verpleging en paramedisch	0,77	laag
HBO bedrijfseconomie	0,93	hoog
HBO accountancy	0,74	laag
HBO bedrijfsinformatica	0,59	erg laag
HBO toerisme en recreatie	0,78	laag
HBO commerciële economie	0,90	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	0,92	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	0,90	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	0,86	gemiddeld
HBO kunst	0,87	gemiddeld
HBO politie en defensie	0,86	gemiddeld
WO		
WO letteren	0,78	laag
WO theologisch	0,57	erg laag
WO landbouw en milieukunde	0,95	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,91	gemiddeld
WO (weg- en water)bouwkunde	0,81	laag
WO werktuigbouwkunde	0,90	gemiddeld
WO elektrotechniek en technische informatica	0,86	gemiddeld
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,51	erg laag
WO farmacie	0,60	erg laag
WO econom(etr)ie en accountancy	0,87	gemiddeld
WO bedrijfskunde	0,88	gemiddeld
WO informatica	0,64	erg laag
WO juridisch	0,81	laag
WO bestuurlijk	0,82	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	0,91	gemiddeld
WO kunst	0,75	laag

Bron: ROA

Tabel 3.17

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
BASISONDERWIJS		
<i>Basisonderwijs</i>		
Handel	15	constant
Metaal en elektrotechniek	14	dalend
Overige commerciële dienstverlening	13	-
Bouw	11	-
Transport, opslag en communicatie	10	stijgend
Kwartaire diensten	8	constant
Overige industrie	7	-
Landbouw en visserij	5	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie	5	dalend
MAVO, VBO		
<i>MAVO, onderbouw HAVO/VWO</i>		
Handel	22	-
Overige commerciële dienstverlening	14	stijgend
Kwartaire diensten	11	-
Overheid	11	-
Transport, opslag en communicatie	9	dalend
Metaal en elektrotechniek	7	-
Bank- en verzekeringswezen	5	-
<i>VBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Landbouw en visserij	51	-
Handel	10	stijgend
Transport, opslag en communicatie	6	-
Overheid	6	stijgend
Metaal en elektrotechniek	6	sterk stijgend
Bouw	5	sterk stijgend
<i>VBO bouwtechniek</i>		
Bouw	42	dalend
Overige industrie	10	-
Handel	9	stijgend
Metaal en elektrotechniek	9	-
Transport, opslag en communicatie	7	dalend
Overige commerciële dienstverlening	7	sterk stijgend
<i>VBO installatietechniek</i>		
Bouw	48	stijgend
Metaal en elektrotechniek	12	-
Handel	11	-
<i>VBO mechanische techniek</i>		
Metaal en elektrotechniek	35	-
Bouw	13	stijgend
Handel	10	dalend
Transport, opslag en communicatie	9	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	7	sterk stijgend
Overheid	5	dalend

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Overige industrie	5	constant
<i>VBO motorvoertuigentechniek</i>		
Overige commerciële dienstverlening	22	stijgend
Handel	16	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	16	-
Metaal en elektrotechniek	10	sterk dalend
Bouw	8	-
Overheid	7	dalend
Overige industrie	5	-
<i>VBO elektrotechniek</i>		
Metaal en elektrotechniek	20	-
Bouw	19	-
Handel	15	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	11	-
Overige commerciële dienstverlening	8	-
Overige industrie	5	-
<i>VBO grafische techniek</i>		
Overige industrie	45	dalend
<i>VBO consumptieve techniek</i>		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	26	dalend
Handel	19	dalend
Overige commerciële dienstverlening	15	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	8	stijgend
Metaal en elektrotechniek	7	-
Bouw	6	-
<i>VBO textiel- en ledertechniek</i>		
Handel	30	stijgend
Kwartaire diensten	13	-
Overige industrie	12	-
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	7	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	6	sterk stijgend
Landbouw en visserij	5	-
<i>VBO haven en vervoer</i>		
Transport, opslag en communicatie	55	-
Handel	12	-
Bouw	6	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	5	sterk stijgend
<i>VBO administratie</i>		
Handel	24	-
Overige commerciële dienstverlening	13	-
Overheid	11	stijgend
Transport, opslag en communicatie	9	sterk stijgend
Kwartaire diensten	9	-
Metaal en elektrotechniek	8	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Bank- en verzekeringswezen	7	sterk dalend
<i>VBO verkoop en handel</i>		
Handel	44	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	9	-
Kwartaire diensten	8	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	6	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	6	-
Metaal en elektrotechniek	5	sterk stijgend
<i>VBO verzorging</i>		
Handel	24	-
Kwartaire diensten	21	dalend
Overige commerciële dienstverlening	18	constant
Landbouw en visserij	8	-
Metaal en elektrotechniek	6	stijgend
Overheid	5	constant
<i>VBO bewaking</i>		
Overige commerciële dienstverlening	36	sterk stijgend
Overheid	22	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	13	-
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
Overige commerciële dienstverlening	20	stijgend
Handel	16	-
Overheid	13	-
Kwartaire diensten	12	constant
Bank- en verzekeringswezen	9	-
Transport, opslag en communicatie	8	-
<i>MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Landbouw en visserij	56	constant
Handel	14	stijgend
Overheid	8	-
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
Chemie	17	sterk dalend
Overheid	16	-
Overige commerciële dienstverlening	14	sterk dalend
Kwartaire diensten	13	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie	8	-
Metaal en elektrotechniek	8	sterk stijgend
<i>MBO/LLW bouwkunde</i>		
Bouw	58	constant
Overige industrie	7	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	7	dalend
Handel	6	-
Metaal en elektrotechniek	5	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Overheid	5	dalend
<i>MBO/LLW weg- en waterbouwkunde</i>		
Bouw	37	stijgend
Overheid	34	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	5	-
<i>MBO/LLW metaalkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	53	dalend
Handel	9	sterk stijgend
Bouw	7	dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk stijgend
<i>MBO/LLW fijnmechanische techniek</i>		
Metaal en elektrotechniek	34	sterk dalend
Handel	22	-
Overheid	13	-
Kwartaire diensten	8	-
Overige commerciële dienstverlening	7	-
<i>MBO/LLW werktuigbouwkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	33	constant
Bouw	11	-
Handel	11	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	9	-
Transport, opslag en communicatie	7	-
Overheid	5	-
Overige industrie	5	-
Energie	5	-
Chemie	5	sterk dalend
<i>MBO/LLW motorvoertuigentechniek</i>		
Overige commerciële dienstverlening	38	dalend
Handel	21	-
Transport, opslag en communicatie	13	-
Metaal en elektrotechniek	10	-
<i>MBO/LLW elektrotechniek</i>		
Metaal en elektrotechniek	21	dalend
Bouw	19	-
Handel	15	constant
Transport, opslag en communicatie	10	-
Overige commerciële dienstverlening	8	stijgend
Energie	6	-
Overheid	6	sterk stijgend
<i>MBO/LLW grafische techniek</i>		
Overige industrie	60	-
Overige commerciële dienstverlening	12	-
Handel	9	stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	dalend

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>MBO/LLW consumptieve techniek</i>		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	41	-
Handel	37	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	7	sterk stijgend
<i>MBO/LLW procestechniek</i>		
Chemie	43	-
Metaal en elektrotechniek	15	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	11	sterk stijgend
Overheid	9	-
Energie	7	-
<i>MBO/LLW textiel- en ledertechniek</i>		
Handel	38	-
Overige industrie	14	dalend
Overige commerciële dienstverlening	12	stijgend
Kwartaire diensten	11	-
Overheid	6	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	-
<i>MBO/LLW haven en vervoer</i>		
Transport, opslag en communicatie	54	dalend
Handel	8	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	7	-
Overige commerciële dienstverlening	5	sterk stijgend
<i>MBO/LLW verpleging en medische assistentie</i>		
Kwartaire diensten	86	constant
<i>MBO/LLW medisch laboratorium</i>		
Handel	53	-
Kwartaire diensten	28	constant
Metaal en elektrotechniek	6	sterk stijgend
<i>MBO/LLW handel</i>		
Handel	41	constant
Overige commerciële dienstverlening	11	-
Overheid	7	stijgend
Kwartaire diensten	6	constant
Transport, opslag en communicatie	5	-
Metaal en elektrotechniek	5	dalend
Bouw	5	-
Bank- en verzekeringswezen	5	constant
<i>MBO/LLW administratief</i>		
Overige commerciële dienstverlening	21	-
Overheid	15	dalend
Handel	14	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	9	-
Kwartaire diensten	8	constant
Bouw	7	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	7	stijgend

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Transport, opslag en communicatie	6	-
<i>MBO toerisme en recreatie</i>		
Transport, opslag en communicatie	38	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	15	-
Overige commerciële dienstverlening	11	sterk stijgend
Kwartaire diensten	10	-
Handel	9	-
<i>MBO/LLW commercieel</i>		
Handel	22	-
Bank- en verzekeringswezen	17	-
Overige commerciële dienstverlening	11	-
Bouw	8	-
Metaal en elektrotechniek	7	dalend
Transport, opslag en communicatie	7	sterk stijgend
Overheid	7	-
Overige industrie	5	sterk stijgend
<i>MBO/LLW secretariaat</i>		
Kwartaire diensten	23	-
Overige commerciële dienstverlening	16	stijgend
Handel	14	constant
Overheid	14	dalend
Bank- en verzekeringswezen	7	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	6	-
<i>MBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Overheid	71	constant
Overige commerciële dienstverlening	10	-
<i>MBO sociaal-cultureel</i>		
Kwartaire diensten	46	-
Overheid	26	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	5	-
<i>MBO/LLW verzorging</i>		
Kwartaire diensten	49	-
Overige commerciële dienstverlening	21	stijgend
Handel	10	dalend
Overheid	5	stijgend
<i>MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging</i>		
Overige commerciële dienstverlening	57	-
Handel	11	-
Kwartaire diensten	10	sterk stijgend
Overheid	5	-
<i>MBO politie en defensie</i>		
Overheid	64	dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk stijgend

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
Overheid	71	constant
Kwartaire diensten	11	-
<i>HBO tolk en vertaler</i>		
Overheid	25	sterk stijgend
Kwartaire diensten	16	-
Overige commerciële dienstverlening	16	sterk dalend
<i>HBO landbouw en milieukunde</i>		
Overheid	27	stijgend
Landbouw en visserij	17	-
Overige commerciële dienstverlening	16	-
Kwartaire diensten	10	-
Handel	7	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie	7	sterk stijgend
<i>HBO technisch laboratorium</i>		
Overheid	21	sterk stijgend
Kwartaire diensten	20	constant
Chemie	19	-
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk dalend
Handel	5	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	5	sterk dalend
<i>HBO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Overige commerciële dienstverlening	30	-
Overheid	27	-
Bouw	26	stijgend
<i>HBO werktuigbouwkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	32	-
Overige commerciële dienstverlening	20	sterk stijgend
Handel	11	-
Overheid	9	-
Energie	6	sterk stijgend
<i>HBO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Metaal en elektrotechniek	30	-
Overige commerciële dienstverlening	20	sterk stijgend
Handel	10	-
Overheid	9	-
Transport, opslag en communicatie	6	sterk stijgend
Energie	6	sterk stijgend
Kwartaire diensten	5	-
<i>HBO haven en vervoer</i>		
Transport, opslag en communicatie	35	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	10	-
Metaal en elektrotechniek	9	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
Overheid	9	stijgend
Energie	8	-
Handel	8	-
<i>HBO medisch laboratorium</i>		
Kwartaire diensten	76	-
Overheid	6	sterk stijgend
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
Kwartaire diensten	85	constant
Overheid	5	sterk stijgend
<i>HBO bedrijfseconomie</i>		
Overige commerciële dienstverlening	27	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	13	sterk dalend
Handel	13	sterk dalend
Overheid	11	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	8	-
Transport, opslag en communicatie	6	-
Kwartaire diensten	5	sterk stijgend
<i>HBO accountancy</i>		
Overige commerciële dienstverlening	36	dalend
Overheid	13	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	10	-
Handel	9	dalend
Kwartaire diensten	7	sterk stijgend
Bouw	6	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	-
<i>HBO bedrijfsinformatica</i>		
Overige commerciële dienstverlening	29	-
Overheid	14	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	12	sterk stijgend
Handel	10	-
Metaal en elektrotechniek	9	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Kwartaire diensten	6	-
<i>HBO toerisme en recreatie</i>		
Transport, opslag en communicatie	29	-
Overige commerciële dienstverlening	19	-
Kwartaire diensten	17	-
<i>HBO commerciële economie</i>		
Handel	26	-
Bank- en verzekeringswezen	16	-
Metaal en elektrotechniek	12	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk dalend
Overige industrie	6	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	5	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>		
Handel	20	-
Overige commerciële dienstverlening	19	-
Metaal en elektrotechniek	16	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	12	-
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Overheid	56	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	17	-
Bank- en verzekeringswezen	7	sterk dalend
Handel	6	-
Kwartaire diensten	5	-
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
Kwartaire diensten	48	constant
Overheid	25	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	8	dalend
<i>HBO kunst</i>		
Kwartaire diensten	45	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	20	sterk stijgend
Overheid	11	stijgend
Handel	7	sterk dalend
Overige industrie	5	sterk dalend
<i>HBO politie en defensie</i>		
Overheid	70	dalend
WO		
<i>WO letteren</i>		
Overheid	50	dalend
Kwartaire diensten	16	-
Overige commerciële dienstverlening	15	sterk stijgend
<i>WO theologisch</i>		
Kwartaire diensten	73	-
Overheid	17	sterk dalend
<i>WO landbouw en milieukunde</i>		
Overheid	37	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	23	sterk stijgend
Kwartaire diensten	20	sterk dalend
<i>WO wiskunde en natuurwetenschappen</i>		
Overheid	41	-
Kwartaire diensten	16	-
Overige commerciële dienstverlening	15	stijgend
Chemie	5	-
Metaal- en elektrotechniek	5	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>WO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Overige commerciële dienstverlening	53	-
Overheid	22	-
Bouw	6	sterk dalend
Kwartaire diensten	6	sterk stijgend
<i>WO werktuigbouwkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	28	constant
Overheid	18	-
Overige commerciële dienstverlening	16	sterk dalend
<i>WO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Metaal en elektrotechniek	27	-
Overige commerciële dienstverlening	26	sterk stijgend
Overheid	18	sterk dalend
<i>WO dier-, genees- en tandheelkunde</i>		
Kwartaire diensten	82	-
Overheid	10	-
<i>WO farmacie</i>		
Handel	55	dalend
Overheid	21	sterk stijgend
<i>WO econom(etr)ie en accountancy</i>		
Overige commerciële dienstverlening	31	-
Overheid	22	-
Bank- en verzekeringswezen	14	dalend
Handel	6	-
Kwartaire diensten	6	-
Metaal en elektrotechniek	5	-
<i>WO bedrijfskunde</i>		
Overige commerciële dienstverlening	30	-
Transport, opslag en communicatie	14	sterk stijgend
Overheid	10	-
Metaal en elektrotechniek	9	sterk stijgend
<i>WO informatica</i>		
Overheid	36	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	27	-
<i>WO juridisch</i>		
Overheid	37	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	33	-
Bank- en verzekeringswezen	9	sterk stijgend
Kwartaire diensten	7	sterk dalend
<i>WO bestuurlijk</i>		
Overige commerciële dienstverlening	41	sterk stijgend
Overheid	40	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	%	trend 1992-'94
<i>WO sociaal-cultureel</i>		
Overheid	39	stijgend
Kwartaire diensten	37	dalend
Overige commerciële dienstverlening	9	dalend
<i>WO kunst</i>		
Overheid	52	-
Kwartaire diensten	26	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.18

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0,98	erg hoog
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,98	erg hoog
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,76	laag
VBO bouwtechniek	0,84	gemiddeld
VBO installatietechniek	0,87	gemiddeld
VBO mechanische techniek	0,97	erg hoog
VBO motorvoertuigentechniek	0,95	hoog
VBO elektrotechniek	0,96	hoog
VBO grafische techniek	0,81	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	0,92	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	0,95	hoog
VBO haven en vervoer	0,82	gemiddeld
VBO administratie	0,97	erg hoog
VBO verkoop en handel	0,91	gemiddeld
VBO verzorging	0,95	hoog
VBO bewaking	0,84	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	0,97	erg hoog
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,68	laag
MBO technisch laboratorium	0,95	hoog
MBO/LLW bouwkunde	0,77	laag
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,79	laag
MBO/LLW metaalkunde	0,93	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,96	hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,97	erg hoog
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,86	gemiddeld
MBO/LLW elektrotechniek	0,95	hoog
MBO/LLW grafische techniek	0,67	laag
MBO/LLW consumptieve techniek	0,77	laag
MBO/LLW procestechniek	0,86	gemiddeld
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,93	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	0,94	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,49	erg laag
MBO/LLW medisch laboratorium	0,82	gemiddeld
MBO/LLW handel	0,95	hoog
MBO/LLW administratief	0,95	hoog
MBO toerisme en recreatie	0,91	gemiddeld
MBO/LLW commercieel	0,96	hoog
MBO/LLW secretariaat	0,95	hoog
MBO bestuurlijk-juridisch	0,52	erg laag
MBO sociaal-cultureel	0,87	gemiddeld
MBO/LLW verzorging	0,87	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,85	gemiddeld
MBO politie en defensie	0,60	erg laag

Tabel 3.18 (vervolg)
 Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1993-1994

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
HBO		
HBO onderwijs	0,56	erg laag
HBO tolk en vertaler	0,93	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	0,89	gemiddeld
HBO technisch laboratorium	0,93	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,81	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	0,94	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,91	gemiddeld
HBO haven en vervoer	0,95	hoog
HBO medisch laboratorium	0,52	erg laag
HBO verpleging en paramedisch	0,45	erg laag
HBO bedrijfseconomie	0,93	gemiddeld
HBO accountancy	0,86	gemiddeld
HBO bedrijfsinformatica	0,90	gemiddeld
HBO toerisme en recreatie	0,94	hoog
HBO commerciële economie	0,97	erg hoog
HBO technische bedrijfskunde	0,94	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	0,72	laag
HBO sociaal-cultureel	0,89	gemiddeld
HBO kunst	0,80	laag
HBO politie en defensie	0,57	erg laag
WO		
WO letteren	0,80	laag
WO theologisch	0,65	laag
WO landbouw en milieukunde	0,89	gemiddeld
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,85	gemiddeld
WO (weg- en water)bouwkunde	0,70	laag
WO werktuigbouwkunde	0,93	gemiddeld
WO elektrotechniek en technische informatica	0,88	gemiddeld
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,41	erg laag
WO farmacie	0,80	laag
WO econom(etr)ie en accountancy	0,88	gemiddeld
WO bedrijfskunde	0,88	gemiddeld
WO informatica	0,83	gemiddeld
WO juridisch	0,79	laag
WO bestuurlijk	0,77	laag
WO sociaal-cultureel	0,88	gemiddeld
WO kunst	0,72	laag

Bron: ROA

Tabel 3.19

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
Basisonderwijs	
VBO verzorging	0,69
VBO textiel- en ledertechniek	0,63
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,61
MBO/LLW haven en vervoer	0,52
VBO haven en vervoer	0,51
MBO/LLW handel	0,49
VBO mechanische techniek	0,48
VBO verkoop en handel	0,44
VBO motorvoertuigentechniek	0,41
HAVO/VWO bovenbouw	0,39
VBO bouwtechniek	0,38
VBO administratie	0,38
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,33
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,32
MBO/LLW verzorging	0,32
VBO elektrotechniek	0,31
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	
HAVO/VWO bovenbouw	0,92
MBO/LLW handel	0,91
VBO administratie	0,89
MBO/LLW commercieel	0,75
VBO verzorging	0,75
VBO verkoop en handel	0,71
MBO/LLW administratief	0,63
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,62
Basisonderwijs	0,61
MBO bestuurlijk-juridisch	0,60
MBO/LLW secretariael	0,58
HBO bedrijfseconomie	0,57
VBO textiel- en ledertechniek	0,56
HBO bestuurlijk-juridisch	0,48
HBO commerciële economie	0,48
MBO toerisme en recreatie	0,42
MBO/LLW verzorging	0,41
MBO sociaal-cultureel	0,39
MBO/LLW haven en vervoer	0,37
HBO accountancy	0,31
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,97
HBO landbouw en milieukunde	0,42
Basisonderwijs	0,32
VBO bouwtechniek	
MBO/LLW bouwkunde	0,83
Basisonderwijs	0,38

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
VBO installatietechniek	-
VBO mechanische techniek	
MBO/LLW metaalkunde	0,83
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,54
Basisonderwijs	0,48
VBO haven en vervoer	0,41
MBO/LLW haven en vervoer	0,35
VBO motorvoertuigentechniek	0,35
VBO elektrotechniek	0,31
VBO motorvoertuigentechniek	
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,89
VBO haven en vervoer	0,59
MBO/LLW haven en vervoer	0,48
Basisonderwijs	0,41
VBO mechanische techniek	0,35
VBO elektrotechniek	
MBO/LLW elektrotechniek	0,86
Basisonderwijs	0,31
VBO mechanische techniek	0,31
VBO grafische techniek	
MBO/LLW grafische techniek	0,80
VBO consumptieve techniek	
MBO/LLW consumptieve techniek	0,77
VBO textiel- en ledertechniek	
VBO verzorging	0,81
VBO verkoop en handel	0,81
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,69
Basisonderwijs	0,63
MBO/LLW handel	0,59
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,56
VBO administratie	0,42
MBO/LLW verzorging	0,39
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,33
HAVO/VWO bovenbouw	0,30
VBO haven en vervoer	
MBO/LLW haven en vervoer	0,79
VBO motorvoertuigentechniek	0,59

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
Basisonderwijs	0,51
VBO mechanische techniek	0,41
VBO administratie	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,89
HAVO/VWO bovenbouw	0,86
MBO/LLW administratief	0,84
MBO/LLW handel	0,83
HBO bedrijfseconomie	0,79
MBO/LLW commercieel	0,75
VBO verkoop en handel	0,66
MBO bestuurlijk-juridisch	0,65
VBO verzorging	0,58
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,57
HBO bestuurlijk-juridisch	0,51
MBO/LLW secretariaat	0,50
HBO accountancy	0,45
VBO textiel- en ledertechniek	0,42
HBO commerciële economie	0,42
MBO toerisme en recreatie	0,41
Basisonderwijs	0,38
VBO verkoop en handel	
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,87
VBO textiel- en ledertechniek	0,81
MBO/LLW handel	0,79
VBO verzorging	0,76
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,71
HAVO/VWO bovenbouw	0,52
MBO/LLW commercieel	0,46
Basisonderwijs	0,44
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,39
HBO commerciële economie	0,32
MBO/LLW administratief	0,31
VBO verzorging	
VBO textiel- en ledertechniek	0,81
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,75
Basisonderwijs	0,69
MBO/LLW handel	0,67
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,63
VBO administratie	0,58
MBO/LLW verzorging	0,58
HAVO/VWO bovenbouw	0,56
MBO/LLW commercieel	0,40
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,37
MBO sociaal-cultureel	0,33
MBO/LLW administratief	0,30

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
VBO bewaking	
-	-
HAVO/VWO bovenbouw	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,92
VBO administratie	0,86
MBO/LLW handel	0,82
MBO/LLW commercieel	0,80
MBO bestuurlijk-juridisch	0,70
MBO/LLW administratief	0,70
MBO/LLW secretarieel	0,67
HBO bedrijfseconomie	0,64
HBO bestuurlijk-juridisch	0,59
VBO verkoop en handel	0,52
HBO commerciële economie	0,51
MBO toerisme en recreatie	0,47
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,47
MBO sociaal-cultureel	0,41
Basisonderwijs	0,39
HBO accountancy	0,38
WO econom(etr)ie en accountancy	0,34
MBO/LLW verzorging	0,34
MBO/LLW haven en vervoer	0,31
VBO textiel- en ledertechniek	0,30
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,97
HBO landbouw en milieukunde	0,44
MBO technisch laboratorium	
HBO technisch laboratorium	0,98
HBO medisch laboratorium	0,36
MBO/LLW bouwkunde	
VBO bouwtechniek	0,83
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,33
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,43
MBO/LLW bouwkunde	0,33
MBO/LLW metaalkunde	
VBO mechanische techniek	0,83
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,60

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO/LLW fijnmechanische techniek	
VBO verkoop en handel	0,39
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,36
VBO textiel- en ledertechniek	0,33
MBO/LLW werktuigbouwkunde	
MBO/LLW metaalkunde	0,60
VBO mechanische techniek	0,54
HBO werktuigbouwkunde	0,37
MBO/LLW elektrotechniek	0,34
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	0,31
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	
VBO motorvoertuigtechniek	0,89
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,31
MBO/LLW elektrotechniek	
VBO elektrotechniek	0,86
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,34
MBO/LLW grafische techniek	
VBO grafische techniek	0,80
MBO/LLW consumptieve techniek	
VBO consumptieve techniek	0,77
MBO/LLW procestechniek	
-	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	
VBO verkoop en handel	0,87
MBO/LLW handel	0,72
VBO textiel- en ledertechniek	0,69
VBO verzorging	0,63
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,62
VBO administratie	0,57
HAVO/VWO bovenbouw	0,47
MBO/LLW commercieel	0,44
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,36
HBO commerciële economie	0,34
Basisonderwijs	0,33
MBO/LLW haven en vervoer	
VBO haven en vervoer	0,79

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
Basisonderwijs	0,52
VBO motorvoertuigtechniek	0,48
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,37
VBO mechanische techniek	0,35
HAVO/VWO bovenbouw	0,31
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	
HBO verpleging en paramedisch	0,63
MBO sociaal-cultureel	0,36
MBO/LLW verzorging	0,33
MBO/LLW medisch laboratorium	
-	-
MBO/LLW handel	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,91
VBO administratie	0,83
HAVO/VWO bovenbouw	0,82
VBO verkoop en handel	0,79
MBO/LLW commercieel	0,72
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,72
VBO verzorging	0,67
VBO textiel- en ledertechniek	0,59
MBO/LLW administratief	0,55
HBO bedrijfseconomie	0,49
Basisonderwijs	0,49
MBO bestuurlijk-juridisch	0,48
MBO/LLW secretariaal	0,48
HBO commerciële economie	0,48
HBO bestuurlijk-juridisch	0,41
MBO toerisme en recreatie	0,34
MBO/LLW administratief	
HBO bedrijfseconomie	0,99
VBO administratie	0,84
HBO accountancy	0,70
HAVO/VWO bovenbouw	0,70
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,63
MBO/LLW commercieel	0,60
MBO bestuurlijk-juridisch	0,56
MBO/LLW handel	0,55
HBO bestuurlijk-juridisch	0,44
MBO toerisme en recreatie	0,41
WO econom(etr)ie en accountancy	0,38
MBO/LLW secretariaal	0,35
VBO verkoop en handel	0,31
VBO verzorging	0,30

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO toerisme en recreatie	
HBO toerisme en recreatie	0,86
MBO/LLW secretariael	0,50
HAVO/VWO bovenbouw	0,47
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,42
MBO/LLW administratief	0,41
VBO administratie	0,41
HBO bedrijfseconomie	0,39
MBO/LLW handel	0,34
MBO/LLW commercieel	0,32
MBO/LLW commercieel	
HAVO/VWO bovenbouw	0,80
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,75
VBO administratie	0,75
MBO/LLW handel	0,72
MBO bestuurlijk-juridisch	0,71
HBO commerciële economie	0,65
MBO/LLW administratief	0,60
HBO bestuurlijk-juridisch	0,57
HBO bedrijfseconomie	0,56
MBO/LLW secretariael	0,52
VBO verkoop en handel	0,46
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,44
VBO verzorging	0,40
MBO toerisme en recreatie	0,32
HBO accountancy	0,30
MBO/LLW secretariael	
HAVO/VWO bovenbouw	0,67
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,58
MBO/LLW commercieel	0,52
MBO toerisme en recreatie	0,50
VBO administratie	0,50
MBO bestuurlijk-juridisch	0,41
HBO bestuurlijk-juridisch	0,36
MBO/LLW administratief	0,35
MBO bestuurlijk-juridisch	
HBO bestuurlijk-juridisch	0,77
MBO/LLW commercieel	0,71
HAVO/VWO bovenbouw	0,70
VBO administratie	0,65
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,60
HBO commerciële economie	0,59
HBO bedrijfseconomie	0,53
MBO/LLW handel	0,48
MBO/LLW secretariael	0,41
WO econom(etr)ie en accountancy	0,37

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
WO juridisch	0,34
MBO sociaal-cultureel	
HBO sociaal-cultureel	0,75
MBO/LLW verzorging	0,67
HAVO/VWO bovenbouw	0,41
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,39
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,36
WO sociaal-cultureel	0,34
VBO verzorging	0,33
MBO/LLW verzorging	
MBO sociaal-cultureel	0,67
VBO verzorging	0,58
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,41
VBO textiel- en ledertechniek	0,39
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,38
HAVO/VWO bovenbouw	0,34
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,33
Basisonderwijs	0,32
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	
MBO/LLW verzorging	0,38
VBO verzorging	0,37
MBO politie en defensie	
HBO politie en defensie	0,47
HBO onderwijs	
-	-
HBO tolk en vertaler	
-	-
HBO landbouw en milieukunde	
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,44
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,42
WO landbouw en milieukunde	0,39
HBO technisch laboratorium	
MBO technisch laboratorium	0,98
HBO medisch laboratorium	0,47

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO (weg- en water)bouwkunde	
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,43
WO (weg- en water)bouwkunde	0,42
HBO werktuigbouwkunde	
WO werktuigbouwkunde	0,61
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,37
HBO elektrotechniek en technische informatica	
WO elektrotechniek en technische informatica	0,93
HBO bedrijfsinformatica	0,81
WO informatica	0,77
HBO technische bedrijfskunde	0,44
HBO haven en vervoer	
-	-
HBO medisch laboratorium	
HBO technisch laboratorium	0,47
MBO technisch laboratorium	0,36
HBO verpleging en paramedisch	
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,63
HBO bedrijfseconomie	
MBO/LLW administratief	0,99
VBO administratie	0,79
HBO accountancy	0,78
HAVO/VWO bovenbouw	0,64
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,57
MBO/LLW commercieel	0,56
MBO bestuurlijk-juridisch	0,53
MBO/LLW handel	0,49
HBO bestuurlijk-juridisch	0,45
WO econom(etr)ie en accountancy	0,44
MBO toerisme en recreatie	0,39
HBO accountancy	
HBO bedrijfseconomie	0,78
WO econom(etr)ie en accountancy	0,70
MBO/LLW administratief	0,70
WO bestuurlijk	0,67
VBO administratie	0,45
HBO bestuurlijk-juridisch	0,42
HAVO/VWO bovenbouw	0,38

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,31
MBO/LLW commercieel	0,30
HBO bedrijfsinformatica	
WO informatica	0,94
WO elektrotechniek en technische informatica	0,63
HBO technische bedrijfskunde	0,54
HBO toerisme en recreatie	
MBO toerisme en recreatie	0,86
HBO commerciële economie	
MBO/LLW commercieel	0,65
MBO bestuurlijk-juridisch	0,59
HAVO/VWO bovenbouw	0,51
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,48
MBO/LLW handel	0,48
HBO bestuurlijk-juridisch	0,47
VBO administratie	0,42
WO econom(etr)ie en accountancy	0,40
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,34
VBO verkoop en handel	0,32
HBO technische bedrijfskunde	
WO bedrijfskunde	0,66
WO informatica	0,57
HBO bedrijfsinformatica	0,54
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,44
WO elektrotechniek en technische informatica	0,38
HBO bestuurlijk-juridisch	
MBO bestuurlijk-juridisch	0,77
HAVO/VWO bovenbouw	0,59
MBO/LLW commercieel	0,57
VBO administratie	0,51
WO juridisch	0,48
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,48
WO econom(etr)ie en accountancy	0,47
HBO commerciële economie	0,47
HBO bedrijfseconomie	0,45
MBO/LLW administratief	0,44
HBO accountancy	0,42
MBO/LLW handel	0,41
MBO/LLW secretariaat	0,36
WO bestuurlijk	0,32

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO sociaal-cultureel	
MBO sociaal-cultureel	0,75
WO sociaal-cultureel	0,55
HBO kunst	
-	-
HBO politie en defensie	
MBO politie en defensie	0,47
WO letteren	
-	-
WO theologisch	
-	-
WO landbouw en milieukunde	
HBO landbouw en milieukunde	0,39
WO wiskunde en natuurwetenschappen	
WO informatica	0,31
WO (weg- en water)bouwkunde	
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,42
WO werktuigbouwkunde	
HBO werktuigbouwkunde	0,61
WO elektrotechniek en technische informatica	
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,93
WO informatica	0,67
HBO bedrijfsinformatica	0,63
HBO technische bedrijfskunde	0,38
WO dier-, genees- en tandheelkunde	
-	-
WO farmacie	
-	-

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
WO econom(etr)ie en accountancy	
WO bestuurlijk	0,71
HBO accountancy	0,70
HBO bestuurlijk-juridisch	0,47
HBO bedrijfseconomie	0,44
HBO commerciële economie	0,40
MBO/LLW administratief	0,38
MBO bestuurlijk-juridisch	0,37
HAVO/VWO bovenbouw	0,34
WO bedrijfskunde	
HBO technische bedrijfskunde	0,66
WO informatica	
HBO bedrijfsinformatica	0,94
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,77
WO elektrotechniek en technische informatica	0,67
HBO technische bedrijfskunde	0,57
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,31
WO juridisch	
HBO bestuurlijk-juridisch	0,48
MBO bestuurlijk-juridisch	0,34
WO bestuurlijk	
WO econom(etr)ie en accountancy	0,71
HBO accountancy	0,67
HBO bestuurlijk-juridisch	0,32
WO sociaal-cultureel	
HBO sociaal-cultureel	0,55
MBO sociaal-cultureel	0,34
WO kunst	
-	-

Bron: ROA

Tabel 3.20
Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype

Opleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0,92	gemiddeld
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	0,72	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,65	gemiddeld
VBO bouwtechniek	1,32	erg hoog
VBO installatietechniek	1,64	erg hoog
VBO mechanische techniek	1,13	hoog
VBO motorvoertuigentechniek	1,05	hoog
VBO elektrotechniek	1,01	hoog
VBO grafische techniek	0,90	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	0,74	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	0,69	gemiddeld
VBO haven en vervoer	1,42	erg hoog
VBO administratie	0,65	gemiddeld
VBO verkoop en handel	0,70	gemiddeld
VBO verzorging	0,60	laag
VBO bewaking	0,22	erg laag
HAVO/WVO, MBO/LLW		
HAVO/WVO bovenbouw	0,69	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,53	laag
MBO technisch laboratorium	0,76	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	1,27	erg hoog
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,97	hoog
MBO/LLW metaalkunde	1,14	hoog
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,97	hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	1,02	hoog
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,92	gemiddeld
MBO/LLW elektrotechniek	0,97	hoog
MBO/LLW grafische techniek	0,86	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	0,68	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	1,05	hoog
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,70	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	0,89	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,43	laag
MBO/LLW medisch laboratorium	0,50	laag
MBO/LLW handel	0,69	gemiddeld
MBO/LLW administratief	0,70	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	0,63	laag
MBO/LLW commercieel	0,62	laag
MBO/LLW secretariaal	0,61	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	0,63	laag
MBO sociaal-cultureel	0,51	laag
MBO/LLW verzorging	0,51	laag
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,45	laag
MBO politie en defensie	0,53	laag

Tabel 3.20 (vervolg)
Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype

Opleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering
HBO		
HBO onderwijs	0,50	laag
HBO tolk en vertaler	0,56	laag
HBO landbouw en milieukunde	0,78	gemiddeld
HBO technisch laboratorium	0,79	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,88	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	0,86	gemiddeld
HBO elektrotechniek en technische informatica	1,31	erg hoog
HBO haven en vervoer	0,62	laag
HBO medisch laboratorium	0,53	laag
HBO verpleging en paramedisch	0,45	laag
HBO bedrijfseconomie	0,77	gemiddeld
HBO accountancy	0,90	gemiddeld
HBO bedrijfsinformatica	1,16	erg hoog
HBO toerisme en recreatie	0,63	laag
HBO commerciële economie	0,69	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	0,96	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	0,60	laag
HBO sociaal-cultureel	0,49	laag
HBO kunst	0,71	gemiddeld
HBO politie en defensie	0,51	laag
WO		
WO letteren	0,57	laag
WO theologisch	0,14	erg laag
WO landbouw en milieukunde	0,94	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,94	hoog
WO (weg- en water)bouwkunde	0,93	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	1,01	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	1,47	erg hoog
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,51	laag
WO farmacie	0,48	laag
WO econom(etr)ie en accountancy	0,91	gemiddeld
WO bedrijfskunde	0,89	gemiddeld
WO informatica	1,26	erg hoog
WO juridisch	0,39	erg laag
WO bestuurlijk	0,73	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	0,54	laag
WO kunst	0,49	laag

Bron: ROA

Tabel 3.21

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	7	erg laag
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	3	erg laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	4	erg laag
VBO installatietechniek	.	laag
VBO metaalkunde	9	laag
VBO motorvoertuigentechniek	12	laag
VBO elektrotechniek	8	laag
VBO grafische techniek	7	erg laag
VBO consumptieve techniek	7	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	13	gemiddeld
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	19	gemiddeld
VBO verkooppraktijk	9	laag
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	5	erg laag
VBO uiterlijke verzorging	15	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	6	erg laag
VWO	7	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	20	hoog
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	5	erg laag
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	20	hoog
MBO chemisch laboratorium	20	hoog
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	11	laag
KMBO motorvoertuigentechniek	19	gemiddeld
KMBO elektrotechniek	17	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	13	gemiddeld
MBO bouwkunde	11	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	12	laag
MBO metaalkunde	22	hoog
MBO werktuigbouwkunde	9	laag
MBO motorvoertuigentechniek	11	laag
MBO elektrotechniek	17	gemiddeld
MBO procestechniek	17	gemiddeld
MBO textiel- en ledertechniek	9	laag

Tabel 3.21 (vervolg)

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	17	gemiddeld
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	15	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	10	laag
<i>MBO medisch laboratorium</i>	18	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	17	gemiddeld
KMBO administratie	26	hoog
MBO handel	10	laag
MBO administratie	12	laag
MBO commercieel	16	gemiddeld
MBO secretarieel	19	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	16	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	21	hoog
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	28	erg hoog
MBOagogisch werk	21	hoog
MBO verzorging	11	laag
MBO mode en kleding	23	hoog
MBO activiteitenbegeleiding	14	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	12	laag
MBO civ. en cons.-techn. diensten	14	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	19	gemiddeld
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	14	gemiddeld
HBO leraar agrarisch	11	laag
HBO leraar kunst/expressie	25	hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	26	hoog
<i>HBO tolk en vertaler</i>	23	hoog
<i>HBO agrarisch</i>	23	hoog
<i>HBO technisch laboratorium</i>	26	hoog
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	10	laag
HBO werktuigbouwkunde	27	erg hoog
HBO elektrotechniek	27	erg hoog
<i>HBO haven en vervoer</i>		erg laag

Tabel 3.21 (vervolg)

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	25	hoog
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	12	laag
HBO (fysio-)therapie	20	hoog
HBO bedrijfseconomie	14	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO accountancy	7	erg laag
HBO bedrijfsinformatica	24	hoog
HBO toerisme	20	hoog
HBO commerciële economie	18	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	31	erg hoog
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	18	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	18	gemiddeld
HBO personeelswerk	18	gemiddeld
HBO journalistiek	20	hoog
<i>HBO kunst</i>	36	erg hoog

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* In procenten van de schoolverlaters die tot de beroepsbevolking behoren.

Tabel 3.22

Percentage schoolverlaters* dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	14	hoog
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	8	gemiddeld
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	6	laag
VBO installatietechniek	.	laag
VBO metaalkunde	5	laag
VBO motorvoertuigentechniek	5	laag
VBO elektrotechniek	10	gemiddeld
VBO grafische techniek	4	erg laag
VBO consumptieve techniek	10	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	11	hoog
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	10	gemiddeld
VBO verkooppraktijk	11	hoog
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	9	gemiddeld
VBO uiterlijke verzorging	7	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	6	laag
VWO	13	hoog
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	8	gemiddeld
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	erg laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	2	erg laag
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	14	hoog
MBO chemisch laboratorium	9	gemiddeld
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	8	gemiddeld
KMBO motorvoertuigentechniek	9	gemiddeld
KMBO elektrotechniek	16	erg hoog
KMBO consumptieve techniek	7	gemiddeld
MBO bouwkunde	5	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	4	erg laag
MBO metaalkunde	8	gemiddeld
MBO werktuigbouwkunde	8	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	5	laag
MBO elektrotechniek	9	gemiddeld
MBO procestechniek	15	hoog
MBO textiel- en ledertechniek	2	erg laag

Tabel 3.22 (vervolg)

Percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	4	erg laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	5	laag
MBO assistent gezondheidszorg	5	laag
<i>MBO medisch laboratorium</i>	7	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	9	gemiddeld
KMBO administratie	10	gemiddeld
MBO handel	6	laag
MBO administratie	7	gemiddeld
MBO commercieel	9	gemiddeld
MBO secretariael	5	laag
<i>MBO bestuurlijk</i>	7	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	19	erg hoog
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	14	hoog
MBO agogisch werk	8	gemiddeld
MBO verzorging	5	laag
MBO mode en kleding	9	gemiddeld
MBO activiteitenbegeleiding	7	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	8	gemiddeld
MBO civ. en cons.-techn. diensten	13	hoog
MBO uiterlijke verzorging	9	gemiddeld
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	6	laag
HBO leraar agrarisch	.	erg laag
HBO leraar kunst/expressie	14	hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	10	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	10	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	9	gemiddeld
<i>HBO technisch laboratorium</i>	17	erg hoog
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	4	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	13	hoog
HBO elektrotechniek	15	hoog
<i>HBO haven en vervoer</i>	8	gemiddeld

Tabel 3.22 (vervolg)

Percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	9	gemiddeld
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	4	erg laag
HBO (fysio-)therapie	12	hoog
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	6	laag
HBO accountancy	2	erg laag
HBO bedrijfsinformatica	7	gemiddeld
HBO toerisme	15	hoog
HBO commerciële economie	8	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	17	erg hoog
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	9	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	9	gemiddeld
HBO personeelswerk	10	gemiddeld
HBO journalistiek	15	hoog
<i>HBO kunst</i>	18	erg hoog

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* In procenten van de schoolverlaters die tot de beroepsbevolking behoren.

Tabel 3.23

Percentage onderbenutting per opleidingstype, 1994

Opleidingstype	%	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	-	n.v.t.
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	36	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	45	gemiddeld
VBO bouwtechniek	35	gemiddeld
VBO installatietechniek	37	gemiddeld
VBO mechanische techniek	46	gemiddeld
VBO motorvoertuigentechniek	43	gemiddeld
VBO elektrotechniek	33	gemiddeld
VBO grafische techniek	.	-
VBO consumptieve techniek	51	hoog
VBO textiel- en ledertechniek	59	hoog
VBO haven en vervoer	83	erg hoog
VBO administratie	35	gemiddeld
VBO verkoop en handel	53	hoog
VBO verzorging	59	hoog
VBO bewaking	77	erg hoog
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	40	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	40	gemiddeld
MBO technisch laboratorium	.	-
MBO/LLW bouwkunde	31	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	30	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	51	hoog
MBO/LLW fijnmechanische techniek	38	gemiddeld
MBO/LLW werktuigbouwkunde	30	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	29	gemiddeld
MBO/LLW elektrotechniek	14	laag
MBO/LLW grafische techniek	55	hoog
MBO/LLW consumptieve techniek	62	hoog
MBO/LLW procestechniek	78	erg hoog
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	67	erg hoog
MBO/LLW haven en vervoer	53	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	12	laag
MBO/LLW medisch laboratorium	9	erg laag
MBO/LLW handel	42	gemiddeld
MBO/LLW administratief	20	laag
MBO toerisme en recreatie	56	hoog
MBO/LLW commercieel	32	gemiddeld
MBO/LLW secretariaal	35	gemiddeld
MBO bestuurlijk-juridisch	39	gemiddeld
MBO sociaal-cultureel	40	gemiddeld
MBO/LLW verzorging	56	hoog
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	39	gemiddeld
MBO politie en defensie	54	hoog

Tabel 3.23 (vervolg)
Percentage onderbenutting per opleidingstype, 1994

Opleidingstype	%	typering
HBO		
HBO onderwijs	13	laag
HBO tolk en vertaler	48	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	27	gemiddeld
HBO technisch laboratorium	16	laag
HBO (weg- en water)bouwkunde	9	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	16	laag
HBO elektrotechniek en technische informatica	12	laag
HBO haven en vervoer	44	gemiddeld
HBO medisch laboratorium	12	laag
HBO verpleging en paramedisch	11	laag
HBO bedrijfseconomie	48	gemiddeld
HBO accountancy	38	gemiddeld
HBO bedrijfsinformatica	10	erg laag
HBO toerisme en recreatie	82	erg hoog
HBO commerciële economie	46	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	.	-
HBO bestuurlijk-juridisch	43	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	24	laag
HBO kunst	19	laag
HBO politie en defensie	48	gemiddeld
WO		
WO letteren	30	gemiddeld
WO theologisch	.	-
WO landbouw en milieukunde	.	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	13	laag
WO (weg- en water)bouwkunde	15	laag
WO werktuigbouwkunde	.	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	5	erg laag
WO farmacie	.	-
WO econom(etr)ie en accountancy	23	laag
WO bedrijfskunde	.	-
WO informatica	.	-
WO juridisch	25	laag
WO bestuurlijk	.	-
WO sociaal-cultureel	33	gemiddeld
WO kunst	.	-

Bron: ROA

* Bepaald op basis van het functieniveau van de beroepsgroep.

Tabel 3.24

Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	15	laag
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	14	laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	9	erg laag
VBO installatietechniek	.	gemiddeld
VBO metaalkunde	14	laag
VBO motorvoertuigentechniek	10	laag
VBO elektrotechniek	9	erg laag
VBO grafische techniek	.	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	4	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	19	gemiddeld
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	15	laag
VBO verkooppraktijk	16	laag
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	13	laag
VBO uiterlijke verzorging	15	laag
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	erg hoog
VWO	.	erg hoog
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	53	hoog
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	hoog
MBO MAS-B land- en tuinbouw	60	erg hoog
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	61	erg hoog
MBO chemisch laboratorium	16	laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	60	erg hoog
KMBO motorvoertuigentechniek	45	hoog
KMBO elektrotechniek	41	hoog
KMBO consumptieve techniek	20	gemiddeld
MBO bouwkunde	25	gemiddeld
MBO weg- en waterbouwkunde	8	erg laag
MBO metaalkunde	.	hoog
MBO werktuigbouwkunde	42	hoog
MBO motorvoertuigentechniek	38	hoog
MBO elektrotechniek	34	gemiddeld
MBO procestechniek	.	hoog
MBO textiel- en ledertechniek	34	gemiddeld

Tabel 3.24 (vervolg)
Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	20	gemiddeld
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	53	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	49	hoog
<i>MBO medisch laboratorium</i>	15	laag
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	66	erg hoog
KMBO administratie	57	erg hoog
MBO handel	42	hoog
MBO administratie	22	gemiddeld
MBO commercieel	21	gemiddeld
MBO secretariael	10	laag
<i>MBO bestuurlijk</i>	21	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	22	gemiddeld
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	68	erg hoog
MBO agogisch werk	42	hoog
MBO verzorging	54	hoog
MBO mode en kleding	63	erg hoog
MBO activiteitenbegeleiding	32	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	31	gemiddeld
MBO civ. en cons.-techn. diensten	66	erg hoog
MBO uiterlijke verzorging	61	erg hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	5	erg laag
HBO leraar agrarisch	20	gemiddeld
HBO leraar kunst/expressie	29	gemiddeld
HBO leraar voortgezet onderwijs	27	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	35	hoog
<i>HBO agrarisch</i>	35	hoog
<i>HBO technisch laboratorium</i>	20	gemiddeld
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	9	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	23	gemiddeld
HBO elektrotechniek	20	gemiddeld
<i>HBO haven en vervoer</i>	11	laag

Tabel 3.24 (vervolg)
Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	21	gemiddeld
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	27	gemiddeld
HBO (fysio-)therapie	9	erg laag
HBO bedrijfseconomie	21	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO accountancy	4	erg laag
HBO bedrijfsinformatica	12	laag
HBO toerisme	56	hoog
HBO commerciële economie	28	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	21	gemiddeld
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	22	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	49	hoog
HBO personeelswerk	18	gemiddeld
HBO journalistiek	17	gemiddeld
<i>HBO kunst</i>	24	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* Bepaald op basis van het opleidingsniveau dat volgens de schoolverlater vereist is voor de door hen uitgeoefende functie.

Tabel 3.25

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	4	erg laag
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	29	laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	64	gemiddeld
VBO installatietechniek	.	laag
VBO metaalkunde	19	erg laag
VBO motorvoertuigentechniek	53	gemiddeld
VBO elektrotechniek	66	gemiddeld
VBO grafische techniek	.	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	56	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	14	erg laag
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO kantoorpraktijk	18	erg laag
VBO verkooppraktijk	16	erg laag
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	12	erg laag
VBO uiterlijke verzorging	53	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	.	erg laag
VWO	.	-
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	36	laag
MBO MAS-A land- en tuinbouw	.	laag
MBO MAS-B land- en tuinbouw	46	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
KMLO	61	gemiddeld
MBO chemisch laboratorium	81	hoog
<i>MBO technisch</i>		
KMBO metaalbewerking	48	gemiddeld
KMBO motorvoertuigentechniek	49	gemiddeld
KMBO elektrotechniek	39	laag
KMBO consumptieve techniek	63	gemiddeld
MBO bouwkunde	77	hoog
MBO weg- en waterbouwkunde	79	hoog
MBO metaalkunde	.	laag
MBO werktuigbouwkunde	47	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	50	gemiddeld
MBO elektrotechniek	62	gemiddeld
MBO procestechniek	.	laag
MBO textiel- en ledertechniek	46	gemiddeld

Tabel 3.25 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	56	gemiddeld
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	78	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	70	gemiddeld
<i>MBO medisch laboratorium</i>	77	hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	11	erg laag
KMBO administratie	39	laag
MBO handel	31	laag
MBO administratie	44	laag
MBO commercieel	32	laag
MBO secretariael	52	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	15	erg laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	46	gemiddeld
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	27	laag
MBO agogisch werk	58	gemiddeld
MBO verzorging	67	gemiddeld
MBO mode en kleding	25	erg laag
MBO activiteitenbegeleiding	73	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	52	gemiddeld
MBO civ. en cons.-techn. diensten	32	laag
MBO uiterlijke verzorging	59	gemiddeld
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	91	erg hoog
HBO leraar agrarisch	92	erg hoog
HBO leraar kunst/expressie	71	gemiddeld
HBO leraar voortgezet onderwijs	74	hoog
<i>HBO tolk en vertaler</i>	63	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	75	hoog
<i>HBO technisch laboratorium</i>	86	hoog
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	93	erg hoog
HBO werktuigbouwkunde	80	hoog
HBO elektrotechniek	83	hoog
<i>HBO haven en vervoer</i>	91	erg hoog

Tabel 3.25 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1994

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	85	hoog
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	94	erg hoog
HBO (fysio-)therapie	94	erg hoog
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	79	hoog
HBO accountancy	96	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	84	hoog
HBO toerisme	51	gemiddeld
HBO commerciële economie	59	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	70	gemiddeld
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>	66	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	85	hoog
HBO personeelswerk	78	hoog
HBO journalistiek	80	hoog
<i>HBO kunst</i>	69	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.26

Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	46.900	9	1,8	laag
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	24.500	6	1,2	laag
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	6.600	9	1,7	laag
VBO bouwtechniek	14.200	10	2,0	laag
VBO installatietechniek	1.500	16	3,1	gemiddeld
VBO mechanische techniek	14.800	11	2,1	laag
VBO motorvoertuigentechniek	7.100	14	2,7	laag
VBO elektrotechniek	1.300	2	0,4	erg laag
VBO grafische techniek	1.100	15	2,8	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	5.400	26	4,8	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	5.500	23	4,3	gemiddeld
VBO haven en vervoer	2.200	6	1,2	laag
VBO administratie	9.000	15	2,7	gemiddeld
VBO verkoop en handel	5.000	16	3,1	gemiddeld
VBO verzorging	13.900	7	1,3	laag
VBO bewaking	6.000	58	9,6	erg hoog
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	87.500	28	5,1	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	23.000	17	3,1	gemiddeld
MBO technisch laboratorium	3.700	27	4,9	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	27.600	17	3,1	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	5.000	23	4,3	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	12.000	21	3,8	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	1.700	11	2,1	laag
MBO/LLW werktuigbouwkunde	18.400	20	3,8	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	20.600	34	6,1	hoog
MBO/LLW elektrotechniek	29.000	20	3,7	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	5.900	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	7.900	19	3,5	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	1.900	11	2,2	laag
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	6.400	18	3,3	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	8.500	18	3,4	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	44.800	25	4,5	gemiddeld
MBO/LLW medisch laboratorium	3.700	13	2,4	laag
MBO/LLW handel	89.500	28	5,0	gemiddeld
MBO/LLW administratief	26.800	29	5,2	hoog
MBO toerisme en recreatie	4.900	32	5,7	hoog
MBO/LLW commercieel	8.500	24	4,4	gemiddeld
MBO/LLW secretariaat	20.800	22	4,0	gemiddeld
MBO bestuurlijk-juridisch	1.800	4	0,7	erg laag
MBO sociaal-cultureel	18.900	34	6,0	hoog
MBO/LLW verzorging	62.700	29	5,2	hoog
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	8.500	14	2,6	laag
MBO politie en defensie	17.300	22	4,0	gemiddeld

Tabel 3.26 (vervolg)
Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO				
HBO onderwijs	39.900	15	2,9	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	1.400	16	3,0	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	6.900	35	6,2	hoog
HBO technisch laboratorium	4.700	17	3,2	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	4.300	12	2,2	laag
HBO werktuigbouwkunde	9.800	32	5,8	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	13.700	32	5,8	hoog
HBO haven en vervoer	1.300	5	0,9	laag
HBO medisch laboratorium	2.600	12	2,3	laag
HBO verpleging en paramedisch	20.100	24	4,4	gemiddeld
HBO bedrijfseconomie	9.200	41	7,2	erg hoog
HBO accountancy	2.500	9	1,7	laag
HBO bedrijfsinformatica	4.900	17	3,2	gemiddeld
HBO toerisme en recreatie	1.700	22	4,0	gemiddeld
HBO commerciële economie	12.300	60	9,8	erg hoog
HBO technische bedrijfskunde	6.500	51	8,6	erg hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	4.300	17	3,1	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	31.400	27	4,9	gemiddeld
HBO kunst	7.200	15	2,9	gemiddeld
HBO politie en defensie	2.200	23	4,3	gemiddeld
WO				
WO letteren	15.400	36	6,3	hoog
WO theologisch	600	12	2,3	laag
WO landbouw en milieukunde	3.600	29	5,2	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	8.700	21	3,8	gemiddeld
WO (weg- en water)bouwkunde	2.400	13	2,5	laag
WO werktuigbouwkunde	4.100	48	8,1	erg hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	4.800	35	6,2	hoog
WO dier-, genees- en tandheelkunde	7.700	15	2,7	gemiddeld
WO farmacie	1.300	29	5,3	hoog
WO econom(etr)ie en accountancy	17.200	39	6,9	erg hoog
WO bedrijfskunde	5.700	57	9,4	erg hoog
WO informatica	1.800	43	7,5	erg hoog
WO juridisch	18.800	40	6,9	erg hoog
WO bestuurlijk	2.600	25	4,6	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	26.500	33	5,8	hoog
WO kunst	4.200	48	8,1	erg hoog

Bron: ROA

Tabel 3.27
Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	-66.300	-13	-2,8	erg laag
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	-18.400	-5	-0,9	laag
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	-7.100	-9	-1,9	erg laag
VBO bouwtechniek	-8.300	-6	-1,2	laag
VBO installatietechniek	-500	-6	-1,1	laag
VBO mechanische techniek	-7.800	-6	-1,2	laag
VBO motorvoertuigentechniek	-2.700	-5	-1,1	laag
VBO elektrotechniek	-2.900	-5	-1,0	laag
VBO grafische techniek	-200	-4	-0,7	laag
VBO consumptieve techniek	-700	-4	-0,7	laag
VBO textiel- en ledertechniek	-1.100	-5	-0,9	laag
VBO haven en vervoer	-900	-3	-0,5	laag
VBO administratie	-3.800	-6	-1,3	laag
VBO verkoop en handel	-500	-2	-0,3	laag
VBO verzorging	-6.400	-3	-0,6	laag
VBO bewaking	3.200	31	5,5	erg hoog
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	20.700	7	1,3	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	-2.100	-2	-0,3	laag
MBO technisch laboratorium	1.200	9	1,7	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	5.200	3	0,6	laag
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	1.200	6	1,1	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	2.300	4	0,8	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	900	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW werktuigbouwkunde	5.000	6	1,1	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	2.100	3	0,7	laag
MBO/LLW elektrotechniek	8.700	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	2.200	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	2.000	5	1,0	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	900	5	1,0	gemiddeld
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	1.600	4	0,9	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	2.600	6	1,1	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	16.400	9	1,7	gemiddeld
MBO/LLW medisch laboratorium	2.900	10	2,0	gemiddeld
MBO/LLW handel	22.100	7	1,3	gemiddeld
MBO/LLW administratief	2.900	3	0,6	laag
MBO toerisme en recreatie	300	2	0,4	laag
MBO/LLW commercieel	2.100	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW secretarieel	700	1	0,1	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	-400	-1	-0,2	laag
MBO sociaal-cultureel	800	2	0,3	laag
MBO/LLW verzorging	9.100	4	0,8	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	1.800	3	0,6	laag
MBO politie en defensie	13.500	17	3,1	hoog

Tabel 3.27 (vervolg)
Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO				
HBO onderwijs	18.500	7	1,4	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	700	9	1,7	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	2.700	14	2,7	hoog
HBO technisch laboratorium	6.000	22	4,0	hoog
HBO (weg- en water)bouwkunde	5.300	15	2,7	hoog
HBO werktuigbouwkunde	5.100	17	3,2	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	11.200	27	4,8	erg hoog
HBO haven en vervoer	4.300	15	2,9	hoog
HBO medisch laboratorium	3.400	16	2,9	hoog
HBO verpleging en paramedisch	14.400	17	3,2	hoog
HBO bedrijfseconomie	3.900	18	3,3	hoog
HBO accountancy	7.000	25	4,5	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	10.400	36	6,3	erg hoog
HBO toerisme en recreatie	500	7	1,4	gemiddeld
HBO commerciële economie	3.800	19	3,5	hoog
HBO technische bedrijfskunde	2.800	22	4,0	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	1.900	7	1,4	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	14.100	12	2,3	gemiddeld
HBO kunst	7.300	15	2,9	hoog
HBO politie en defensie	200	2	0,5	laag
WO				
WO letteren	7.000	17	3,1	hoog
WO theologisch	700	13	2,5	gemiddeld
WO landbouw en milieukunde	2.100	17	3,2	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	9.400	22	4,1	hoog
WO (weg- en water)bouwkunde	3.700	20	3,7	hoog
WO werktuigbouwkunde	1.900	22	4,0	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	4.200	31	5,5	erg hoog
WO dier-, genees- en tandheelkunde	8.800	16	3,1	hoog
WO farmacie	700	15	2,8	hoog
WO econom(etr)ie en accountancy	14.900	34	6,0	erg hoog
WO bedrijfskunde	3.200	32	5,7	erg hoog
WO informatica	1.500	34	6,1	erg hoog
WO juridisch	4.000	8	1,6	gemiddeld
WO bestuurlijk	2.400	24	4,4	erg hoog
WO sociaal-cultureel	14.800	18	3,4	hoog
WO kunst	900	10	2,0	gemiddeld

Bron: ROA

Tabel 3.28

Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	68.900	14	2,6	gemiddeld
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	55.800	14	2,6	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	11.000	14	2,7	gemiddeld
VBO bouwtechniek	17.300	13	2,4	gemiddeld
VBO installatietechniek	1.200	13	2,4	gemiddeld
VBO mechanische techniek	21.100	15	2,9	gemiddeld
VBO motorvoertuigentechniek	5.300	11	2,1	laag
VBO elektrotechniek	7.000	12	2,2	laag
VBO grafische techniek	800	11	2,1	laag
VBO consumptieve techniek	1.700	9	1,7	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	6.900	29	5,2	erg hoog
VBO haven en vervoer	6.200	17	3,2	hoog
VBO administratie	5.800	9	1,8	erg laag
VBO verkoop en handel	1.500	5	0,9	erg laag
VBO verzorging	39.100	19	3,6	hoog
VBO bewaking	1.100	11	2,1	laag
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	33.000	11	2,0	laag
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	19.100	14	2,6	gemiddeld
MBO technisch laboratorium	1.900	14	2,6	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	26.800	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	2.600	12	2,3	laag
MBO/LLW metaalkunde	9.400	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	3.100	20	3,7	erg hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	12.300	14	2,6	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	6.700	11	2,1	laag
MBO/LLW elektrotechniek	18.300	13	2,4	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	6.100	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	5.900	14	2,7	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	2.000	12	2,3	laag
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	7.300	20	3,7	erg hoog
MBO/LLW haven en vervoer	8.900	19	3,6	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	34.300	19	3,5	hoog
MBO/LLW medisch laboratorium	4.400	15	2,9	gemiddeld
MBO/LLW handel	64.000	20	3,7	erg hoog
MBO/LLW administratief	13.500	15	2,8	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	700	4	0,9	erg laag
MBO/LLW commercieel	3.500	10	1,9	laag
MBO/LLW secretariaal	11.400	12	2,3	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	8.300	17	3,2	hoog
MBO sociaal-cultureel	6.700	12	2,3	laag
MBO/LLW verzorging	31.500	14	2,7	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	7.800	13	2,4	gemiddeld
MBO politie en defensie	12.000	15	2,8	gemiddeld

Tabel 3.28 (vervolg)
Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO				
HBO onderwijs	50.900	20	3,7	erg hoog
HBO tolk en vertaler	1.300	15	2,9	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	2.300	12	2,3	laag
HBO technisch laboratorium	4.600	17	3,1	hoog
HBO (weg- en water)bouwkunde	5.700	16	3,0	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	5.100	17	3,2	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	4.600	11	2,1	laag
HBO haven en vervoer	5.400	19	3,5	hoog
HBO medisch laboratorium	2.300	11	2,0	laag
HBO verpleging en paramedisch	13.300	16	3,0	gemiddeld
HBO bedrijfseconomie	2.300	10	2,0	laag
HBO accountancy	5.500	20	3,6	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	2.900	10	1,9	laag
HBO toerisme en recreatie	400	6	1,1	erg laag
HBO commerciële economie	1.900	9	1,8	erg laag
HBO technische bedrijfskunde	1.200	9	1,8	erg laag
HBO bestuurlijk-juridisch	5.000	20	3,6	erg hoog
HBO sociaal-cultureel	18.300	16	3,0	gemiddeld
HBO kunst	7.200	15	2,9	gemiddeld
HBO politie en defensie	1.600	17	3,2	hoog
WO				
WO letteren	5.900	14	2,6	gemiddeld
WO theologisch	1.700	31	5,6	erg hoog
WO landbouw en milieukunde	1.200	10	1,9	laag
WO wiskunde en natuurwetenschappen	8.200	19	3,6	hoog
WO (weg- en water)bouwkunde	3.500	19	3,5	hoog
WO werktuigbouwkunde	1.600	18	3,4	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	2.400	17	3,2	hoog
WO dier-, genees- en tandheeskunde	11.900	22	4,1	erg hoog
WO farmacie	700	15	2,7	gemiddeld
WO econom(etr)ie en accountancy	7.700	18	3,3	hoog
WO bedrijfskunde	1.500	15	2,8	gemiddeld
WO informatica	500	11	2,2	laag
WO juridisch	7.300	15	2,9	gemiddeld
WO bestuurlijk	1.300	13	2,4	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	14.300	18	3,3	hoog
WO kunst	1.600	18	3,3	hoog

Bron: ROA

Tabel 3.29
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
BASISONDERWIJS					
Basisonderwijs	68.900	14	2,6	laag	0
MAVO, VBO					
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	55.800	14	2,6	laag	0
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	11.000	14	2,7	laag	0
VBO bouwtechniek	17.300	13	2,4	laag	0
VBO installatietechniek	1.200	13	2,4	laag	0
VBO mechanische techniek	21.100	15	2,9	laag	0
VBO motorvoertuigtechniek	5.300	11	2,1	laag	0
VBO elektrotechniek	7.000	12	2,2	laag	0
VBO grafische techniek	800	11	2,1	laag	0
VBO consumptieve techniek	1.700	9	1,7	erg laag	0
VBO textiel- en ledertechniek	6.900	29	5,2	gemiddeld	0
VBO haven en vervoer	6.200	17	3,2	gemiddeld	0
VBO administratie	5.800	9	1,8	erg laag	0
VBO verkoop en handel	1.500	5	0,9	erg laag	0
VBO verzorging	39.100	19	3,6	gemiddeld	0
VBO bewaking	4.300	42	7,6	hoog	74
HAVO/VWO, MBO/LLW					
HAVO/VWO bovenbouw	53.700	17	3,3	gemiddeld	39
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	19.100	14	2,6	laag	0
MBO technisch laboratorium	3.100	22	4,3	gemiddeld	39
MBO/LLW bouwkunde	32.000	19	3,6	gemiddeld	16

Tabel 3.29 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	3.800	18	3,4	gemiddeld	32
MBO/LLW metaalkunde	11.700	20	3,8	gemiddeld	20
MBO/LLW fijnmechanische techniek	4.000	26	4,9	gemiddeld	23
MBO/LLW werktuigbouwkunde	17.300	19	3,7	gemiddeld	29
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	8.800	15	2,8	laag	24
MBO/LLW elektrotechniek	27.000	19	3,6	gemiddeld	32
MBO/LLW grafische techniek	8.300	22	4,2	gemiddeld	27
MBO/LLW consumptieve techniek	7.900	19	3,7	gemiddeld	25
MBO/LLW procestechniek	2.900	18	3,3	gemiddeld	31
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	8.900	24	4,6	gemiddeld	18
MBO/LLW haven en vervoer	11.500	25	4,7	gemiddeld	23
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	50.700	28	5,2	gemiddeld	32
MBO/LLW medisch laboratorium	7.300	26	4,9	gemiddeld	40
MBO/LLW handel	86.100	27	5,0	gemiddeld	26
MBO/LLW administratief	16.400	18	3,4	gemiddeld	18
MBO toerisme en recreatie	1.000	6	1,3	erg laag	30
MBO/LLW commercieel	5.600	16	3,1	gemiddeld	38
MBO/LLW secretariaat	12.100	13	2,4	laag	6
MBO bestuurlijk-juridisch	8.300	17	3,2	gemiddeld	0
MBO sociaal-cultureel	7.500	13	2,6	laag	11
MBO/LLW verzorging	40.600	18	3,5	gemiddeld	22
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	9.600	16	3,0	gemiddeld	19
MBO politie en defensie	25.500	32	5,9	hoog	53
HBO					
HBO onderwijs	69.400	27	5,1	gemiddeld	27
HBO tolk en vertaler	2.000	24	4,6	gemiddeld	35

Tabel 3.29 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
HBO landbouw en milieukunde	5.000	26	5,0	gemiddeld	54
HBO technisch laboratorium	10.600	38	7,1	hoog	57
HBO (weg- en water)bouwkunde	11.000	30	5,7	hoog	48
HBO werktuigbouwkunde	10.200	34	6,4	hoog	50
HBO elektrotechniek en technische informatica	15.800	38	6,9	hoog	71
HBO haven en vervoer	9.700	34	6,4	hoog	44
HBO medisch laboratorium	5.700	26	4,9	gemiddeld	60
HBO verpleging en paramedisch	27.700	33	6,2	hoog	52
HBO bedrijfseconomie	6.200	28	5,3	gemiddeld	63
HBO accountancy	12.500	44	8,1	erg hoog	56
HBO bedrijfsinformatica	13.300	46	8,2	erg hoog	78
HBO toerisme en recreatie	900	13	2,5	laag	56
HBO commerciële economie	5.700	28	5,3	gemiddeld	67
HBO technische bedrijfskunde	4.000	31	5,8	hoog	70
HBO bestuurlijk-juridisch	6.900	27	5,0	gemiddeld	28
HBO sociaal-cultureel	32.400	28	5,3	gemiddeld	44
HBO kunst	14.500	31	5,8	hoog	50
HBO politie en defensie	1.800	19	3,7	gemiddeld	11
WO					
WO letteren	12.900	30	5,7	hoog	54
WO theologisch	2.400	44	8,1	erg hoog	29
WO landbouw en milieukunde	3.300	27	5,1	gemiddeld	64
WO wiskunde en natuurwetenschappen	17.600	42	7,7	hoog	53
WO (weg- en water)bouwkunde	7.200	39	7,2	hoog	51
WO werktuigbouwkunde	3.500	40	7,4	hoog	54
WO elektrotechniek en technische informatica	6.600	48	8,7	erg hoog	64

Tabel 3.29 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
WO dier-, genees- en tandheelkunde	20.700	39	7,2	hoog	43
WO farmacie	1.400	30	5,5	hoog	50
WO econom(etr)ie en accountancy	22.600	52	9,3	erg hoog	66
WO bedrijfskunde	4.700	47	8,5	erg hoog	68
WO informatica	2.000	46	8,3	erg hoog	75
WO juridisch	11.300	24	4,5	gemiddeld	35
WO bestuurlijk	3.700	37	6,8	hoog	65
WO sociaal-cultureel	29.100	36	6,7	hoog	51
WO kunst	2.500	28	5,3	gemiddeld	36

Bron: ROA

Tabel 3.30

Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) en Indicator toekomstige kans op knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2000

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarktsituatie	ITKP	typering knelpunten
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	1,08	matig	1,22	zeer klein
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	1,01	redelijk	1,05	zeer klein
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	1,07	matig	1,17	zeer klein
VBO bouwtechniek	1,07	matig	1,13	zeer klein
VBO installatietechniek	1,13	matig	1,20	zeer klein
VBO mechanische techniek	1,04	redelijk	1,09	zeer klein
VBO motorvoertuigentechniek	1,11	matig	1,17	zeer klein
VBO elektrotechniek	1,01	redelijk	1,05	zeer klein
VBO grafische techniek	1,07	matig	1,11	zeer klein
VBO consumptieve techniek	1,29	slecht	1,34	zeer klein
VBO textiel- en ledertechniek	1,07	matig	1,11	zeer klein
VBO haven en vervoer	0,97	goed	0,99	redelijk groot
VBO administratie	1,14	matig	1,21	zeer klein
VBO verkoop en handel	1,22	slecht	1,20	zeer klein
VBO verzorging	0,99	goed	1,02	klein
VBO bewaking	1,06	matig	1,06	zeer klein
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	1,13	matig	1,13	zeer klein
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	1,11	matig	1,12	zeer klein
MBO technisch laboratorium	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW bouwkunde	1,03	redelijk	1,03	klein
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	1,07	matig	1,07	zeer klein
MBO/LLW metaalkunde	1,07	matig	1,07	zeer klein
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,93	goed	0,93	groot
MBO/LLW werktuigbouwkunde	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	1,22	slecht	1,22	zeer klein
MBO/LLW elektrotechniek	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW grafische techniek	0,99	goed	0,99	redelijk groot
MBO/LLW consumptieve techniek	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW procestechniek	1,03	redelijk	1,03	klein
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	1,00	goed	1,00	redelijk groot
MBO/LLW haven en vervoer	0,98	goed	0,98	redelijk groot
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	1,00	goed	1,00	redelijk groot
MBO/LLW medisch laboratorium	0,94	goed	0,94	groot
MBO/LLW handel	1,05	redelijk	1,05	zeer klein
MBO/LLW administratief	1,12	matig	1,12	zeer klein
MBO toerisme en recreatie	1,26	slecht	1,26	zeer klein
MBO/LLW commercieel	1,10	matig	1,10	zeer klein
MBO/LLW secretariaal	1,11	matig	1,11	zeer klein
MBO bestuurlijk-juridisch	0,91	goed	0,91	groot
MBO sociaal-cultureel	1,20	slecht	1,20	zeer klein
MBO/LLW verzorging	1,14	matig	1,14	zeer klein
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	1,07	matig	1,07	zeer klein
MBO politie en defensie	0,95	goed	0,95	groot

Tabel 3.30 (vervolg)

Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) en Indicator toekomstige kans op knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2000

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarktsituatie	ITKP	typering knelpunten
HBO				
HBO onderwijs	0,93	goed	0,93	groot
HBO tolk en vertaler	0,95	goed	0,95	groot
HBO landbouw en milieukunde	1,07	matig	1,07	zeer klein
HBO technisch laboratorium	0,85	goed	0,85	groot
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,83	goed	0,83	groot
HBO werktuigbouwkunde	0,98	goed	0,98	redelijk groot
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,94	goed	0,94	groot
HBO haven en vervoer	0,79	goed	0,79	groot
HBO medisch laboratorium	0,91	goed	0,91	groot
HBO verpleging en paramedisch	0,94	goed	0,94	groot
HBO bedrijfseconomie	1,08	matig	1,08	zeer klein
HBO accountancy	0,73	goed	0,73	groot
HBO bedrijfsinformatica	0,77	goed	0,77	groot
HBO toerisme en recreatie	1,10	matig	1,10	zeer klein
HBO commerciële economie	1,22	slecht	1,22	zeer klein
HBO technische bedrijfskunde	1,13	matig	1,13	zeer klein
HBO bestuurlijk-juridisch	0,92	goed	0,92	groot
HBO sociaal-cultureel	0,99	goed	0,99	redelijk groot
HBO kunst	0,91	goed	0,91	groot
HBO politie en defensie	0,99	goed	0,99	redelijk groot
WO				
WO letteren	1,07	matig	1,07	zeer klein
WO theologisch	0,79	goed	0,79	groot
WO landbouw en milieukunde	1,00	goed	1,00	redelijk groot
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,83	goed	0,83	groot
WO (weg- en water)bouwkunde	0,76	goed	0,76	groot
WO werktuigbouwkunde	1,00	goed	1,00	redelijk groot
WO elektrotechniek en technische informatica	0,86	goed	0,86	groot
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,83	goed	0,83	groot
WO farmacie	0,98	goed	0,98	redelijk groot
WO econom(etr)ie en accountancy	0,88	goed	0,88	groot
WO bedrijfskunde	1,03	redelijk	1,03	klein
WO informatica	0,93	goed	0,93	groot
WO juridisch	1,10	matig	1,10	zeer klein
WO bestuurlijk	0,88	goed	0,88	groot
WO sociaal-cultureel	0,97	goed	0,97	redelijk groot
WO kunst	1,19	slecht	1,19	zeer klein

Bron: ROA

Bijlage A

Bijlage A Bedrijfssector-, beroepsklasse- en opleidings-indeling

Tabel A.1
Bedrijfssectoren

Bedrijfssector	SBI-codes
Landbouw en visserij	01-03
Voedings- en genotmiddelenindustrie	20, 21
Overige industrie	22-27, 32
Chemie	29-31
Metaal en elektrotechniek	33-39
Energie	11-19, 28, 40
Bouw	51, 52, 83
Handel	61-66
Transport, opslag en communicatie	71-77
Overige commerciële dienstverlening	67, 68, 84, 85, 98, 99
Bank- en verzekeringswezen	81, 82
Kwartaire diensten	91, 93-97
Overheid	90, 92

Tabel A.2
Beroepsklassen

Beroepsklasse	ROA-code	Beroepsgroepen
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0131	133, 134, 135
Docenten voortgezet onderwijs	0132	131, 132
Onderwijskundigen	0133	139
Sportdocenten en -instructeurs	0221	180
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	1131	195
Geestelijke verzorgers	1231	141, 149
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	1321	162, 163
Regisseurs en kunstenaars	1331	161, 171-175, 591
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	2011	621-624, 629, 632
Bedrijfsleiders in de landbouw	2012	601, 602, 609, 611-613, 631, 680
Landbouw en milieu-ingenieurs	2031	053
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	3011	979
Machinisten bouw en industrie	3012	961, 969, 972-974
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	3021	024, 028, 211-214, 701, 702
Technische en medische vertegenwoordigers	3022	461
Technisch tekenaars	3023	032
Chemo-technici en laboranten	3024	014, 036
Natuurkundigen, technologen en statistici	3031	011-013, 026, 027, 029, 051, 052, 081, 082, 085
Voedings- en genotmiddelenbereiders	3111	771-775, 777, 779, 781-783
Bakkers en chocolademakers	3112	776
Productiepersoneel textielindustrie	3211	751-756, 759, 760
Stoffeerders en lederwarenmakers	3212	796, 801-803
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	3213	791-795, 799
Houtzagers, papier- en kartonmakers	3311	731-734, 910
Timmerlieden	3312	811, 812, 818, 819, 941, 942, 954, 958
Productiepersoneel grafische industrie	3411	921-927, 929
Productiepersoneel chemische industrie	3511	741-745, 749
Vakkrachten metaalindustrie	3611	711-713, 721-729
Metaalbewerkers	3612	834-836, 839, 846, 849
Lassers, constructeurs en edelsmeden	3613	872, 874, 879, 880
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	3614	820, 831-833, 841, 873
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	3615	842, 844, 845
Automonteurs en herstellere	3621	843
Werktuigbouwkundigen	3622	035, 037, 039, 043
Hogere werktuigkundigen	3631	025
Monteurs en controleurs elektrotechnische produkten	3711	853, 944, 949

Tabel A.2 (vervolg)
Beroepsklassen

Beroepsklasse	ROA-code	Beroepsgroepen
Monteurs energievoorziening	3712	857
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3721	851, 852, 854-856, 859, 860
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	3722	034
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	3731	023
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	3811	891-894, 899, 901, 902, 939, 943
Metselaars en stukadoors	3911	951, 955
Betonwerkers en glaszetters	3912	952, 953, 956, 957
Schilders	3913	931
Loodgieters en installateurs	3914	871
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	3915	959, 991-993, 998, 999
Bouwkundige projectleiders	3921	033
Architecten en bouwkundige ingenieurs	3931	021, 022, 031
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	4011	971
Visseren en jachtopzieners	4111	641, 649
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	4112	981, 982
Schippers, officieren en loodsen	4121	042
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	4211	351, 360, 983-986, 989
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	4321	041, 359
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	5021	071, 073
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	5022	072, 074
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	5023	593
Opticiens en apothekersassistenten	5024	068, 075
Paramedische en verwante functies	5025	064, 069, 079
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	5031	076
Analisten en laboranten	5032	054, 077
Artsen, medische specialisten en apothekers	5033	061, 067
Dierenartsen en diergeneeskundigen	5034	065
Tandheelkundigen	5035	063
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	6031	219
Postbestellers en -sorteerders	6111	370
Operators en datatypisten	6112	322, 341, 342
Leidinggevend administratief personeel	6121	300
Secretaresses en typisten	6122	321
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	6123	395
Administrateurs en bankemployées	6124	331, 339
Commercieel-administratieve employées	6125	391-393
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	6126	380, 394, 399
Programmeurs en systeemanalisten	6131	083, 084
Economen en accountants	6132	090, 110
Verkooppersoneel	6211	481, 482, 490
Winkeliers en handelaars	6221	352, 401, 402, 411, 412, 421, 422, 431-449

Tabel A.2 (vervolg)
Beroepsklassen

Beroepsklasse	ROA-code	Beroepsgroepen
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	6222	451, 452, 462, 471-473
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	6331	201, 202, 310
Advocaten, rechters en notarissen	6332	121, 122, 129
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	7021	151, 159, 179
Bibliothecarissen en archivariissen	7031	191
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	7032	194
Maatschappelijk werkers	7033	193
Sociale wetenschappers	7034	192
Huishoudkundige voorlichters	7035	199
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	8111	531, 532
Leidinggevenden horeca	8121	501, 502, 511-514, 518, 519, 520
Portiers en schoonmaakpersoneel	8211	541, 551, 552, 560, 592, 599
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	8212	542
Kappers en schoonheidsspecialisten	8221	570
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	9121	581, 582, 589
Beroepsmilitairen	9221	660